

Bază trainică pentru recolte-record

TOVARĂȘUL

NICOLAE CEAUȘESCU

a participat la sesiunea
de închidere a programului
de pregătire și instruire
a organizatorilor de partid,
președinți ai consiliilor unice
agroindustriale de stat
și cooperatiste

Comentariu in pagina 3

O componentă relevantă a realităților românești:

Adevărata egalitate

„În fond, egalitatea națională și socială înseamnă condiții egale de muncă, de învățură, posibilitatea ca fiecare om, indiferent cine i-au fost părinții, ce limbă vorbește, să poată lucra, învăța și activa în orice domeniu. Aceasta este adevărata egalitate în drepturi pe care o înfăptuim neabătut în țara noastră!”

NICOLAE CEAUȘESCU

Profundele transformări social-economice petrecute în România, realizările de importanță istorică obținute de poporul nostru sub conducerea partidului comunist demonstrează că numai socialismul a dovedit capacitatea de a rezolva deplin și echitabil problema națională, înfăptuind principiile de egalitate bazate pe muncă, prietenie și solidaritate. De altfel, asigurarea deplinei egalități în drepturi pentru toți cetățenii țării constituie una dintre marile cuceriri ale orânduirii noastre socialiste. Reliefa această reali-

tate și reafirmând concepția partidului nostru în problema națională, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta: „Soluționarea, pe baza principiilor socialismului științific, ale marxism-leninismului, în mod democratic, revoluționar a problemei naționale în țara noastră a lichidat pentru totdeauna, odată cu asuprirea de clasă burghezo-moșierească, și asuprirea națională de orice fel. Socialismul a asigurat și asigură manifestarea deplină a personalității umane a fiecărui cetățean, înfăptuind în viață

adevărata egalitate a tuturor oamenilor muncii în toate domeniile de activitate”.

Industrializarea, dezvoltarea și modernizarea economică a tuturor județelor, ridicarea gradului de civilizație materială și spirituală constituie factori hotărâtori ai deplinei egalități în drepturi și asigură, așa cum sublinia secretarul general al partidului, „înăptuirea reală în viață a dreptului suprem al o-

(Continuare în pagina 2)

RĂZVAN BĂRBULESCU

Drepturile omului sînt drepturile oamenilor

Fotoreportaj din județul Harghita (paginile 12-13)

Opinii

A construi înseamnă a învinge

Slujită cu dragoste și devotament, dăruită cu har și luminată de cuget în miezul firii ei, meseria de constructor te face un învingător.

Căci a construi înseamnă să birui materia, să fii mai tare decît lemnul, piatra, cimentul și oțelul, mai ingenios decît gravitația, mai puternic decît clima sau mișcările tectonice, silind substanța dură, încremnită în nemiscarea locului său de veacuri, de milenii, ori nu se mai știe de cînd, să capete fiorul verticalității.

A construi înseamnă, totodată, a-ți măsura puterile cu forma, un pariu cîștigat de gîndire în fața ideii, deoarece cumintenia, ascultarea rocilor și a metalelor nu vin de la sine, ci așteaptă „formula magică” știută a fi rostită numai de acela care, din calcule savante, nopți de nesomn, de grijă și încordare a minții izbutesc să dea consistență unei certitudini: „Așa e cel mai bine; așa să se facă”.

A construi mai înseamnă și o victorie a omului asupra singurătății, a izolării și inchiștării, fiindcă începînd cu îndrăzneala gîndului generos de a se face, trecînd prin labirintul de calcule și schițe ale proiectanților și pînă la gigantica încordare a celor care, sluiți de mașini și agregate puternice, ingenioase, transpun ideea în faptă, munca frumoasă și grea a constructorilor îi adună și îi unește pe oameni într-un efort colectiv, animat de voința ne-

strămutată a zidirii pentru oameni.

A construi mai cere, însă, și o biruință în lupta cu tine însuși. În firea oricui se strecoară la răstimpuri slăbiciuni, orbiri și patimi de tot felul. Construcțiile se fac nu doar cu brațele și mintea, ci și cu sufletul, cu simțire; de aceea, frumusețea și trînicia oricărei zidiri se dăruie ca răsplată numai acelora cu sufletul curat — oameni ce vor și pot să lase la o parte orice teamă, șovăială și nesiguranță, orice calcule interesate sau dorințe egoiste — atunci cînd trebuie să facă o schiță, să toarne o fundație, să ridice o schelă. Înălțimea riguros cumpănită a construcțiilor transpune în trînicia materiei verticalitatea interioară și vigoarea sufletească ale oamenilor care le ridică.

Inepuizabilă în bogăția sensurilor ei adînci, balada Mășterului Manole — paradigmă nepieritoare a spiritualității noastre românești — este o exemplară profesiune de credință a meseriei de constructor. Zidirea făcută să dureze ca mărțurie a voinței și puterii demiurgice a omului cere abnegație și sacrificii. Constructor de mari ctitorii poate fi numai acela care e gata oricînd să jertfească pe altarul misiunii

(Continuare în pagina 5)

prof. dr. ing.
FLOREA CHIRIAC

Cuvîntarea rostită de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, la recenta şedinţă a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. are ca fir conducător necesitatea unei puternice mobilizări, a angajării depline, revoluţionare în vederea îndeplinirii exemplare, în cele mai bune condiţii, a prevederilor planului pe 1987, a obiectivelor şi sarcinilor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului pentru dezvoltarea economico-socială a ţării şi ridicarea, pe această bază, a nivelului de trai al întregului popor. În acest scop, conducătorul partidului şi statului a pus în atenţia colectivelor de oameni ai muncii, a factorilor de resort din centrale şi ministere cerinţa întăririi răspunderii şi spiritului revoluţionar pentru eliminarea neîntreţinutului şi lipsurilor care s-au manifestat în activitatea economică şi, în acest context, au fost stabilite măsurile ce trebuie luate pentru buna organizare şi desfăşurare a activităţii în toate sectoarele.

O problemă de cea mai mare importanţă abordată în cuvîntare este utilizarea corespunzătoare a capacităţilor de producţie. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a cerut să se acţioneze cu toată hotărîrea pentru punerea în funcţiune, pentru utilizarea în procesul de producţie a tuturor maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor, pentru atingerea parametrilor proiectaţi şi pentru buna funcţionare şi întreţinere a fondurilor fixe productive aflate în

Exigenţă maximă în desfăşurarea activităţii economice

dotarea unităţilor economice. Secretarul general al partidului a arătat că nerealizarea capacităţilor de producţie într-o serie de unităţi are o influenţă negativă asupra realizării producţiei fizice şi creează mari dificultăţi în îndeplinirea planului în diferite sectoare de activitate. Tocmai datorită nepunerii în funcţiune a noilor capacităţi şi nerealizării parametrilor stabiliţi privind funcţionarea lor în bune condiţii — se spune în cuvîntare — s-au manifestat şi în luna ianuarie şi februarie mari greutăţi în asigurarea energiei electrice. La fel s-a întâmplat şi în metalurgie, în sectorul minier, în construcţia de maşini, în industria materialelor de construcţie. Pornindu-se de la această situaţie, se impune să se acţioneze cu toată hotărîrea de către toate forurile şi de către toţi factorii pentru ca pînă la finele actualului semestru să se pună ordine în utilizarea integrală şi ra-

ţională, eficientă a tuturor capacităţilor de producţie.

Secretarul general al partidului a atras din nou atenţia asupra necesităţii încadrării stricte în normele de consum, materiale şi energetice, încadrare ce are un rol hotărîtor în buna aprovizionare tehnico-materială a producţiei, în reducerea cheltuielilor de producţie şi în creşterea, pe această bază, a venitului naţional. În cuvîntare se precizează că trebuie curmate cu desăvîrşire fenomenele de risipă, consumurile tehnologice exagerate, lipsa de grijă faţă de gospodărirea resurselor materiale şi energetice ale economiei. „Trebuie să se înţeleagă — spune tovarăşul Nicolae Ceauşescu — că problema respectării normelor de consum este o problemă esenţială pentru asigurarea bunei funcţionări a activităţii economice, pentru dezvoltarea generală a ţării noastre. Comitetul Politic Executiv trebuie să stabilească măsurile necesare şi să ceară gu-

vernului ca în cel mai scurt timp — în cursul lunii martie — să se asigure ca toate sectoarele să intre în normal cu respectarea normelor de consum”.

Cuvîntarea evidenţiază, în acelaşi timp, excepţionala însemnătate a problemei îmbunătăţirii calităţii produselor, în strînsă legătură cu îndeplinirea procesului de modernizare a producţiei. În acest context, a fost subliniată marea însemnătate a realizării programelor de modernizare în toate sectoarele. Secretarul general al partidului a arătat că este necesar ca toate ministerele, toate organele centrale de specialitate să ia măsurile ce se impun în vederea înscrierii în planurile de realizare a programelor de modernizare şi de dezvoltare economico-socială. În ceea ce priveşte calitatea, în cuvîntare se subliniază că această problemă ocupă în programele de modernizare locul principal. „Sintem într-un asemenea stadiu de dez-

voltare a economiei româneşti, a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, încît problema calităţii, a nivelului tehnic, a aplicării cunoştinţelor ştiinţei în toate domeniile devine problema hotărîtoare pentru progresul general al economiei, al patriei noastre! Trebuie să trecem cu toată hotărîrea la aplicarea fermă a măsurilor de îmbunătăţire a calităţii! Avem o industrie bună, o dotare bună, şi trebuie să asigurăm şi realizarea unei producţii de calitate corespunzătoare!”.

S-a scos în evidenţă, totodată, ca element de seamă în îndeplinirea riguroasă a planului, cerinţa îmbunătăţirii disciplinei de plan şi contractuale, a funcţionării riguroase a mecanismului aprovizionării tehnico-materiale şi al desfacerii producţiei. În acest sens, au fost stabilite o serie de măsuri menite să sporească răspunderea factorilor implicaţi în procesul de aprovizionare tehnico-materială, care au datoria să introducă o ordine strictă în încheierea şi în urmărirea îndeplinirii contractelor economice.

Prin orientările şi indicaţiile pe care le dă, prin întregul său conţinut, cuvîntarea rostită de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la recenta şedinţă a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. constituie un document mobilizator, un veritabil program de activitate pentru desfăşurarea întregii activităţi economice sub semnul unor exigenţe şi răspunderi superioare.

ION CODRU ■

(Urmare din pag. 1)

mului la muncă, la retribuţie egală”, fără deosebire de limba pe care o vorbeşte, de originea părinţilor.

Una dintre marile cuoeriri ale socialismului în ţara noastră, în special după al IX-lea Congres, o reprezintă dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor judeţelor. Este, fără îndoială, temelia sigură a egalităţii între toţi cetăţenii ţării fără deosebire de naţionalitate. Odiñoară, repartizarea inechitabilă a industriei, concentrarea ei în doar cîteva centre urbane şi Capitală, avea consecinţe dintre cele mai nefavorabile asupra celorlalte judeţe. De aici, nivelul redus al venitului naţional pe locuitor, al nivelului de viaţă şi de instruire, al stării de sănătate.

În cadrul strategiei generale de dezvoltare echilibrată a economiei naţionale, mai ales în anii următori Congresului al IX-lea, amplele programe de investiţii au urmărit orientarea cu prioritate a acestora spre judeţele cu un nivel economic scăzut. Iată, de exemplu, judeţul Covasna. Ce se putea spune, cu 22 de ani în urmă, despre această zonă care era, de fapt, lipsită de reperatele unei unităţi administrativ teritoriale? Astăzi, judeţul Covasna a încheiat primul an al cincinalului — 1986 — cu ritmuri de creştere superioare mediei pe ţară, în ceea ce priveşte producţia marfă industrială, în procente, altfel spus, cifra fiind de 8,3 la sută. Între 1966 şi 1985 s-au investit 23 471 milioane lei, aici realizîndu-se astăzi produse de mare complexitate, cum sînt motoare electrice, cutii de viteză, aparatul electric auto, maşini unelte, izolatori electrice de joasă tensiune. De la un singur produs fabricat în 1974, întreprinderea de aparatul electric auto şi motoare electrice din Sfîntu Gheorghe a ajuns să fabrice acum peste 400 produse

noi. În geografia economică a României au apărut în ultimele două decenii puternice nuclee industriale: platformele industriale. Nu mai puţin de 250 de platforme şi zone industriale ridicate pe întregul teritoriu al României fac posibilă o altă realitate extraordinară pentru oricine cunoştea starea de inapoiere economică a celor mai multe din judeţele ţării, şi anume faptul că astăzi fiecare din aceste unităţi administrativ teritoriale beneficiază de fonduri fixe de cel puţin 20 miliarde lei, majoritatea covîrşitoare din valoarea lor totală materializîndu-se după Congresul al IX-lea al partidului. Ci-

zotehnic. S-a dezvoltat aici, în ultimii ani, o puternică bază materială pentru agricultură — maşini şi unelte agricole, lucrări de îmbunătăţiri funciare, amenajări de plantaţii pomicele şi viticole.

Trebuie menţionată, în acest context, consecinţa acestor spectaculoase ritmuri de dezvoltare, crearea în ultimii 21 de ani a aproximativ 3,6 milioane noi locuri de muncă, din care peste 2 milioane numai în industrie. Astfel, în judeţul Harghita, numărul personalului muncitor a crescut de la 59,7 mil. în 1965, la aproape 119 mil. la sfîrşitul anului 1986. În Sălaj, acelaşi indicator a crescut de aproape trei ori, şi, fireşte, exemplele

parte, consfinţea giganticul efort de construcţie ce schimbă înfăţişarea localităţilor ţării, din mediul urban sau din cel rural, după anul 1965, iar pe de altă, continua, într-o elaborare unitară şi de perspectivă, modernizarea urbanisticii în ritmurile dezvoltării generale. Uriaşele transformări petrecute în Zalău, altădată un tîrg fără ambiţii şi perspective în ceea ce priveşte sistematizarea, bijuteriile arhitectonice din municipiile Satu Mare, Miercurea Ciuc sau Zalău sînt dovezi la îndemîna oricărui vizitator şi nu o dată oaspeţi care ne-au vizitat ţara s-au arătat impresionaţi de chipul nou al acestor oraşe, în fapt de chipul nou al

universitare care sînt Bucureştiul, Tg. Mureş, Timişoara, Iaşiul, Cluj-Napoca, Ploieştiul, Braşovul fac parte din cele peste 30 000 unităţi de învăţămînt, trei sferturi din acestea fiind ridicate în anii construcţiei socialiste. În plan cultural, ca să apelăm din nou la statistici, judeţul Harghita dispune de o bază materială grăitoare în privinţa deosebitei griji pe care partidul nostru o acordă instruirii, unei intense vieţi spirituale. Numărăm aici 8 case de cultură, 179 cămine culturale, 400 biblioteci, 11 cluburi muncitoreşti şi de tineret, 4 muzee, 92 cinematografe.

La fel şi în ceea ce priveşte reţeaua de asistenţă sanitară. Splendidul spital din Miercurea Ciuc, cele 6 spitale ale judeţului Covasna, marile unităţi spitaliceşti din Tg. Mureş, Oradea vorbesc singure de o asistenţă sanitară modernă, bine înzestrată care, în urmă cu 22 de ani, era departe de realitatea de astăzi.

Iată, condiţii egale de muncă şi viaţă pentru toţi cetăţenii ţării, condiţii egale de participare la viaţa economică şi social-politică a ţării. Desigur, nu e nevoie să apelezi la statistici pentru a demonstra ceea ce ţine de domeniul evidenţei. Oraşele şi comunele noi, locurile de muncă, locuinţele mai moderne, mai confortabile, asistenţa medicală gratuită, gratuitatea unui învăţămînt modern sînt lucruri care nu necesită demonstraţii. Ele se văd, se simt, ele constituie România de azi, fie că se concretizează la Bucureşti, Miercurea Ciuc, Iaşi, Sfîntu Gheorghe, Constanţa sau Tg. Mureş. Parte dintr-un întreg, viaţa unor municipii ca Miercurea Ciuc, Sf. Gheorghe, Vaslui, Braşov, Oradea sau Craiova, ca să luăm din nou la întimplare exemple oricînd la îndemîna, vorbeşte elocvent despre o ţară puternică, ale cărei argumente în faţa tuturor sînt propriile îndepliniri.

Adevărata egalitate

frele, oricît ar fi de reci, exprimă un adevăr — cotele înalte ale economiei României de azi.

Produsele judeţului Harghita, ca să continuăm cu cîteva exemple edificatoare, sînt exportate la ora actuală în 50 de ţări. Şi să reţinem, nu este vorba doar de produse ale unor industrii tradiţionale, cum sînt prelucrarea lemnului, industria uşoară sau mineritul, ci şi de produse ale industriei constructoare de maşini şi a prelucrării metalelor, care, la sfîrşitul cincinalului trecut, ocupa o pondere de 21 la sută faţă de 4,6 la sută, cu două decenii în urmă.

Sau, ca să ne referim şi la agricultură, în judeţul Mureş, mai mult de jumătate din volumul global al producţiei agricole este deţinut de sectorul

ar putea continua ilustrînd, aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, faptul că „în practica de zi cu zi, partidul, guvernul patriei noastre îndeplinesc neabătut politica naţională de deplină egalitate în drepturi creînd condiţiile ca toţi oamenii muncii, fără deosebire de naţionalitate, să aibă asigurate posibilităţi egale de muncă, de retribuţie, de învăţătură, să se poată afirma în orice domeniu de activitate, luînd ca bază numai capacitatea fiecăruia, puterea sa de muncă şi de gîndire”.

Între programele noastre de muncă şi viaţă, Programul special pentru dezvoltarea şi modernizarea vieţii economico-sociale a României în profil teritorial, hotărît la Congresul al XII-lea al partidului, pe de-o

ţării, pentru că, asemenea Bucureştiului şi altor mari oraşe ale ţării, toate celelalte localităţi s-au înscris pe orbita unui mare prezent. Între 1966 şi 1986 au fost construite din fondurile statului, întreprinderilor sau ale organizaţiilor cooperatiste aproape 3 milioane de apartamente. Este o cifră uriaşă pentru cine cunoaşte cit de cit situaţia locuinţelor înainte de 1965, pentru cine mai păstrează în minte imaginea multor localităţi ajunse astăzi reşedinţe de judeţ.

Pe alt plan, într-o strînsă dependenţă cu impresionantul ritm de dezvoltare al industriei, învăţămîntul şi stiinta au cunoscut o înflorire fără precedent, faptele din acele domenii întregindu-le pe cele din domeniul economic. Marile centre

O imagine de arhitectură modernă în cartierul Zorilor din Cluj-Napoca

Bază trainică pentru recolte-record

■ Baza societății noastre, a noii democrații revoluționare o reprezintă proprietatea socialistă, lichidarea cu desăvîrșire a proprietății capitaliste, moșierești asupra mijloacelor de producție și a pămîntului — principala forță de producție din agricultură, — și instaurarea proprietății întregului popor, sub forma proprietății de stat sau cooperatiste. Aceasta reprezintă garanția supremă a făuririi cu succes a socialismului și comunismului, a bunăstării întregului popor — garanția realizării condițiilor democratice de participare a poporului la conducerea întregii societăți.

■ Pentru a înfăptui programele de creștere a producției în acest an și în anii următori, trebuie să realizăm irigațiile și celelalte lucrări funciare. Am în vedere atît lucrările de irigații și lucrările de ameliorare a solului, de combatere a eroziunii, de desecări, cit și folosirea intensivă — ca să spun așa — a irigațiilor de peste 3 milioane de hectare pe care le avem în acest an. Nu se poate să obținem producții mai mici de 7000 de kg de grâu la hectar pe teren irigat, de 15-20 de mii de kg de porumb la hectar pe suprafața irigată și, în mod corespunzător, și la celelalte culturi — la cartofi, sfeclă de zahăr, soia, floarea-soarelui, în — nu mai vorbesc de legume, unde întreaga suprafață trebuie să fie irigată și să obținem recoltele corespunzătoare!

■ Trebuie să luăm toate măsurile pentru a folosi în mod cit mai rațional baza materială existentă, mijloacele de care dispunem astăzi pentru înfăptuirea obiectivelor de creștere a producției agricole. Nu mă refer la celelalte măsuri, considerînd că s-a înțeles că în lucrările de creștere a fertilității solului se cuprind și lucrările de scarificare, arături adinci, tot ceea ce reprezintă acestea — și de aceea nu am vrut să mă mai opresc asupra lor. Știu că ați discutat despre toate

acestea. Atrag atenția că toate aceste măsuri trebuie să stea permanent în centrul activității fiecărui consiliu unic agroindustrial!

■ Avem planuri și programe bune pentru toate sectoarele agriculturii, care asigură înfăptuirea obiectivelor puse de Congresul al XIII-lea, ale noii revoluții agrare, privind obținerea unor producții vegetale și animale la nivelul cerințelor

Numai așa vom putea asigura, în perspectiva anilor 2000, dezvoltarea generală, armonioasă a patriei noastre și ridicarea, pe această bază, a nivelului de viață al întregii națiuni!

■ Se impune o dezvoltare mai puternică a spiritului de răspundere, de ordine și disciplină în activitatea tuturor consiliilor unice și organizațiilor de partid. Trebuie să se dezvolte puternic spiritul revo-

lucării și să se acorde o atenție corespunzătoare ridicării pregătirii profesionale a țărănimii, a tuturor oamenilor muncii din agricultură. Avem o serie de cursuri anuale de pregătire — și am obținut anumite rezultate. Cerințele pe care le pun noua revoluție agrară, tehnica din agricultură, aplicarea noilor cuceriri ale științei, ale biologiei, ale geneticii, mijloacele mecanizate pe care le avem cer oameni cu cunoștințe tot mai înalte, cer, de fapt, un țaran-muncitor agricol, un țaran cu o înaltă calificare, cu nimic mai prejos decît a celor care lucrează în industrie.

■ Este necesar să se acorde o atenție corespunzătoare ridicării pregătirii profesionale a țărănimii, a tuturor oamenilor muncii din agricultură. Avem o serie de cursuri anuale de pregătire — și am obținut anumite rezultate. Cerințele pe care le pun noua revoluție agrară, tehnica din agricultură, aplicarea noilor cuceriri ale științei, ale biologiei, ale geneticii, mijloacele mecanizate pe care le avem cer oameni cu cunoștințe tot mai înalte, cer, de fapt, un țaran-muncitor agricol, un țaran cu o înaltă calificare, cu nimic mai prejos decît a celor care lucrează în industrie.

■ Trebuie să înțelegem bine că agricultura modernă, de înalt randament, bazată pe cuceririle științei agricole, pe mecanizare și chimizare, nu se poate realiza decît cu oameni de înaltă calificare. Iată de ce, consiliile unice agroindustriale, organizațiile de partid — desigur, și Ministerul Agriculturii, dar mă refer acum la activitatea consiliilor unice — trebuie să acorde atenția corespunzătoare, să participe activ și să organizeze permanent această activitate de pregătire.

■ Trebuie să se acorde atenție școlilor profesionale agricole, școlilor generale, unde se asigură și predarea cunoștințelor agricole. În fiecare comună, să analizăm și să perfecționăm și programele în această direcție! Cînd am vorbit de noua revoluție agrară am spus că avem în vedere ca, pe lângă producție, să realizăm și o schimbare a oamenilor, a felului lor de muncă și de viață, dar în primul rînd de pregătire profesională tehnică, de ridicare a nivelului de cunoștințe, de pregătire generală, de formare a unei înalte conștiințe revoluționare.

Orientări și îndemnuri din

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

dezvoltării patriei noastre. Acum, activitatea organizatorică, practică, este hotărîtoare în vederea realizării tuturor acestor programe. Dispunem, în agricultură, de peste 320 întreprinderi agricole de stat, 3720 cooperative agricole de producție, care dețin circa 95 la sută din suprafața arabilă a țării.

■ Vrem ca, încă în acest cincinal, și în sistematizarea și modernizarea comunelor și satelor noastre — începînd cu comunele centru de consiliu unic agroindustrial — să pornim cu hotărîre la realizarea prevederilor Programului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate

luționar, atitudinea fermă, hotărîită, impotriva a tot ce este vechi, a lipsurilor, a neajunsurilor, pentru promovarea cu îndrăzneală a noului în toate sectoarele de activitate!

■ Fiecare trebuie să înțeleagă că bunăstarea lui este legată de bunăstarea generală a poporului! Nu poate exista o îmbunătățire a situației personale, fără dezvoltarea generală, fără o îmbunătățire generală! Noi am lichidat vechile inegalități în care unii oameni, sau un grup de oameni, își puteau asigura condiții mai bune în dauna altora. Societatea pe care o edificăm este societatea în care bună-

se acționeze în așa fel încît anul 1987 să marcheze o îmbunătățire și o perfecționare generale a întregii activități din toate sectoarele agriculturii. Producția cerealiară urmează să fie, potrivit planului, de 32 de milioane de tone, însă tendința trebuie să fie de a depăși 35 de milioane de tone de cereale, de a atinge deci obiectivul prevăzut de noua revoluție agrară. În acest scop, va trebui să se ia toate măsurile pentru realizarea lucrărilor din primăvara acestui an, respectiv

mai bune condiții a efectivelor de animale. În mod corespunzător, în conformitate cu programele stabilite, trebuie să se acorde o atenție sporită asigurării bazei furajere a tuturor animalelor. În cuvîntare se acordă, de asemenea, atenția cuvenită înfăptuirii irigațiilor și a celorlalte lucrări funciare, mecanizării, folosirii cit mai raționale a bazei materiale, a mijloacelor existente.

O importantă parte din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu este consacrată, după

de consiliu unice agroindustriale de stat și cooperatiste. Ele au, în același timp, și rolul de a se ocupa de dezvoltarea și cooperarea în domeniul industriei, în vederea imbinării mai eficiente a activității agricole cu cea industrială și a ridicării, pe această bază, a nivelului general de viață al oamenilor muncii de la sate, al satelor în general. Secretarul general al partidului a arătat că atunci cînd s-au creat consiliile unice agroindustriale s-a avut în vedere ca ele să devină adevărate

tăți unice a poporului muncitor din România. Consiliul unic agroindustrial, se spune în continuare în cuvîntare, trebuie să aibă un rol activ atît în înfăptuirea și reorganizarea comunelor și a satelor pe baza normelor stabilite privind suprafața constructibilă, cit și în realizarea de localități noi cu construcții moderne. În acest cadru, s-a stabilit ca, începînd din acest an, să se aloce fonduri pentru cîteva zeci de mii de apartamente anuale; acest program de sistematizare a satelor urmează să înceapă cu cele 558 de comune centre de consiliu unice agroindustriale, care trebuie să devină în acest cincinal comune model, orașe agroindustriale, spre care să graviteze întreaga activitate a comunelor din raza consiliului respectiv.

Firește, avînd în vedere toate acestea, se impun perfecționarea și îmbunătățirea întregii activități a consiliului unic agroindustrial. Intrucît pentru victoria socialismului și comunismului în România hotărîtoare este înfăptuirea planurilor și programelor de dezvoltare economică și socială și consiliile unice agroindustriale trebuie să pornească în activitatea lor de la necesitatea de a asigura înfăptuirea în cele mai bune condiții a acestor planuri și programe; în același timp, este necesară îmbunătățirea conducerii activității fiecărei organizații de partid din unitățile agricole, din comune, din școli, din toate sectoarele de activitate. Se impune, de asemenea, să se acorde o atenție corespunzătoare ridicării pregătirii profesionale a țărănimii, școlilor profesionale agricole, școlilor generale, activității politico-educative și culturale.

În încheiere, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat încrederea că toți oamenii muncii din agricultură, toți cooperatorii, întreaga țărănire vor acționa în deplină unitate pentru înfăptuirea obiectivelor din agricultură, pentru realizarea noii revoluții agrare și pentru obținerea unor recolte record în acest an. Participanții la ședința au exprimat hotărîrea tuturor oamenilor muncii din agricultură de a munci fără preget pentru transpunerea în viață a planurilor și programelor din agricultură, a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în scopul înfăptuirii obiectivelor noii revoluții agrare, al înfloririi continue a agriculturii românești.

ION CODRU ■

toate prevederile, pentru a obține recolte cit mai bune. O atenție deosebită urmează să se acorde sectorului horticol, în scopul de a se asigura satisfacerea deplină cu legume a nevoilor de consum și a celor de export. De asemenea, este necesar să se transpună în practică toate măsurile stabilite pentru viticultură și pomicultură, în vederea unei creșteri importante a producției, să se dezvolte puternic producția plantelor tehnice. În ceea ce privește zootehnia, se impune să se ia măsuri hotărîte în fiecare unitate, în fiecare comună, în fiecare consiliu unic agroindustrial, pentru realizarea în cele

cum e și firesc într-un asemenea cadru, consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste. Conducătorul partidului și statului a arătat că dispunem în agricultură de 320 de întreprinderi agricole de stat și de 3720 de cooperative agricole de producție, care dețin circa 95 la sută din suprafața arabilă a țării. Cooperativele și întreprinderile agricole de stat au în agricultură rolul hotărîtor, decisiv. Este deci normal ca fiecare unitate să acționeze cu întreaga răspundere, pentru a obține maximum de producție, în toate sectoarele. În vederea coordonării, specializării și dezvoltării generale a activității în agricultură, funcționează 558

citadele ale dezvoltării socialiste a agriculturii, a satelor, să devină puternice centre politice, economice, sociale, să asigure o ridicare generală a nivelului agriculturii, a nivelului vieții țărănimii, a nivelului de dezvoltare a satelor, ca singura cale de apropiere treptată a condițiilor de muncă și de viață ale țărănimii de cele ale oamenilor muncii de la oraș. Legat de aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că trebuie să obținem dispariția treptată a deosebirilor dintre sat și oraș pe calea ridicării satelor, a fiecărei comune la un nivel de viață cit mai ridicat, să obținem omogenizarea societății noastre socialiste și făurirea unei socie-

După cum este cunoscut, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat marți la ședința de închidere a programului de pregătire și instruire a organizațiilor de partid, președinți ai consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste din întreaga țară. Acest program a prilejuit timp de mai multe zile o amplă analiză, în spiritul orientărilor și indicațiilor secretarului general al partidului, a rezultatelor obținute anul trecut în agricultură, precum și a măsurilor ce se impun pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan pe 1987, pentru sporirea continuă a producției agricole vegetale și animale, corespunzător obiectivelor noii revoluții agrare, hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului. Totodată, în cadrul programului de pregătire și instruire s-a procedat la un larg schimb de experiență în vederea cunoașterii și însușirii tehnologiilor avansate, perfecționării stilului și metodelor de muncă, a modalităților în care trebuie să acționeze organele și organizațiile de partid de la sate, consiliile populare, consiliile unice agroindustriale și unitățile agricole pentru realizarea programelor de dezvoltare intensivă a agriculturii românești.

Cu același prilej, au fost examinate cu responsabilitate și cu exigență cauzele care au determinat nerealizarea de către unele unități a producțiilor agricole prevăzute, relevîndu-se modul cum se acționează pentru lichidarea neajunsurilor manifestate, pentru îmbunătățirea radicală a întregii activități, pentru întărirea ordinii, disciplinei și răspunderii în muncă, pentru promovarea spiritului revoluționar, pentru aplicarea strictă a hotărîrilor de partid și a legilor țării, în vederea îndeplinirii integrale a planului de stat în agricultură. În acest sens, au fost înfățișate preocupările existente privind creșterea potențialului productiv al pămîntului, folosirea eficientă a fondului funciar, a sistemelor de irigații, respectarea riguroasă a tehnologiilor, privind utilizarea deplină a forței de muncă și a mijloacelor mecanice, asigurîndu-se sporirea producției agricole, livrarea integrală a cantităților prevăzute la fondul de stat, îndeplinirea programelor de autoaprovizionare teritorială.

În cuvîntarea rostită la ședința de închidere a programului amintit, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că trebuie să

Să-ți faci zi de zi DATORIA, adică PLANUL!

La vremea când începea să prindă contur întreprinderea de materiale izolatoare din Vaslui, Nicolae Pascu era student al Politehnicii ieșene. Dar inginerul Nicolae Pascu, azi director de șapte ani al I.M.I., evocă acele timpuri de parcă ar fi fost participant sau măcar martor al întemeierii unității sale. Și face acest lucru numai pentru a demonstra că mai convingător faptul că această întreprindere (prima de anvergură durată după înființarea județului, începând să producă prin anii '70) a beneficiat de toate avantajele pionieratului — colectiv bine sudat, muncitori și specialiști pe care timpul și cerințele progresului tehnic i-au selectat cu obiectivitate —, dar a avut și de înfruntat (mai bine zis — de remontat și depășit) un anume handicap legat de dotarea tehnică din momentul construirii și echipării sale. Din aceste premise a rezultat cu necesitate o mare problemă — aceea a modernizării. Problema — spun oamenii întreprinderii — de supraviețuire, înțelegând prin asta, în primul rând, menținerea la cotele competitivității a produselor pe care le realizează. O problemă a cărei soluționare este o chestiune mereu la ordinea zilei, este o îndatorire morală de la care colectivul vasluian nu s-ar putea abate decât cu risul plafonării și al dezinteresului beneficiarilor față de cele produse aici.

Un prim efect, privind în mare lucrurile, l-a reprezentat transformarea treptată a întreprinderii într-un adevărat combinat în care, utilizându-se opt tehnologii diferite, se obține o producție marfă de peste o jumătate de miliard anual. Dincolo de aceste rezultate vizibile, dar determinându-le în mod direct, stă un anumit mod de a gândi în perspectivă, de a căuta, cu inteligență și luciditate, căile cele mai eficiente de înscriere a unității în circuitul acelor de care țara are cu adevărat nevoie, contribuind cu idei îndrăznețe și realizări pe măsură la găsirea de rezolvări într-un domeniu — economisirea energiei — de cel mai acut interes.

Inginerul Nicolae Pascu, specialist tânăr și vizibil frământat de fundamentarea logică a veritabilei modernizări, ne-a explicat pe îndelete, într-o lungă discuție, despre rolul extrem de important pe care industria materialelor de construcție, în general, și în cadrul ei, domeniul produselor izolatoare îl pot juca în strategia unui sistem economic ferit cit mai mult cu putință de pericolele penuriei de energie.

— Problematicele sporirii eficienței economice în domeniul materialelor de construcție este, la noi, de dată relativ recentă. De aceea, o cit mai rapidă modernizare a acestei activități este imperios necesară. Ea

trebuie să vizeze mai multe aspecte. Nu ne mai putem permite, în momentul de față, să gândim simplist, adică, de pildă, numai la modernizarea propriei întreprinderi. La automatizarea proceselor industriale, la introducerea calculatoarelor de proces etc.. E necesar să punem și să rezolvăm mai multe probleme dintr-o dată. Concret, la nivelul unității noastre ne gândim atât la obținerea unor produse de cit mai bună calitate, într-o gamă mai diversă, dar ne gândim și la beneficiar — constructorul —, care are nevoie de materiale bune, rezistente și ușor de pus în operă. Și încă mai trebuie sesizat un aspect, poate cel mai important — produsele noastre sunt destinate unor lucrări în urma cărora se nasc noi edificii — locuințe sau unități industriale. De aceea, gândul nostru se îndreaptă, firesc, înspre cei care vor locui sau munci în ele. Vrem să spo-

MODERNIZAREA ȘI ENERGIA

rim gradul de confort al apartamentelor și să ajutăm întreprinderile să consume cit mai rațional energia. Cum? Simplu — realizând materiale izolatoare care să aibă o viață cit mai lungă și care, prin calitățile lor, să preîntâmpine orice risipă de energie.

O primă problemă care își află rezolvarea la I.M.I. este aceea, mult discutată, a hidroizolației blocurilor de locuințe. Utilizarea, în acest scop, a cartonului bitumat este, scotocesc, specialistii din Vaslui, cam depășită de timp. După cercetări efectuate pe parcursul a mai bine de trei ani, s-a ajuns la realizarea unui produs numit de ei **memabit**, adică o membrană de cauciuc și bitum, rezistentă atât la temperaturi foarte scăzute, cit și la cele foarte ridicate, pînă în jur de 130 de grade. Cauciucul utilizat se procură din recuperări. Tot la Vaslui s-a obținut, pe o linie tehnologică special realizată în întreprindere, linie cu grad mare de automatizare, pînă bitumată, produs de bună calitate și mai ieftin decît dacă s-ar cumpăra și s-ar pune apoi în operă fiecare component al său în parte. A fost creată și o izolație specială pentru conducte, care le mărește substanțial gradul de izolare, adică împiedică scurgerile de căldură. În plus, termoizolarea are o durată de viață egală cu aceea a

conductivei propriu-zise. Acest gen de izolație este perfectată tehnologic, fiind experimentată cu succes pe sute de metri de conductă în județele Vaslui și Iași.

Acestor realizări li se vor adăuga altele, pe parcursul celei de-a doua etape de modernizare, care se va încheia în 1990. În cadrul unui program special de cercetare, în colaborare cu INCERC, se caută soluțiile cele mai eficiente pentru acoperiri termohidroizolante, iar în colaborare cu ICPCD din Bistrița se urmărește crearea unei game noi de cartoane pentru ambalaje.

Dar nu o enumerare a produselor realizate în cadrul programului de modernizare din întreprinderea vasluiană se doresc rîndurile de față, ci evidențierea unei concepții anume — realiste, inteligente — despre modernizare. O modernizare reală, realizată cu privirile mereu îndreptate spre om, spre beneficiarul ultim și cel mai de seamă al efectelor sale. Și mai spun ceva împlinirile celor de la I.M.I. — faptul că tinăra noastră industrie a materialelor de construcție are toate șansele ca, prin cercetări atente și sistematice, să realizeze rapid un important salt calitativ. În fine, activitatea colectivului de oameni ai muncii al întreprinderii din Vaslui este un pilduitor exemplu de înțelegere profundă, complexă și nuanțată a raționalizării consumurilor energetice în perspectiva trecerii timpului. Pentru că, așa cum înțelegem foarte bine cu toții, nu atât economia de azi este importantă. Ea este o însemnată sarcină de moment. Important cu adevărat este ca reducerea consumurilor de energie, evitarea cu desăvîrsire a risipei să genereze un complex de măsuri aplicabile de-a lungul vremii, astfel ca, într-un viitor cit mai apropiat, încă din concepție, locuințele și unitățile industriale, conductele, mijloacele auto, vapoarele etc. — domenii către care se îndreaptă proiectele celor de la I.M.I. — să beneficieze, cu un consum cit mai redus de energie, de — poate părea paradoxal — cit mai multă energie.

Modernizarea, tine să sublinieze în încheierea convorbirii întinse pe multe ceasuri inginerul Nicolae Pascu — obligă și la realizarea unui anplu program de policalificare, astfel încît oamenii să-și adinească tot mai mult cunoștințele și, în același timp, să-și lărgescă orizontul științific pentru a putea face față marilor transformări care, si în domeniul acesta, se preconizează. „Pentru că, spune tînărul director, fără a încerca să fac filozofie, e limpede că sansa omului de mîine este tot omul“.

DAN MUCENIC ■

Noul — șanse sporite cu fiecare zi

Emil Maxim, subinginer la întreprinderea metalurgică Beclean, este un produs al școlii foarte bune care se face în Beclean. Facultatea la Cluj-Napoca și întoarcerea acasă sînt două dintre „izbinzile“ unei vieți care numără azi 32 de ani. S-a întors acasă pentru că întreprinderea metalurgică a schimbat în bună măsură ritmul orașului. I-a conferit o „identitate industrială“, l-a „marcat“ pe harta economică a țării și, iată, a rechemat o bună parte din tinerii Becleanului.

Om profund, serios, căruia îi place să-și gîndească în permanență meseria, Emil Maxim are pînă acum 3 inovații. Lucrează la laminorul de sîrmă, primul de acest fel făcut în România. Ultima inovație se referă exact la acest laminor, mai exact la punctul său de comandă. Mi-am dorit încă din facultate să lucrez la un laminor mare, zice. Nu mi-a trecut prin mîine însă că mi se va întimpla atît de repede ca faptul acesta să-mi dea și idei. M-am convins repede însă că un lucru important și deștept te încită, te face să gîndești ceva în plus.

Probabil că, dintr-un adînc respect pentru o realizare de dimensiunile laminorului de sîrmă de la Beclean, s-ar fi convenit ca inovațiile să întîrzie. Dar, dintr-un respect la fel de adînc pentru lucrul bine făcut, Emil Maxim și toți ceilalți colegi ai lui, în frunte cu directorul Valentin Coman au căutat rezolvări la probleme pe care si le pun mai toți laminoriștii. Așa s-a născut, printre altele, și acest punct de comandă, lîlipit în comparație cu instalația anterioară. Ca să înțelegem mai ușor ce înseamnă modernizarea, vă oferim cîteva detalii. Inițial, punctul de comandă avea 30 metri lungime, era servit de trei oameni și, cînd țî-era lumea mai dragă, se defecta. Noul post de comandă are 3,5 metri, se manevrează de către un singur om și este cu mult mai funcțional. Emil Maxim: „Construirea postului de comandă și a pupitrului a durat 15 zile și am lucrat toți oamenii din secție. Tovarășul director insistă mereu să găsim ceva nou, care să ne folosească, să ne încinte. Cînd a fost gata, era tare mîndru, stătea mai tot timpul în noul post de comandă“. Valentin Coman:

„Postul 4 este postul principal. Cînd avea 30 metri lungime, în opt ore era o alergătură continuă. Le-am cerut băieților să-l regîndim și le-am spus cum cum l-aș vedea eu: să fie mic, ușor de manevrat, să poată sesiza tot ce se întîmplă în laminor. Un laminor nu e doar ce se vede. El are două etaje de aparatură electronică. Dintr-un panou de doi metri pe un metru, cit avea pupitrul, a rămas o „cutie“ patrată cu latura de jumătate de metru. E o performanță! Practic, am eliminat avariile de natură electrică“.

Acum va putea fi introdusă pe calculator întreaga linie de laminare și, potrivit celor spuse de directorul Valentin Coman, se va monta și un sistem de televiziune pe circuit închis. Ideile vin în avalanșă, o reușită o atrage pe cealaltă, oamenii se obișnuiesc să-și creeze noul. Să te înveți să gîndești tot timpul, spunea Valentin Coman, nu te costă mai nimic. În schimb cîștigă laminorul. N-o să vă spun că inginerii, subinginerii, maistrii, muncitorii noștri nu mai au somn cînd se pune problema unei modernizări. Dar simt noul ca pe o datorie care le intră în sînge, exersîndu-se în fiecare zi.

În ritmul acesta nu este de mirare că șansa apariției unui lucru deosebit sporește vîndînd cu ochii. Nimic nu este intîmplător. Iată, la ora actuală este pe cale să prindă viață un sistem care să măsoare și să vizualizeze pe un ecran forma laminatului, aceasta putînd fi comparată cu forma teoretică. Astfel, laminoriștii va fi în măsură să aducă rapid corecturile necesare.

Starea de spirit, pentru că exersarea permanentă a minții este o asemenea stare, are efecte în plan economic: un nume bun în lume (export în 20 de țări, începînd cu anul 1983) clădit pe un înalt nivel tehnic și o calitate ireproșabilă. Dar noul ca stare de spirit, cel puțin aici la Beclean (releșea din cele spuse de Emil Maxim), nu este doar rodul unor inteligente puse la treabă, ci și a bucuriei oamenilor care s-au întors în orașul lor cu gîndul că nu mai au de ce să-l părăsească.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Intru în birou și-i spun că-mi place cum arată, din exterior, întreprinderea — așa, înconjurată de copaci. În plină iarnă, se simte mina gospodarului pentru care casa fără grădină este, pînă la urmă, loc pustiu. Inginerul Ioan Borda, directorul întreprinderii de anvelope din Luduș, spune, cu tonul unuia care nu prea are timp și chef de vorbă — nu ne-a pus nimeni cheia în mîină și pomi în jurul curții! De aici, de la rugămintea mea de a-și detalia răspunsul, a început o lungă discuție, contrapunctată de drumuri prin unitate și dialoguri cu oamenii aflați aici, totul spunînd, în final, despre faptul că, într-un interval de nici zece ani, unitatea luduseană s-a transformat radical, această transformare — modernizare, mai exact spus — vizînd atît aspectele tehnice, calitatea produselor, dar și modul de-a gândi și acționa al oamenilor, judicioasa lor utilizare într-un mai binele activității.

N-am deloc intenția de-a teoretiza, spunînd că modernizarea unei întreprinderi de dimensiunile aceleia din Luduș — unde muncesc peste 1300 de oameni și unde se produc circa trei milioane de anvelope într-un an — nu este o treabă din categoria celor simple, că ea nu este totuna cu aducerea și montarea unei mașini de productivitate ridicată sau cu reorganizarea unui flux. Dar ceea ce s-a întîmplat la această întreprindere, aflată

permanent pe primele locuri în cadrul întrecerii socialiste, este demn să fie cunoscut în amănunt, deoarece această transformare este simptomatică pentru întreaga noastră industrie.

Asadar, în 1977 întreprinderea se desprinde de industria locală, trecînd la cea republicană. Nu era doar o schimbare de nomenclator (fapt dovedit și de creșterea rapidă a producției — de la 90 de milioane lei atunci, la peste 400 de

rii producției au apărut alte dificultăți. Întreprinderea din Moreni realiza peste un milion de anvelope anual. În timp ce la Luduș nu se depășeau două sute de mii în același interval de timp. Economia națională avea mare nevoie de asemenea produse. S-a stat vreme de nopți și nopți în întreprindere. Cîțiva dintre lucrători mergeau să aducă de mincare și masa era luată chiar acolo, pe utilaje. Nu se descoperia cauza unei mari cantități de rebu-

hale au fost realizate în regie proprie. Curtea a fost săpată în lung și-n lat (prilej cu care au fost plantați și frumoșii arbori ce pot fi admirați acum), s-a lucrat fără a se ține cont că e sîmbătă, miercuri ori duminică. Dar lucrurile nu s-au oprit aici. În septembrie 1985 a fost gata o nouă linie de amestecare (în afara malaxorului deja existent), realizată de către oamenii întreprinderii, o linie gîndită și executată foarte bine, eficient

lope moto. Se lucrează continuu și disciplinat. Oricare muncitor e gata să-ți vorbească despre dorința sa de-a respecta, prin tot ceea ce face, firma unității. Sînt mîndri că alcătuiesc un colectiv fruntaș, că au ajuns la o productivitate de 320 de mii lei pe muncitor, urmînd ca pînă la sfîrșitul actualului cincinal cifra să se dubleze. Știu cu toții foarte bine că, dacă fiecare ar intriza numai 5 minute de la lucru, asta ar însemna că trei muncitori lipsesc o zi întreagă, de regînd astfel întreaga producție. Și mai știu — și acesta e un semn clar al modernizării de concepție, despre care aminteam ceva mai sus — că a fi muncitor de locul I înseamnă ca, și atunci cînd părăsești întreprinderea, să nu abdică de la exigențele ce se impun fruntașilor.

Resorturile modernizării se află în oameni. Trebuie să-ți cunoști bine și să faci astfel încît ei să dea, mereu, randamentul maxim. Nu mai miră pe nimeni că, într-un timp scurt, întreprinderea din Luduș a devenit fruntașă la nivel național. Pentru că numai cei care merg în pas cu noul, mizînd pe modernizare ca pe cea dintîi pirghie a progresului ajung, în timp, să se măsoare întii și întii cu ei înșiși. O confruntare în care, paradoxal, desi se investeste multă energie și tenacitate, biruitorul este dinainte știut.

DAN MUCENIC ■

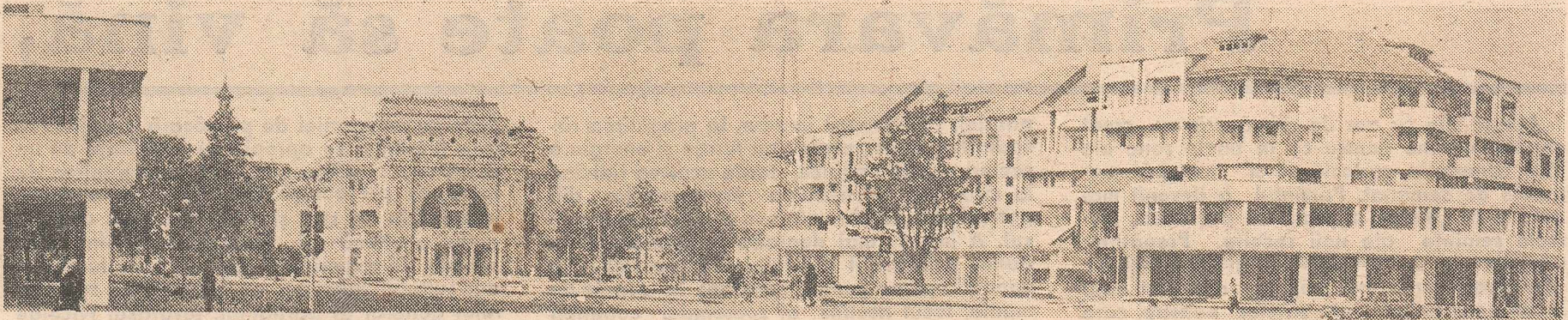
Cereți anvelope de Luduș!

milioane în prezent). Era vorba de un alt grad de tehnicitate și de înlăturarea unei anumite mentalități, aceea că în domeniul anvelopelor pot obține rezultate multumitoare și muncitori o calificare mai slabă. Trecerea — își amintesc Ioan Borda, pe vremea aceea inginer șef — a fost grea, plină de momente tensionate. S-a pus problema preluării producției de la Moreni. Asta însemna, de fapt, mutarea unei fabrici dintr-un loc într-altul. Și această mutare s-a produs, într-un timp foarte scurt (două-trei luni) față de cit se anticipa. Primele utilaje au fost montate de cite două ori. Apoi, în momentul începe-

turii. Dar, după nenumărate căutări, după eforturi ce i-au adus pe oameni în pragul epuizării fizice și nervoase, a apărut și soluția. Simplă — ca orice soluție importantă. Era vorba doar de modificarea unei diafragme. Lucrurile au intrat în normal, dar oamenii, deprinși acum cu tensiunea necentenitelor căutări, n-au mai vrut ei ca acest normal să persiste. N-au uitat nici un moment că o lună și jumătate au fost numai ai întreprinderii, că au fost uneori tentați să abandoneze căutările. Așa încît, odată cu primele reglementări, și-au pus problema trecerii la o nouă calitate a muncii. Noile și modernele

și ergonomic. Între timp, a fost preluată și producția de anvelope velo. Acum, de la Luduș se trimite pe piața externă asemenea produse, bine apreciate. Și iată, sînt în continuare multe de făcut. Pentru ca lucrurile să meargă tot mai bine, pentru ca numărul contractelor să sporească. La Luduș se vor fabrica, în curînd, anvelope în două culori pentru biciclete (în special pentru cele destinate copiilor), linia care va produce astfel de anvelope fiind concepută, proiectată și realizată de către specialiștii și muncitorii unității. Nici asta n-a fost de ajuns pentru că, iată, Ludușul va începe să producă și anve-

Intru în Focșani prin pagina de istorie...

Numele străzilor îmi întreprinde această stare. Cuza Vodă, Unirea, Principatul, Strada Mare a Unirii, toate stărind în amintirea strămoșescului act de la 1859. Istoria trecută în contemporaneitate e element de cult în orașul care prin vitalitate și sobrietate își mărește faima.

Sint o iubitoare a Focșanilor, dar totuși o trecătoare prin el, nu un „trăitor” ca scriitorul L. Kalustian, care are multe elemente de comparație în timp din locul unde „a suris primei lumini”. „Nu mai am reper în timpul meu natal” îmi spunea de curind. Din strada Nicolae Titulescu, dintr-o casă primitoare, cu o curte care vara trebuie să fie un mic refugiu sufletește pentru oricine se avintă în lumea scrisului, L. Kalustian, a văzut orașul natal când conta doar ca loc al strămoșescului act, dar se ofilește cu fiecare toamnă și îmbătrânește de la an la an; apoi schimbările uluitoare din anii noștri au făcut Focșaniul să devină un oraș fără reperce știute pentru scriitorul octogenar.

Pe acest nou traseu, al străzilor, întreprinderilor, spitalelor, școlilor, magazinelor, eu merg sigur unde mă interesează, pentru că cel mult cite o fotografie răcătăită de decenii, ar putea să-mi deruteze reperce mele.

Nici în amintirile lui L. Kalustian nu găsesc altceva dispărut pentru spațiul care-l ocupă acum întreprinderea de confecții decit pentru rest: câteva foste case de înălțimea unui om, roase de timp și umezeală, poate cițiva copaci în jur. Chiar dacă teii nu mai sint pe aceleași locuri, pretutindeni ei revin în mare forță în această primăvară, mai ales pe impunătorul Bulevard al Independenței.

Intru-o mare cetate a confecțiilor, cum este cea în care intru, de la început iau contact cu lumea largă. Mașini, cu numere de înmatriculare internațională, încarcă pachete ambalate elegant, cu inscripții în franceză, engleză, italiană, germană. Magazinele din Roma, Paris, Rotterdam, Frankfurt vor expune în primăvară rochii, costume... din Focșani. Firme externe pretențioase întii au încercat posibilitățile celor de aici, apoi au revenit cu comenzi

crescute, niciodată atit de substanțiale ca în acest an.

Un nume se construiește, cu alte cuvinte se naște greu, dar se poate pierde la o adiere dacă lipsește știința adaptării la nou.

— Ce a fost ieri a fost, astăzi e altă cerință...

La citeva vorbe, inginerul Nicolae Lungoci, directorul întreprinderii, intercalează „de ieri până azi”. Nici o singură reclamație, cit de mică, în toți anii de colaborare internațională, nu este un lucru „de ieri pe azi”, mă iertați că mi-am însușit expresia dumneavoastră favorită.

— Este un rezultat muncit, dar dacă azi am face ce am făcut și ieri ne-am descalțat.

ru, aprecierea mea poate fi înșelătoare, dar oricum e în centrul maturității. Ingerul Lungoci are citeva convingeri ferme, pe care nu le schimbă „de ieri până azi”. De pildă, dacă un angajat vrea să-și schimbe locul de muncă, pentru că în altă parte se crede mai potrivit, nu se opune. De asemenea, sprijină promovarea colaboratorilor săi importanți în alte funcții, la alte instituții, chiar dacă în acest fel comparimintele îi rămân descoperite.

În această clipă a relațiilor sale intră în birou o tinără cu ochelari, parcă o școlăriță deghizată în ingineră. Se consultă cu directorul care aprobă măsura propusă apoi pleacă. Intră un tinăr, de aceeași vîrstă

să, susține.

— Nu ne puteam aștepta la surprize neplăcute din partea lor! Mă gîndesc la Marilena, dar și la Mioara Dodu, Violeta Vesel, George Șolcă. Sint oameni de esență, ei au crescut drept și frumos. „Și deodată, într-o fabrică de confecții, simt miros de pădure, trec prin mine sevele pămîntului, dimineața, cînd se ridică ceața, iese soarele și luminează arborii. Directorul nu mai scoate un cuvînt, se retrage voit în planul doi și ca așezare „Camera de luat vederi” o scrutează, în prim plan, pe secretara Comitetului de partid.

— A fost îndrăzneală calculată din partea noastră punindu-i pe acești tineri să răspundă de

trăm în actualitate, în efervescența țării.

— V-ar place să lucrați cu mii de bărbați, în loc de mii de femei?

— Îmi place să lucrez cu conștiințioși, cu ambițioși, cu îndrăzneți și acum, aici, sint ele... „Și eu iubesc această esență umană care emană prin toți porii energie, curaj, care se consumă fără să drămuiească cit pentru sine, cit pentru alții.

„Școlărița”, tinăra cu ochelari, Marilena Tudose, știe cînd vine la fabrică, niciodată nu-și fixează ora de întîlnire cu soțul său, și abia s-au căsătorit. Atribuțiile șefului de compartiment nu-i permit să lase ceva „de ieri pe azi”.

— Am avut șansa să fiu repartizată aici, am avut șansa să am profesori extraordinari la Liceul din Piatra-Neamț, le multumesc, încît am intrat, întreaga clasă dintr-un foc la facultate, am avut șansa să fiu promovată după atit de scurt timp...

— Tot datorită șansei ați fost și șefa de promoție?

— Am avut colegi inzeestrați, inteligenți, muncitori și ar fi putut fi ei în locul meu.

— Din caracterizările celorlalți apăreți ambițioasă, îndrăzneată, tenace...

— Fără ambiție nu aș fi trecut de clasa I-a primară. Fără îndrăzneală un inginer e mort de cînd primește diploma. Fără tenacitate nu putem depăși un singur obstacol și viața ne pune la tot felul de încercări.

Cred că Marilena a spus aproape totul despre ea... Oricum, văzîndu-i făptura gracilă, nu mă așteptam la atita putere, la atita fermitate.

Din secții, prin terminalul calculatorului, ajung comunicări importante. Și astăzi cifra planificată pentru energia electrică a fost sub cit s-a repartizat. Nicolae Lungoci calculează. Din economiile a 8 zile se adună energia electrică pentru activitatea unei zile fără nici un consum în plus.

— „De ieri pînă astăzi” așteptam alte soluții de optimizare!

Marilena Tudose, Mioara Dodu, Violeta Vesel, George Șolcă tresar. Sint vizați! Alți patru mii de oameni tresar. Sint vizați!

Printre reperce mele în Focșani, în viitor, am să trec nu numai adrese, străzi, instituții, ci și caractere.

CARMEN DUMITRESCU ■

Problema numărului unu — exportul

Azi, linia modei trece și pe la Focșani

Recunosc, e mai ușor, mai comod, chiar și pentru cel care conduce un colectiv, să repete, să nu se frămînte cu noul, dar urmările sint neeconomice. În modă trebuie să fie cu ochii mereu la ziua care vine, nu la cea care a trecut.

— Aveți o vorbă care a prins aici „sintem șefi de oameni, nu șefi de haine!”

— Esența ați înțeles-o?

— Perfect!

— Acum 12 ani am primit o palmă usturătoare. Aveam nevoie urgentă de haine, nu aveam oameni și am angajat masiv, la întimplare, fără probe, numai să acopăr... cifra, care scotea numărul de haine. Nu vreau să intru în amănunte, dar am înțeles că am fost... șef de haine. De atunci, la angajare și la plecarea, sint întotdeauna de față, mă conving că muncitorul, inginerul, poate fi membru al colectivului nostru și de ce nu mai poate fi...

— Ați întinerit Consiliul oamenilor muncii, dacă faceți media de vîrstă ajungeți pe la 30 de ani...

— Eu oricum rămîn la vîrsta mea, dar nu a fost posibil altfel!

Nu știu cîți ani are directo-

cu fata, se consultă cu directorul care aprobă, apoi pleacă. Și așa, un scurt du-te vino, cu alți cițiva... „școlari, școlărițe”. Nu rămîn mult timp nedumerită. Aflu că ei sint noii șefi ai importanțelor compartimente de decizie. Foarte tinerii ingineri au fost selectați riguros. Ei au fost testați, probați, prin trecerea dintr-o secție în alta să se vadă unde sint mai buni, la certetare, la proiectare, la execuție. Au fost observați fără ca ei să știe. Au imaginație, au un dezvoltat spirit de organizare? La execuție au fost trecuți numai meticuloși, cei care adună „bob cu bob”. Omul potrivit la locul potrivit a dat rezultate excelente, încît întreprinderea este declarată etalon. Părea o mare îndrăzneală ca ingineria Tudose Marilena, după numai un scurt timp de fabrică, să fie șefa celor 63 de specialiști, care de fapt coordonează și determină tehnologia pentru mii de oameni.

— Putea fi și un eșec?

— Imposibil!

...Modeliera Maria Stan, secretara Comitetului de partid, iese din rezerva sa și cu o înfălcărare care i se urcă în obraji, făcînd-o și mai frumoasă

sectoare cheie, dar e parte din strategia conducerii. Nu sintem zgîrciți cu laudele sau cu promovările, dar nici nu le facem la întimplare. Acest respect pentru valoare, pentru contribuția fiecăruia, mai ales pentru dorința reală de a munci, de a se afirma, ne-au făcut să punem... „ochii pe ei”. Nu am greșit. Cerințele de azi și mai ales cele viitoare cer o gîndire revoluționară. Am infirmat prejudecata unora că trebuie mult timp pînă se formează un tinăr specialist.

Ingerul Lungoci îmi arată deodată, de unde părea că ne-a uitat, că a fost prezent tot timpul, dar există și o strategie a... dialogului.

— Nu avem nevoie de liniște formală, oream dinamismul și prin forța tineretii. Formarea echipei de conducere este o cheie care trebuie să deschidă uși. Avem obligația să gîndim mereu în acord cu cerințele economice, cu rentabilitatea, aceasta e o problemă fundamentală nu doar „de ieri pînă azi”. Cu tinerii schimbăm mai ușor concepții de tehnologie, de fabricație îmbătrînită. Ne e drag să auzim vorbindu-se frumos despre Focșani, vrem să facem mai mult pentru el, să-l păs-

un temei mai profund, căci noi clădim aici, în vatra noastră milenară, o lume nouă și toate întemeierile de-acum sint trepte către viitorul comunist al țării.

Știința, priceperea, hîrnicia și voința noastră, a constructorilor, devin pe zi ce trece capabile de performanțe din ce în ce mai uimitoare, imblinzind tot mai mult forțele naturii, cucerind victorii hotărîtoare în lupta cu timpul, căruia îi punem tot mai greu la încercare „răbdarea” impasibilă, aducătoare de zădărnice. Știm și putem din ce în ce mai bine să modelăm substanța, materia, să supunem gravitația, să înfruntăm clima sau mișcările tectonice. Creațiile muncii noastre rămîn, însă, vulnerabile, fragile în fața absurdului. a voinței iraționale de distrugere ce animă, încercînd de ură și cinism, maleficul spirit războinic, agresivitatea militaristă. Toate categoriile de proiectile și, în primul rînd, focoasele nucleare, sint, pentru rodul strădaniilor noastre, o gravă și apăsătoare primejdie. o amenințare cumplită prin forța ei distructivă, revoltătoare prin absurditatea ei. Din acest motiv și noi, constructorii, susținem cu toată ființa, politica de pace și colaborare a președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, erou de statură planetară a luptei pentru eliminarea spectrului unui cataclism nuclear, pentru apărarea păcii — condiție indispensabilă a dezvoltării libere și independente a tuturor națiunilor lumii.

(Urmare din pagina 1)

sale ungherele cele mai tănuite și cele mai scumpe ale ființei lui, îmbolbind cu suflet și cu dăruire liantul mai tare decit forța oarbă a naturii, în stare să rămînă peste veacuri.

Transfigurată în mit, vocația de constructor a poporului nostru s-a împlinit adesea și în fapte, făcînd să răsară din pămîntul țării falnice ziduri ce stau în picioare și astăzi, le-gîndu-ne prezentul de simțirea și credința înaintașilor, ca neclintite dovezi că avem, în acest colț de lume, rădăcini adînci. Urgisit de vremuri, nereu amenințat și lovit de lăcomia cuceritorilor, de cruzimea năvălitorilor, neamului nostru nu i-au fost dăruite de istorie prea multe clipe de răgaz pentru a construi în tină pe măsura priceperii și harurilor sale. Călit în focul revoluției socialiste, călăuzit de partidul comunist pe drumul libertății și al demnității naționale, poporul român străbate astăzi un ev de mari prefaceri innoitoare, săvîrșind cu elan, cu hîrnicie și îndrăzneală împlinirea celor mai înalte și alese aspirații ale sale. Trăim acum o epocă de maximă intensitate a istoriei, în care cutezanța gîndului și faptei devine, cu fiecare zi, o atitudine tot mai firească, descătușînd colosale energii creatoare. În miezul tuturor acestor mari prefaceri pulsează, înconjurată de respectul, stîmă și dragostea întregului popor, gîndirea clarvăzătoare și voința

neînfricată a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate de prim rang a lumii contemporane, strategul genial al ascensiunii noastre neabătute pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație.

Pentru noi, constructorii, epoca Nicolae Ceaușescu reprezintă o rară și neprețuită șansă istorică de a ne ridica pînă la desăvîrșirea profesiu-

tem în stare de reușite comparabile cu tot ceea ce s-a înlăptuit mai bun pe plan mondial.

Cînd afirmăm acest lucru, ne gîndim la construcții unicate cum ar fi Canalul Dunăre — Marea Neagră, Transfăgărășanul, Metroul sau amplele amenajări hidrotehnice, și mai ales la realizările obținute în domeniul construcțiilor civile, industriale și agricole care au

școală, o cetate; și iată țara cuprinsă de elanul zborului ascensional; făcînd din verticalitatea energică a peisajului nostru citadin și industrial o măsură a înălțării, prin cunoaștere și cutezanță, a conștiinței revoluționare. Despre acela care clădește mai spunem și că „durează” un așezămînt, lăsînd drept mărturie a trecerii sale prin lume o urmă de neșters, capabilă să

A construi înseamnă a învinge

niile noastre, realizînd obiective de o extraordinară varietate și complexitate. Urmînd exemplul iubitului nostru conducător, ne-am dezobisnuit de gîndul și rostirea vorbei „Nu se poate”. Mobilizînd întreaga noastră competență, dînd friu liber imaginației creatoare, inventivității și gîndirii originale, vibrînd la unison cu patriotismul fierbinte și cu voința neștrămutată a tovarășului Nicolae Ceaușescu, noi, constructorii, am dovedit că în România de astăzi se poate construi mai mult, mai bine, mai îndrăzneț și mai inteligent decit oricînd altădată, că sin-

reoluționat geografia economică a țării și care aduc o contribuție deosebită la îmbunătățirea radicală a condițiilor de muncă și viață ale întregului popor.

Incandescența revoluționară din acești ani de lumină și mărețe izbînzî eternizează în minerele cititorii ale epocii Nicolae Ceaușescu înțelepciunea spiritului românesc, înfățișînd în coplesitoare lor concretețe toate înțeleșurile adînci pe care limba noastră știe să le rostască despre ceea ce facem noi, constructorii. La noi, „a construi” se mai spune și „a ridica”, „a înălța” o casă, o

infrunte veacurile. Ca niciodată pînă azi, poporul nostru s-a apucat, la îndemnul și sub îndrumarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să dureze pe cuprinsul țării construcții cu adevărat monumentale, în fața cărora cuvîntul vremelnice își schimbă — dacă nu chiar își pierde, înțelesul. În rostirea românească, așezările „se întemeiază”, ieșînd firesc din sufletul poporului, din rodnicia pămîntului; se întemeiază — nu se aduc, nu se strămută, nu se împrumută. Și azi, ca todeauna, poporul nostru construiește cu temel, dar vremea noastră e călăuzită de

Primăvara poate să vină,

Aceste zile cu aer de primăvară au creat condiții optime pentru ca în unele zone ale țării campania agricolă să-și înceapă acțiunile de semănat. Pământul a devenit mai cald și în „mustul zăpezii” se pot așeza primele semințe ale noii recolte. Pregătirea uneltelor și a semînțelor, îngrijirea terenurilor acolo unde mai băltesc ape sint deja locuri care animă viața satelor noastre, care conturează preocupările intense pentru creșterea producțiilor agricole ale acestui an. În

paralel, se lucrează în sere, la pregătirea răsadurilor, la asigurarea cu furaje și energie a sectoarelor zootehnice, toate acestea ridicând la maximum intensitatea preocupărilor din agricultură. Satul românesc și-a schimbat pulsul. A intrat mai degrabă în primăvară. În Banat și în sudul județului Crișana sint deja condiții optime pentru semănat. În zonele de munte, focul nestins al zootehniei continuă să-și arate roadele. În majoritatea unităților agricole din sudul țării pregătirile pentru in-

ceperea campaniei de primăvară au ajuns în faza finală, și se apropie cu febrilitate de un eveniment: întâlnirea cu glia. Consfătuirea de lucru cu președinții Consiliilor unice agro-industriale de stat și cooperatiste a devenit, astfel o ultimă și fructuoasă întâlnire, un schimb de experiență de la care lucrătorii agriculturii, înarmați cu indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pornesc bătălia pentru una din cele mai îmbelșugate recolte ale țării.

Școala satului

Profesioniștii de la Dobrosloveni

Nu mă așteptasem ca Dobrosloveni să apară acum, în iarnă, ca un sat de vacanță, în care țărani să se afile în concediu iar despre vreunul din ei să aflăm cumva că s-a dovedit neîntrecut pe pirtia de schi de la Poiana Brașov.

Chiar dacă ziua crește, numărul muncitorilor crește și el și ziua parcă tot n-ajunge pentru cite sint de făcut.

Ion Gherghe, președintele C.A.P.-ului, intră de la început în subiect și ne spune că vreo douăzeci de oameni lucrează acum la răsaduri. Și lucrează cu spor, înainte de toate pentru că munca asta trebuie făcută acum, repede și bine, dar poate și pentru că în curînd, peste cîteva zile, oamenii urmează să primească porumbul ce li se cuvine pentru munca în acord global de anul trecut. Ștefania Durmă ne spune că va primi 1000 de kilograme, Constanța State tot 1000, Maria Cișjan va primi 949, Lina Butușină 903, Constantin Bugeac 989 iar Nicolae Bugeac 988 de kilograme. Evenimentul acesta s'apropie, indiscutabil, pofta de muncă a oamenilor, ca și ziua aceasta frumoasă, limpede, cu soare prietenos, o zi în care fie și numai lumina soarelui care a răzbătut iarăși peste zăpezile de la Dobrosloveni ar fi de ajuns ca să-i facă pe oameni să simtă o anume bună dispoziție.

Trei tractoare cu remorci apar dinspre satul aparținător Reșca și trec pe partea cealaltă a drumului, prin dreptul sediului cooperativei. „Vedeți ce treabă faceți pe-acolo”, strigă Ion Gherghe, iar cei trei mecanizatori de la volan nu răspund, fac numai un semn cu mina, ca dovadă a unui lucru bine plănuit și înțeles, parcă ar vrea să spună „acum lasă pe noi”, în timp ce convoiul înaintează încet spre marginea satului. „Se duc să pună gunoii de grajd la capătul locurilor semănaute cu grâu și orz, spune președintele C.A.P.-ului. După seceriș o să aplicăm îngrășăminte chimice cu potasiu și fosfor, precum și îngrășămintele naturale, și vom face imediat arătura de vară. Ideal ar fi ca în toamnă să mai facem încă o arătură pe locurile acestea unde în primăvara anului viitor vom pune sfeclă-de-zahăr. Asta e tehnologia, adică o parte din ea, ca să obținem 50 tone de sfeclă la hectar, în cultură neirigată”. „Adică dumneavoastră pregătiți, de pe-acum, recolta anului 1988?”. „Exact. Trebuie s-o facem, pentru că așa scrie la carte și pentru că și practic s-a dovedit că așa e cel mai bine. Cit privește culturile din anul acesta, chiar acum facem fertilizarea cu îngrășăminte chimice. În '86 am obținut peste 20 tone de porumb știuleți și 3254 kilograme de floarea-soarelui la hectar, ceea ce înseamnă că în această privință am realizat obiectivele noii revoluții agrare. În acest an ne vom strădui să obținem o producție record pe întreaga suprafață pe care o vom semăna cu porumb, adică pe 465 de hectare. Imediat înaintea arăturii, astă-toamnă, am aplicat îngrășăminte cu fosfor, între 80 și 90 kilograme substanță activă la hectar, iar în primăvară, la pregătirea terenului, vom da încă aproximativ 40 kilograme de fosfor substanță activă la hectar”. „Cu astfel de griji, e limpede, nu păreți a fi în concediu de iarnă”. „Păi nici nu sintem. Nu sintem chiar deloc”.

Dar este iarnă și, orice s-ar

spune, pentru unii dintre țărani de la Dobrosloveni iarna aduce și momente de răgaz. Maria Preda, de exemplu, după ce s-a pensionat, nu demult, în urma unei munci de cîteva zeci de ani la C.A.P., în ultima vreme a tot țesut la niște macate și velințe și le-a țesut frumos. Stă zile întregi deasupra războiului de țesut și alege firele. La ea se invită, uneori, cite o vecină care vine și ea „cu lucrul”. Astfel că, după cîteva ore de vorbă, a crescut pe ne-băgare de seamă o palmă de țesătură, o căciulită pentru un copil sau minca unei flanele. Țărani, s-ar putea crede, n-au plăcerea pură a discuției. Dacă vorbesc numai și nu lucrează chiar nimic, de la un timp încolo se plictisesc. Ion Gherghe îmi povestește despre un consătean care a luat bilet cu cîteva vreme în urmă pentru Călimănești. Ședea la hotel sau la vilă. Camera curată cu parchet pe jos. Mincare bună, chiar și cu felul trei. Și doctori pricepuți și blînzi, avînd ei părerea, pe seamă, că medicii în general sint niște oameni destul de nervoși. Dar se cam plictisise omul. Pînă s-a împrietenit cu un C.F.R.-ist din localitate, care avea doi copii și o nevastă cam bolnavă. Aproape o săptămînă și-a ajutat prietenul, cîteva ore pe zi, să-și facă un gard nou. După ce a sfinșit de bătut toate șipicile, îi mai rămăsese cîteva zile de concediu.

Intr-un sat se muncește în toate zilele anului, bineînțeles, dar tot la fel de adevărat este și că, într-un sat, cel mai mult se vorbește iarna.

Mai zilele trecute, aflăm, la Dobrosloveni s-a vorbit, cu admirație, despre Alexandra Bică. Aceasta are 27 de ani și lucrează la ferma zootehnică nr. 1 a cooperativei agricole. De curînd ea a luat premiul întâi pe județul Olt la concursul „Cel mai bun crescător de animale”. La același concurs, o colegă a ei, Ana Iacob, de la ferma nr. 2 a aceleiași cooperative din Dobrosloveni, a cîștigat premiul al treilea. Amîndouă intrînd în concurs la grupa celor ce au pînă în 30 de ani. Ana Iacob a primit un ceas de mină iar Alexandra Bică, la fel, un ceas „Luchi”, de 650 de lei, plus 400 de lei. Aceasta din urmă a mai participat însă, cu cîteva zile în urmă, și la faza pe țară a concursului „Cel mai bun producător pe lotul în folosință”, desfășurat în comuna Bala din județul Mehedinți. Concursul acesta a avut două secțiuni, zootehnia și producția vegetală. La zootehnie concursul 90 de inși. În prima zi au avut de răspuns, în scris, la zece întrebări. A doua zi a urmat încă o probă scrisă și au mai avut de răspuns, oral, la patru întrebări. Una dintre ele suna așa: cîte cicluri de pășunat există și ce cunoașteți despre ele? Ea a răspuns că sint 8—10 cicluri de pășunat pe an, între 15 mai și 15 octombrie, și că fiecare repriză nu trebuie să depășească 3—6 zile. A mai adăugat că nu e voie să fie scoase animalele la pășunat după ploaie, pentru simplul motiv că așa ar strica pășunea. O altă întrebare a fost: prin ce se caracterizează patul vacilor în sistem legat? Răspunsul: prin dimensionarea lui, în funcție de rasă, în lungime de 1,60 cm. pentru Brună, pentru Holstein 1,70, iar pentru Bălțata românească 1,80. Lățimea fiind între 1,10 și 1,20 pentru toate rasele. La fel de exact trebuie să fi răspuns la toate întrebările dacă Alexandra Bică a luat, în cele din

urmă, locul I pe țară. Astfel s-a întors la Dobrosloveni cu obiecte în valoare de 2000 de lei: un set de tacimuri de 12 persoane, un aparat de radio „Cosmos” și încă un ceas de mină, tot marca „Luchi”, destinat în perspectivă fetei ei, Vali, care acum are 5 ani. Cert este însă că siguranța răspunsurilor ei ilustrează, semnificativ, și modul foarte serios în care la Dobrosloveni se desfășoară învățămîntul agrozootehnic. Utilizîndu-se diverse forme ale propagandei vizuale în prezentarea corelațiilor dintre tehnologiile moderne aplicate și rezultatele obținute de unitățile agricole frunțate, cursurile învățămîntului agricol de masă dobîndesc un caracter practic, demonstrativ, de certă eficiență. Dealtfel, pentru a asigura noului o mai mare forță de pătrundere, Comitetul județean

Olt al P.C.R. a stabilit ca pe parcursul actualului ciclu de învățămînt agricol în fiecare localitate rurală să fie prezentate cite 2—3 filme documentare privind tehnologiile intensive, unul dintre acestea fiind intitulat, în mod sugestiv, „Eroii de pe Olt”, despre acci oameni și despre efortul lor prin care au fost asigurate producțiile record ale anului trecut. În acest film sint prezentate și imagini din sectorul zootehnic al cooperativei din Dobrosloveni. Producția medie de lapte a fost aici, în 1986, de 4850 de litri. O producție foarte bună, așadar. Pentru acest an, oamenii își propun să obțină o producție medie de 5000 de litri. „Tîntim, spune președintele cooperativei, la obținerea titlului de Erou al Noii Revoluții Agrare”.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Innobilarea pămîntului

Rodul de pe stînci din Băișoara

Atestată documentar încă din veacul al XIV-lea, Băișoara, inima Țării Loviștei, sat pierdut în sălbăcia mareață a defileului Oltului, la un pas de pasul Ciinenilor, poartă în tot și în toate, în trăire, în ambianță geografică, în port și în limbă, acele sedimente sau rudimente ale vechimii, acele „fosile vii”, cum le numesc sociologii, ale unei istorii ce s-a depus succesiv în straturi, ca și armele într-o panoplie cosmică. Undeva, pe aproape, e Posada victoriei lui Basarab I întemeietorul împotrivă lui Carol Robert d'Anjou, și mai aproape e „Cula lui Decebal”, o peșteră bănuită de mulți a ascunde tezaurul dacilor (Băișoara fiind, după unii cercetători, ultimul refugiu al căpitanilor marelui rege, după dezastrul de la Sarmizegetusa). Pe o mătură înaltă de vreo o mie de metri, ce priveghează satul, mătură ce poartă numele „Cetățeaua”, era, se spune, o cetate țărănească, după tipicul celor din Transilvania, în care se adăpostea tot satul la vreme de primejdie și războaie. Cîndva sat-cetate, acum dezbrătat din stringența istorică, răsfiră și întins, Băișoara ocupă peste 7700 de hectare și zece munți. Ca să ajungi, plecînd din centrul așezării, la una din margini, care-i la doi kilometri de Topologul Argeșului, trebuie să faci călare, vreo șapte-opt ceasuri. Casele au arhitectura știută a satelor mocănești, sint case cu prispe înalte și ziduri groase, de fort, perpetuînd amintirea cetăților de demult. Oamenii, aici, par a trăi în eternitate, ei se îmbracă încă în veșmintele strămoșești, aceleași cu cele de pe Columna Traiană, numele lor au genealogii de cronică, putînd fi urmărite, ades, prin secole, vorbele lor au sonori arhaice, legende și folclorul le sint celebre, echivalînd, spun specialiștii, în literatura noastră medievală, cu acele „saga” de care popoarele din Septentrion sint atât de mindre, fiindcă păstrează ca în niște sîpete vii comora istoriei unui neam.

Satul se răsfrî și mai mult prin plecarea din vatră a fiilor săi. Din cei vreo 3000 și ceva de locuitori ai Băișoarei peste 500 sint muncitori-navetiști, iau zilnic drumul Sibiului, sute de băieți și fete se duc la școlile din același oraș. Numărul lor, al celor ce-și abandonează cuiburile, îl depășește de cîteva ori pe cel al ciobanilor transhumantii, cîndva singurii care se aventurau spre necunoscuturi, ba chiar riscă să depășească și pe cel al boșorenilor rămași, țărani, rămași în țărul pămîntului și al casei lor.

Tot pămîntul C.A.P.-ului, ne

spune tînărul președinte Ion Pîloiu, abia adună vreo 1000 de hectare agricole (agricole, nu arabile!). Din ele, 250 sint livezi de pomi, 40 finețe naturale, iar ce mai rămîne se risipește în petece, în ogoarele din „arsuri”, pe care strămoșii le-au defrișat, cu ajutorul focului, în pădurile ce acoperă munții și dealurile. Pămînt pietros, slab și rece, trudit cu greu, răplînd cu greu. Ogoarele astea, așa sărace cum sint, mai trebuie și păzite, căci ursii și porcii mistreți vin mereu să le ceară vamă, drept care, nopțile, înainte de recoltat, se aprind de-a lungul tarlalelor focuri. Atunci munții și dealurile par niște vulcani în erupție, pe pantele lor sticlesc riuri de lavă incandescentă, adică foc lingă foc, luminînd fețele bătrînilor, ale femeilor, ale copiilor care le veghează, dar și ale celorlalți, ale „navetiștilor”, ale celor ce dimineața au fost la fabrică sau pe șanțier, în amurg au muncit pămîntul iar acum, cu ochi încă treji, îl păzesc de jefuitoarii cu colți și coarne. Nimeni, la Băișoara, nu-și părăsește pămîntul, chiar părăsindu-și satul între zori și amurg. Toți cei ai satului, oriunde ar pleca, redevin, în amurg, ai satului, ai pămîntului, purtîndu-le, întregi, obligațiile devenirii ale istoriei lor de azi, luînd sapa din mina femeilor și bătrînilor, mai urcîndu-se duminicile, și la stîni, mai înhăimîndu-se, pe deasupra, și la muncile obștii, întîind toate focurile, suflînd cu toată puterea în tăciunii străvechi, ca să arunce în vilvătaie strălucirea de azi și de mine a vetrei lor. La Găujani, unul din satele ce tîin de Băișoara, sint, ni se spune, „cele mai grele ogoare și munci”, terenurile au pante atât de abrupte încît nu le poți vizita cu boii, doar cu caii. Chiar și gunoii de grajd e cărat pe aceste pămînturi cu caii, în desagi și în saci de plastic. Pe aceste terenuri, cînd e să se aducă în vale finul, căruța nu merge, nici sania cu țalpi de lemn, lesne luncătoare pe iarbă, n-au cum, n-au pe unde, s-ar da peste cap ori s-ar poticni în pietre. Finul e coborît cu „tîrsul”, adică legat cu frînghii sau curmeie și tras astfel, peste pantele grele, de cal, uneori doar de om.

Și totuși, nu toate satele sînt dau, ca Băișoara, sentimentul de certitudine, de plînatate a existenței, de civilizație teafăr constituită, de tumult istoric de acum limpezit, cristalin ritmat, cu șlefuire din nou folclorică, sentimentul de elevație în fața unei opere a omului de aleasă temeinicie. Satul însuși, cu casele sale (multe, chiar foarte

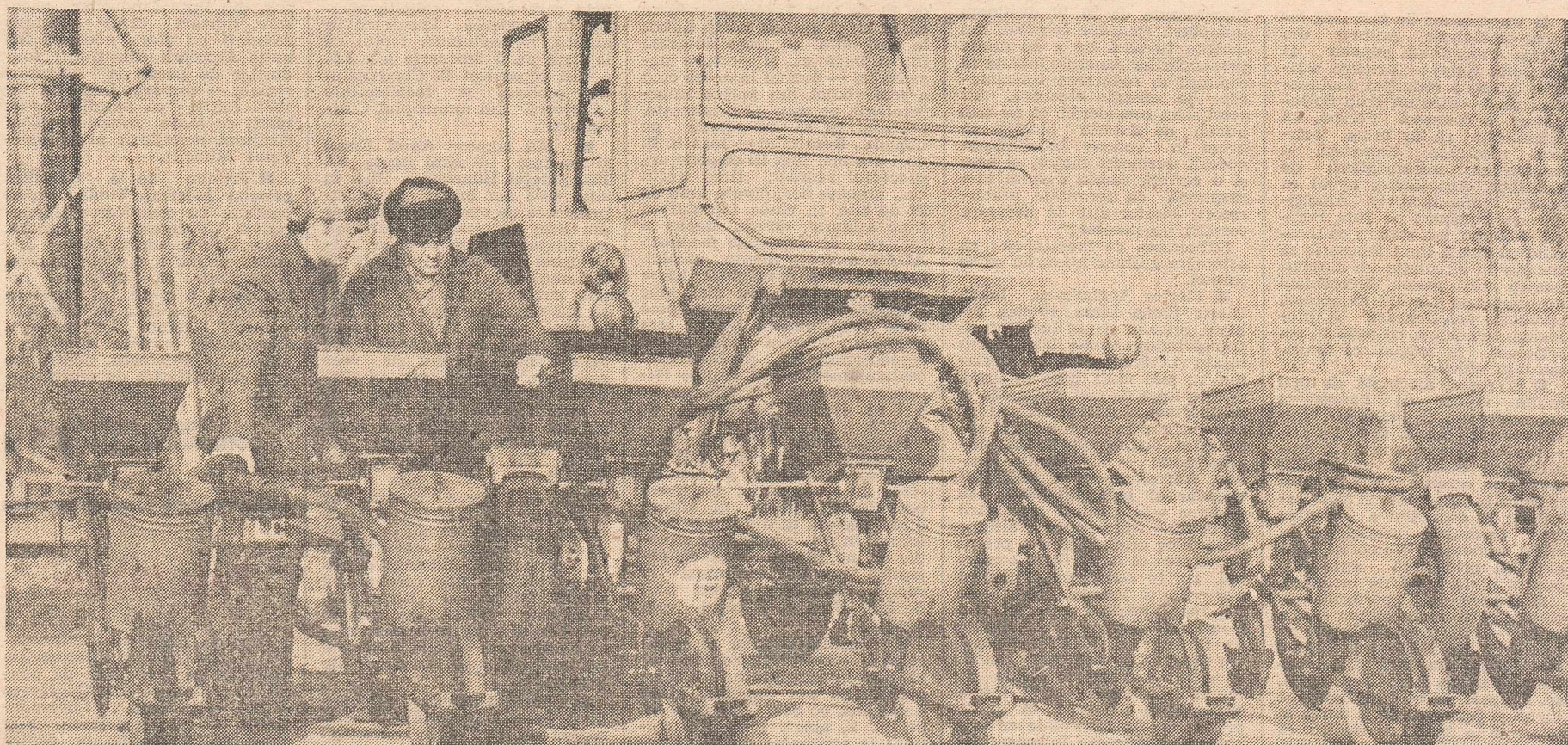
multe, noi înșinînd tiparul arhitectonic tradițional la o nouă scară de robustețe și de confort), își dezvăluie, de la prima ochire, că aici se trăiește bine. Se trăiește bine, căci se muncește bine, dîndu-i-se pămîntului tot ce-i trebuie, astfel ca acesta să nu devină indiferent sau uituc, ignorîndu-și îndatoririle anuale, ca și un om hrănit doar cu deșarte promisiuni. O mie de hectare, zice Ion Pîloiu, în Bărăgan ar însemna o avere, dar aici, pe aceste coaste pietroase, averea-i mică și mai cu seamă adine acusă, pentru unii tot atît de iluzorie ca și comoara din „Cula lui Decebal”. A trebuit deci, repetă președintele, ca omul locului să-i dea pămîntului totul. Să-i dea munca sa, în primul rînd. Oamenii C.A.P.-ului au sădit 37000 de meri și pruni pe dealurile „băh-nite”, acoperite doar de rogozuri bubeose, și, îngrijind pom cu pom, l-au obligat pe fiecare să dea fructe de soi, multe din ele menite exportului. Sigur, nu toate fructele bat recorduri, cele de calitate inferioară sint expediate la vreo 70 km., la o distilerie din altă comună, care le transformă în borhot alcoolizat. Fructele astea nu aduc cine știe ce bani. Cei din Băișoara se gîndesc, de mai multă vreme, să-și înighebeze o distilerie a lor, poate chiar și o fabrică de marmeladă și de compoturi, care să le sporească veniturile. Nu-și pot îngădui, zice Ion Pîloiu, să nu măsoare cu scumpătate tot ce produc, nu-și pot îngădui mina largă, o aspră școală a vieții a silit-o să fie strînsă. Drept care nu s-au multumit cu porumbul și cu cartofii pe care-i scot din „arsuri”, au plantat cu porumb și cu cartofi chiar și curțile C.A.P.-ului și ale grajdurilor, cucerînd încă vreo șapte hectare pentru recolte. Șapte hectare sint un nimic pentru alții, dar aici înseamnă mult. Tot așa au procedat și cu zootehnia, au adunat animal cu animal, și astăzi turmele lor de oi și de vite mari albeș versanții munților, ca în „Turmele” lui Eusebiu Camilar. Alte C.A.P.-uri din Loviște își închiriază pășunile, le dau ciobanilor de aiurea, cei din Băișoara le păstrează pentru ei. Un hectar de pășune alpină, îngrășat prin „tirlire” și îngrijit cum se cuvine, dă hrană pentru 15 oi, în cele 100 de zile de pastorală montană premergătoare coborîrii animalelor spre văi. Boșorenii au 3000 de oi de rasă și au, ni se spune, ciobani care nu se sperie, după traiul în munte (nici el ușor, dar ocrotit ca într-un cuib de vultur), de risipirile transhumanței, care-i așază pe om în calea vînturilor și a izbirilor de tot felul.

Am asistat aici, în toamna trecută, la o întîmplare care ne-a dat, întreagă, măsura locului și mai cu seamă a oamenilor.

Urcam, cu primarul comunei, pe o coastă de deal, spre o tarla de cartofi pe care, în urmă de două nopți, o atacaseră, ni se povestise, mistreții. Surpriza ne-a năucit. De sub coasta încremenită a dealului curgea spre vale o altă coastă, una vie, de pămînt răscolit în valuri, parcă rupt de-un cutremur, parcă scurmat de bulldozere. Nu rămăsese, pe cele cîteva zeci de ari, nici o palmă de pămînt la locul ei, mistreții luaseră în coarne totul. Cîteva bărbați și cîteva femei înaintau, cu spațele cocirjat, prin pămîntul rupt, înaintau ca și cum ar fi căutat ceva, se aplecaseră mereu, îngenuchiau, se ridicau, porneau iar. Din nou, surpriza ne-a năucit, Bărbații și femeile din fața noastră reasezau pămîntul la locul lui, cu palmele. Cu palmele și cu greblele. Da, chiar așa, cu palmele și cu greblele! Reconstruiau, cu palmele, pămîntul, îl rezeveau palmă cu palmă — cu palmele! Făceau asta de două zile și două nopți, cu o îndirjire la fel de năucitoare ca și acel peisaj al demenței intrat acum în catalep-

oștirea pîinii e gata de atac!

sie, peisaj care trebuia refăcut — refăcut cu palmele! — pe câteva mii de metri pătrați. Cât timp avea să dureze această trudă? Ei, ne-a zis unul dintre oameni, o să dureze cât o să dureze, dar o să facă pământul la loc, o să-l facă așa cum a fost. Nu se sperie ei, nu-i sperie întâmplarea asta cu pământul, nu-l prima și nici cea mai cruntă, peste ei și peste cei ai lor au trecut altele și mai și, dar pământul și viața lui s-au refăcut mereu, au luat-o mereu de la capăt.

Ei, acești oameni ai Boșoarei, dau pământului, precum se vede, totul. Ei sînt în stare să-l rezidească, iată, cu palmele, să-l adune cu palmele, fir cu fir. Ei simt pământul acesta cu palma, înainte de a folosi uncalta. De

fapt, îl simt de-a dreptul cu inima, cu pulsația fierbinte și alarmată a singelui la fiecare din împlinirile prin care trece acest pământ. Ei suferă de insolajie odată cu plantele verii, calcinate de secetă, ei rabdă reumatisme odată cu crengile de măr înghețate, troznind de ger în nopți albe. Ei sînt în stare să muncească mai mult decît pământul pe care-l au, drept care, diminețile, iau drumul Sibiuului, spre fabrici și șantiere. Dar în amurg redevin ai satului, ai pământului, dăruindu-le ultima lor putere.

Satul acesta se mișcă spre viitor într-un ritm care e al pământului, al statorniciei, deci într-unul esențial.

ILIE PURCARU ■

Ora semințelor

La Măgurele, termometrul urcă

S-ar putea ca, pe alocuri, avînd în vedere incertitudinea vrenii care încă se menține destul de capricioasă, cînd cu lapovită, ploaie și ninsoare, cînd cu cer însoțit și temperaturi ce urcă în plină și mercurul termometrelor pînă la 7-8 grade, să fie prematur zvonul sosirii primilor mesageri ai Doamnei melopeelor și curcubitaceelor. Totuși, dinspre Măgurele, din faimoasa citadelă a fizicienilor și matematicienilor români, din animatele lor amfiteatre și laboratoare, dar mai ales de pe ogoare și de prin grădinile ceapurilor din comuna aflată la margine de București, pătrund irezistibil pînă la noi, tot mai insistente și clare, semnele primăverii adevărate.

Primii vestitori sînt de bună seamă și aici plîpînzii ghiocci și brîndușile cele firave, care ies doar în calea celor ce știu unde și cum să le caute. Pentru mine însă semnele cele mai convingătoare — cum că primăvara nu se află prea departe, ci undeva pe aproape, le-am găsit, de pildă, la sera înmulțitor a cooperativei agricole din satul de reședință a comunei, acolo unde o duzină de oameni harnici, între care vestiji legumicultori Bogdan Bogdan, Vasile Drăgușanu, Aurica Osman, Petre Rotaru și Maria Borz, se iau la întrecere cu timpul dînd zor cu pregătirea paturilor calde, cu însămințatul și repicatul primelor răsăduri de legume. Sub geamurile răsădniei amenajată pe mai bine de 500 metri pătrați, în păturile lor de mranită germinează acum semințele. Mii și mii de firicele de praz, ardei și varză timpurie au spart demult crusta protectoare și sînt numai bune de repicat, treabă pe care o fac neobosiți, cu pasiune și mișcă, mai sus-numiții grădinari.

Tăranii cooperatori din Mă-

gurele și satul Virteju au dobîndit o bună experiență în cultivarea grîului și porumbului, a soi și florii soarelui, dar mai ales în legumicultură. Anul trecut, de pe suprafețele ocupate cu asemenea culturi s-au obținut, în medie la hectar, peste 13.500 kilograme porumb boabe și aproape 4.400 kg grîu, 2.700 kg soia, 3.200 kg floarea soarelui... Din legumicultură ambele cooperative au scos venituri care au depășit cu mult așteptările. În special la cultura cartofului, introdus experimental doar de cîteva ani, producția s-a ridicat la Virteju la aproape 30 de tone pe fiecare hectar, ceea ce a determinat ca, începînd chiar cu acest an, să ia ființă aici o fermă specializată pe o asemenea cultură, cu o suprafață de 150 de hectare. Numai din sectorul vegetal, la rîndu-i, C.A.P. Măgurele a obținut peste plan venituri de cîteva milioane de lei.

Cu toate aceste incontestabile succese, cooperatorii din Măgurele, ca și cei din Virteju, nu se declară pe deplin mulțumiți. Și au și de ce. La floarea soarelui, titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare le-a scăpat, cum s-ar spune, printre degete: doar cîteva zeci de kilograme le-au lipsit spre a îndeplini criteriul și a intra astfel în posesia mult rîvnitului titlu.

Oamenii locului, cooperatorii și mecanizatorii în primul rînd, sînt ferm hotărîți ca istoria succesului să nu se mai repete. Așa cum ne-a informat tovarășul Constantin Nină, primarul comunei, la recent încheiatele adunări generale pe C.A.P., ei și-au propus și s-au angajat să facă totul, să respecte tehnologiile de lucru, să întărească disciplina și răspunderea în muncă, astfel încît la floarea soarelui și legume timpurii, și chiar la grîu și porumb să îndepli-

nească baremurile de acordare a titlului de Erou al Noii Revoluții Agrare. Asta cu atît mai mult cu cît în noul an de producție întreaga suprafață agricolă a comunei, însumînd 2680 de hectare, va fi complet irigață din marele sistem finalizat de curînd. „Avem toate șansele, avem tot ce ne trebuie — spunea Dumitru Niță, președintele C.A.P. Măgurele — să ne atîngem scopul ce ni l-am propus în adunarea generală. Avem mijloace materiale, avem oameni pricepuți și vrednici, așa încît, prin efectuarea la timp și de cea mai bună calitate a lucrărilor agricole chiar din această campanie care bate la ușă, printr-o muncă de înaltă răspundere, să respectăm întocmai îndemnul și indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și să obținem anul acesta cel puțin două titluri de Erou al Noii Revoluții Agrare — la tomate timpurii și floarea soarelui, dacă nu chiar și la grîu și porumb. Vom dovedi prin producții record că știm să ne ținem de cuvînt“.

...Ceea ce înseamnă, se știe, producții medii de peste 20 tone de porumb la hectar, 8.000 kg grîu, 3.500 kg floarea soarelui, 45 tone de legume. Pentru împlinirea unor astfel de aspirații și teluri ambițioase, încă din primele zile ale noului an agricol, măgurelenii au pornit hotărîți la treabă. Grîul, însămințat în epoca optimă, la timpul convenit a înfrățit și se pare că a ieșit viguros din iarnă. Cooperatorii și mecanizatorii sînt atenți însă acum cu combaterea bălțirilor, cu eliminarea excesului de apă. Pentru porumb, floarea soarelui și soia s-a procurat deja sămînța necesară din soiurile cele mai pretabile con-

dițiilor pedoclimatice locale și o bună parte a și fost condiționată. În legumicultură, practicată anul acesta pe o suprafață de 300 hectare, un loc aparte îl ocupă cartoful, renumita ceapă de Vărăști și usturoiul din soiul de mare productivitate „Bălan“, plantat încă de cu toamnă, și la care se adaugă roșiile timpurii. Pîmcele cantități de ceapă verde au și fost valorificate pe piață, iar roșiile vor fi livrate la contract, ca trufanda, cam pe la mijlocul lunii mai.

Cum am văzut, în aceste zile locurile cele mai fierbinți sînt, dacă ne putem exprima astfel, la răsădnie, acolo unde tocmai se produce un sortiment divers de răsăduri. E încă frig, dar grădinarii muncesc pe întrecute, cu sirg, cu pasiune. Grădina însăși s-a tîezit la viață.

Ceva probleme, zice primarul, am avut și încă rîmăv cu sectorul zootehnic al C.A.P. În prezent dispunem de un efectiv de peste șapte sute de bovine, în majoritate juninci de rasă, gestante, și ne preocupăm îndeaproape asigurarea unei producții animale care să mai ridice și constante, care să facă din zootehnie un sector rentabil, aducător de mari venituri. În grajduri e cald și bine, furaje încă sînt destule, iar mugetul viștelor nou-născuți dau speranță și semne bune de primăvară timpurie.

Dinspre S.M.A. aceleași vesti bune. Patru din cei mai buni mecanizatori, Vasile Scarlat, Florea Zercan, Petre Niță și Dumitru Dobre, și-au terminat de reparat mașinile și s-gata să dea startul în noua campanie.

Afară, plouă mărunț, zăpada s-a topit, iar pe sub garduri, firave, au răsărit zămbilele.

MIHAI STANESCU ■

Agricultură și energie

O plantă de iarnă

Așa e în lumea cercetării științifice, oamenii își aleg meseria, dar la fel de adevărat trebuie să fie și că meseria îi alege pe ei. Altfel nu se poate. Altfel, fără pasiune, munca n-ar putea să ducă pînă la urmă decît tot pe drumuri bătute. Oricum pas în această muncă înseamnă o înfruntare a necunoscutului, nu o horă pe loc, și numai un caracter dirz și semeț în înălțimea voinței lui apare capabil să învingă acolo unde alții cred că nu e nimic de înșis și de câștigat.

În lumea pe care și-o alcătuiește zilnic prin munca lui, doctorul inginer Constantin Olaru știe că întotdeauna cuvintele apar, cînd apar, numai dacă au ceva nou, adevărat și folositor să spună. La Stațiunea de cercetări agricole din Caracal, unde se află de vreo 25 de ani, după ce prin anii '50 a absolvit la Cluj facultățile de agronomie, biologie și geogra-

fie, el lucrează în cadrul laboratorului de genetică și ameliorare a plantelor. Fie în cuprinsul acestui laborator, fie în cîmpul de experiență al stațiunii, prin mijlocul căruia trece drumul roman ce urcă de la Dunăre, de la Celei, către Romula-Malva, capitala Daciei Malvensis, munca lui n-a putut fi, se înțelege, la fel de dreaptă și fără ocolișuri și obstacole ca un drum roman. Dar ea n-a fost nici atît de întortocheată încît să nu ducă nici cîteri, către nici o faptă de preț. El, fiul unui învățător din Curtișoara de Gorj, ar avea să spună că s-a ocupat mai cu seamă de cereale și în special de grîu. Spre mîndria lui, ca și a colegilor lui, aici au fost create cîteva soiuri de grîu, precum „Olt“ sau „Malva“ cu caracteristici superioare ca nivel de producție și timpurietate. Despre o altă reușită a stațiunii, să-l lăsăm chiar pe in-

ginerul Constantin Olaru să vorbească: „Se știe că în repetate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a adresat chemarea de a valorifica toate posibilitățile de care dispune agricultura noastră. Secretarul general al partidului ne-a cerut să gîndim și să acționăm cu spirit revoluționar pentru rezolvarea problemelor care se pun în contextul exigenței sporite cu care este privită munca noastră, pentru progresul general al agriculturii românești. În această direcție, o cale este fără îndoială crearea unor soiuri mai productive. Însă o soluție care ne-a reținut mai puțin atenția pînă acum este cu pământul să fie cultivat, în anumite zone ale țării, în tot atîtea zile cîte are un an. Problema aceasta este cît se poate de însemnată. Suprafețe mari de pământ, care urmează să fie însămințate primăvara, rîmîn în cursul iernii nefolosite. Ei bine, prin crearea unui soi de mazăre furajeră rezistent la gerurile iernii, care poate fi semănat toamna, pe la mijlocul lui octombrie, după culesul porumbului, să zicem, și poate fi cules primăvara, pe la mijlocul lunii aprilie, înainte de a semăna porumbul pentru recolta nouă, rezultă o seamă de avantaje: obținerea pe ogoarele de toamnă a unor furaje bogate în proteine și indestulătoare cantitativ, prin producții certe de cîteva zeci de tone masă verde la hectar; protecția pămîntului împotriva degradării prin eroziunea provocată de apă și vînt pe parcursul iernii; refacerea fertilității pămîntului prin mijloace biologice și menținerea ei; reducerea considerabilă a cantităților și a unor sortimente de îngrășăminte chimice și evitarea poluării solului și a apelor subterane; producții mari și constante la plantele care urmează acestei recolte de iarnă; venituri mai mari la hectar și economii însemnate de energie“.

Iată, într-adevăr, o serie de avantaje despre a căror însemnatate poate cu ușurință să-și dea seama oricine. Mai notăm că planta aceasta, care asigură o recoltă de iarnă, a fost omologată și se află acum în circuitul normal al înmulțirii și al extinderii ei pe pămînturile unor unități agricole. Iar după cum aflăm, în urmă cu cîteva luni au fost predate Comisiei de omologare variante noi, îmbunătățite, ale acestei plante de iarnă.

Mai trebuie să insistăm asupra faptului că o asemenea plantă prilejuiește economii însemnate de energie? Desigur că nu, dacă ne gîndim fie și numai la faptul că în urma cultivării ei apare necesară folosirea unor cantități mai mici de îngrășăminte chimice.

În viața unor unități agricole, cultivarea acestei plante este echivalentă cu utilizarea, în unități industriale, a unor tehnologii prin care se asigură un consum redus de energie.

D. CONSTANTINESCU ■

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

Un răspuns de mai larg interes cetățenesc primim din partea Consiliului popular al județului Sălaj: „Urmare scrisorii adresate redacției dumneavoastră de către un grup de locuitori ai comunei Pericea, vă comunicăm că în urma analizei efectuate împreună cu conducerea întreprinderii de Transport Auto-Sălaj, avind ca obiect îmbunătățirea condițiilor de transport pe ruta Pericea — Zalău, s-a stabilit ca începând cu finele lunii februarie să fie pus în circulație un autobuz pentru acest traseu. Menționăm de asemenea faptul că această rezolvare soluționează și problema, semnalată de petenți, referitoare la asigurarea transportului elevilor”.

O veste, așteptată de mulți, vine din partea Paraschiva Gheorghe din Capitală, str. Voicu Tomescu nr. 3, sect. 5: Direcția de Telecomunicații a municipiului București ne înștiințează că cererea sus-numitei privind instalarea unui post telefonic la domiciliu a fost avizată favorabil, urmând ca în zilele următoare viitoarea abonată să primească scrisoarea pentru plata taxei de instalare.

Despre o „performanță” care nu are nimic comun — am spune — cu... gloria sportivă ne relatează din Petroșani, județul Hunedoara, Lia Cormos, domiciliată pe strada Republicii, bl. 74, sc. 2, apart. 55: „După aproape un an și jumătate de la darea în folosință a blocului, pentru că instalarea ascensorului este mereu amânată, sint pusă în situația de a urca și a coborî zilnic, de mai multe ori, cele... 157 de trepte (da, le număr mereu!) ce duc de la parter până la etajul 8, unde locuiesc. Vă îngrinați, poate, cit de neplăcut este, cu atât mai mult cu cât în această „ascensiune” mă însoțesc și cei doi copii (unul de șase ani, celălalt de șase luni) care, neștiind măcar să numere atâtea trepte, se plictisesc și își manifestă și ei, cum pot, nemulțumirea. Nu este cazul, cred, să mai amintesc și nemulțumirea celorlalți locatari...”

N.R. — În ceea ce ne privește, ne exprimăm speranța că se va găsi poate cineva care, în mod firesc, să pună capăt unor asemenea nedorite performanțe!

Consiliul popular al municipiului Botoșani, cu competența și grija față de interesele cetățenilor, ne aduce la cunoștință: „Din conținutul scrisorii semnate de Mihai Melinte, str. Viilor nr. 41, locuitor al municipiului nostru, reiese că acesta și-a întrerupt activitatea la Întreprinderea „Electrocontact” Botoșani, unde lucra ca strungar, datorită unor grave probleme de sănătate. Avind în vedere faptul că urmează cursurile Liceului economic — curs seral — iar deficiențele locomotorii care îl afectează îi impun deplasări cât mai scurte, i s-a oferit postul de administrator al unei Asociații de locatari — Asociația nr. 54 — situată chiar în cartierul unde domiciliază M.M. Acceptând propunerea, petentului i s-au întocmit formele de angajare”.

Dintr-o scrisoare semnată de Ilie Iordăchescu din București și de alți cetățeni din sectorul 3 al Capitalei, am aflat nu demult faptul că, în dezacord total cu aspectul civilizat al străzii, pe ici-colo mai mișună niște „oacheși” vânzători ambulanti care practică așa-zisul comerț cu „bomboane agricole”, „ciungă”, bilete de cinematograful și cite și mai cite, abuzând de — să o numim doar așa — naivitatea unora... Informind, în această privință, forurile competente, Inspectoratul Miliției municipiului București ne confirmă că împotriva persoanelor depistate în această condamnabilă postură au fost luate măsuri de trimitere în judecată, sancționare contravențională sau avertizare, în funcție de gravitatea faptelor. La ultimul „filtru”, de pildă, printre aceștia au fost identificați și Marin-Florin Oaie din Botoroaga-Teleorman, Costică Tiron din Rebocea — Vaslui, Fane Bolbocea (zis și „Deșuchiatu”) din București și alții.

Verba proverbsului: cine-o face ca ei...

O scrisoare, dintre multe altele cu un conținut asemănător, „Asociația locatarilor nr. 1 din Turnu Măgurele, județul Teleorman, vă adresează rugămintea de a insera în coloanele paginii „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” și o problemă — desigur, de larg interes general — căruia noi, la nivelul asociației, nu îi putem afla rezolvarea. Concret, este vorba despre faptul că de mai multă vreme căutam — dar fără succes — tuburi

fluorescente de 20 W destinate iluminării spațiilor comune, din dorința firească de a ne atinca preocupărilor generale menite să conducă la reducerea consumurilor de energie electrică. În acest sens, considerăm că nu este numai de datoria noastră să avem în vedere îndeplinirea acestui deziderat major, ci este și o cerință careia trebuie să-i răspundă cu fermitate producătorii acestor atit de necesare corpuri de iluminat”.

Subscriem, cu mențiunea că așteptăm grabnic măsurile ce se impun.

Florica Anghelulescu, Ioana Ularu, Elena Dima, Rodica Ti-piște, precum și alți lucrători ai Întreprinderii comerciale de stat mixte (I.C.S.M.) Filași, ne relatează cu mai mult timp în urmă despre lipsa de tact, abuzurile și comportamentul neprincipial ce caracterizau în mare măsură activitatea directorului acestei întreprinderi — Constantin Șerban. Adresându-ne Consiliului popular al județului Dolj, în vederea verificării și analizării cu deplină competență a tuturor aspectelor semnalate, am primit precizarea că lucrurile se confirmă, iar în consecință, pentru abaterile și lipsurile constatate s-a luat hotărârea eliberării lui Constantin Șerban din funcția de director al I.C.S.M. Filași. Un răspuns prompt, responsabil, care demonstrează în esență că nimănui nu îi este permis, într-o societate ca a noastră, să ignore principiile fundamentale ce trebuie să guverneze întreaga activitate a fiecăruia dintre noi.

„Ne-am obișnuit să-i știm aproape de noi oricând. Că este ger, viscol, polei sau ploaie, cind condițiile atmosferice sint potrivnice, acești oameni conștiincioși și devotați muncii — I.T.B.-iștii, așa cum îi numim îndeobște, fie că sint aflați la volanul autobuzului, sau în cabina de conducere a tramvaiului, își fac datoria cu prisosință, de multe ori cu eforturi nebanuite de noi, călătorii porniți din-de-dimineață către locurile de muncă — ne scrie Dan Manta din București, B-dul Constructorilor nr. 8, sectorul 6. Este neplăcut să constată însă — continuă corespondentul nostru — că neexistind de fapt motive reale, obiective, care să genereze neplăceri călătorilor, se produc adesea situații nedorite datorate nepăsării controlorilor de trafic, însărcinați anume să vegheze ritmicitatea traficului. În acest sens, nu o dată am fost pus în situația de a aștepta chiar și 20 de minute de autobuzul liniei 306 în Piața Cringăși, într-o mare aglomerație, pentru ca apoi mașinile de pe acest traseu... „să curgă” cite 3—4 una după alta. Sau tramvaiul 41, care, deși avind cel mai scurt traseu — de numai citeva stații — apare uneori și după o jumătate de oră, după primul sosind convoaie de 5, chiar 6 vagoane... Doresc să mă fac bine înțeles: în această situație, nimeni nu poate afirma că ar exista probleme reale privind transportul în comun. Este nevoie numai de o bună organizare, de o dirijare optimă a traficului, în funcție de necesitățile reale, la anumite ore, ale cetățenilor”.

N.R. — Supunem propunerea atenției conducerii Întreprinderii de Transport București, care va stabili — nu ne îndoim de aceasta — măsurile ce se impun, măsuri pe care nu vom întirzia să le aducem la cunoștință cititorilor noștri.

Un răspuns favorabil pentru Gică Ilie, inginer în cadrul Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice, care solicita sprijin pentru obținerea unui apartament din fondul locativ de stat, primim din partea Consiliului popular al sectorului 4 al Capitalei: „În urma transferului dumneavoastră din municipiul Slatina, în municipiul București, Comitetul oamenilor muncii din institutul la care vă desfășurați activitatea a aprobat cererea pe care ați formulat-o privind atribuirea unui spațiu de locuit corespunzător. Prin urmare, a fost emisă decizia conform căreia vi s-a repartizat apartamentul nr. 57, compus din două camere confort 1, în blocul nr. 29 situat pe bd. Constantin Brîncoveanu”.

Situația este de o simplitate dezarmantă și totuși... Un om — Gheorghe Barabașu din Brăila, str. General Praporgescu nr. 78, victimă a unui accident de circulație produs în data de 7 iulie 1986, a fost supus unei intervenții chirurgicale la Spitalul de urgență din Brăila, în urma căreia i s-a eliberat și un concediu medical pentru o perioadă

de 20 de zile. Înzdrăvenindu-se cit de cit și nefiind totuși tintuit la pat, omul a plecat de-acasa într-o bună zi, și — spre neșansa lui — tocmai în aceea cind a fost vizitat din partea întreprinderii, pe care nu o numește, probabil ca să nu supere pe nimeni... Rezultatul — lui Gh. B. nu i s-a mai luat în considerare concediul acordat, fiind trecut cu... absențe nemotivate timp de 20 de zile, în ciuda faptului că fiind asigurat, dosarul depus la comisia de expertiză medicală ADAS a fost, firește, validat, omul fiind și despăgubit. Lipsa de discernământ sau mai bine spus, birocratismul, merge până acolo încit nimeni nu își mai asumă în prezent nici măcar responsabilitatea... anulării concediului medical, Gheorghe Barabașu fiind pus în situația de a i se desface contractul de muncă.

Pentru că din datele furnizate de petent („cu grijă” față de aceia care nesocotesc problemele reale ale oamenilor) nu avem posibilitatea de a ne adresa direct acelor care decid în mod formal în privința acestei situații, nu ne rămâne decit să așteptăm precizări, eventual în sensul remedierii acestei stări de fapt. Dacă va fi cazul, vom reveni.

Consiliul popular al sectorului 4 — București se adresează, prin intermediul nostru, Elenei Vizitiu din Capitală, avind domiciliul pe Șos. Giurgiului nr. 67, bl. E, apart. 134: „Ca răspuns la scrisoarea dumneavoastră prin care solicitați organelor în drept luarea măsurilor necesare pentru soluționarea întirzierii plății drepturilor de pensie, precum și sancționarea celor ce se fac vinovați de această întirziere, vă facem cunoscut că, în urma verificărilor efectuate la Oficiul teritorial de pensii a rezultat că unitatea unde v-ați desfășurat activitatea până la data de 1 07 1986, respectiv Cooperativa de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor Chiajna, a transmis cu întirziere adevărata nr. 1124/1 12 1986, prin care se comunica încetarea activității dumneavoastră ca urmare a pensionării, comunicare în lipsa căreia decizia nr. 93594/27 06 1986 prin care Comisia de pensii a sectorului 4 v-a aprobat cererea de pensionare, cu data de 1 07 1986 nu putea deveni operantă. Ca urmare a acestei situații, Oficiul de pensii a luat măsurile ce se impuneau, întocmind formele de plată pentru suma de 8 472 lei reprezentând drepturile dumneavoastră pentru perioada iulie — decembrie 1986”.

Ce-i drept, nu s-ar putea spune că norocul i-ar fi suris lui Nicolae Trif din Huedin, str. Avram Iancu nr. 102, în ziua cind a bătut palma — cum se spune — cu delegatul I.A.S. Băgiu, jud. Cluj, care venise să-i cumpere finul pentru ferma I.A.S.-ului. Și asta pentru că cine și-ar fi închipuit pe-atunci că omul nu își va mai primi banii pe fin nici în ziua de azi? Oricum, pentru că delegatul aceleiași unități s-a grăbit atunci să „bata palma” în același fel cu mai mulți locuitori ai Huedinului, credem că, firesc, ar fi ca „mai marii” săi să-și amintească de zicala care drept grăiește că obrazul subțire... cu cheluită-lă se ține!

„În legătură cu aspectele negative semnalate de Ilie Dicojaș, str. Garoafei nr. 2, bl. S1, sc. A, apart. 20, Mărășești, referitoare la unele defecțiuni existente la apartamentul care i-a fost repartizat — se subliniază în răspunsul primit din partea Consiliului popular al orașului Mărășești — vă informăm că din verificările întreprinse la fața locului a rezultat că situația este reală. Ca urmare, Biroul Executiv al Consiliului popular orașenesc a dispus repararea și înlăturarea defecțiunilor constatate, lucrări care au fost executate până în prezent. Față de acestea, petenționarul s-a declarat mulțumit asupra modului de soluționare a sesizării sale”.

Consiliul popular al județului Cluj — Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, dind curs scrisorii semnate de Ianoș Schwarz, domiciliat în Cluj-Napoca, str. Lunii nr. 13, bl. L 12, et. 4, apart. 22,

prin care acesta solicită sprijin în vederea încadrării în muncă, ne comunică faptul că la data de 5 februarie a.c. I.S. a fost repartizat la Combinatul de pielărie și încălțăminte „Clujeana” din municipiul Cluj-Napoca”.

„Mă numesc Aurel Curut și locuiesc în satul Bozeș, nr. 123, județul Hunedoara. Pînă în anul 1983 am lucrat la Întreprinderea de bere din Hațeg, iar din acel an mi-am întrerupt activitatea din motive de boală, fiind internat și operat de mai multe ori. Deși am 55 de ani, îmi este tot mai dificil să mă deplasez, fapt ce mă determină să vă scriu cu rugămintea de a mă îndruma unde să mă mai adresez cu vreo scrisoare, pentru a intra în sferă în posesia cărții mele de muncă. De mai bine de trei ani tot fac demersuri în acest sens la Fabrica de bere din Hațeg, dar fără nici un rezultat”.

N.R. — Părerea noastră ar fi să nu vă mai adresați nicăieri, pentru că nu se poate să nu citească — măcar acum — rindurile dumneavoastră vreun om de bine care să vă scoată din impas. Regretabil, însă, este faptul că oameni aflați în situația dumneavoastră sint nevoiți să-și piardă timpul pe întortocheatele cărări ale birocrăției.

Consiliul popular al județului Galați: „Referitor la scrisoarea nr. 7712, prin intermediul căreia un grup de cetățeni din comuna Scinteești solicita reînființarea cursei de călători pe traseul Galați — Fintinele, cu plecare din Galați la orele 11,00, vă informăm că în urma analizării acestei propuneri, s-a hotărît reluarea acesteia pe perioada cursurilor școlare, pentru satisfacerea cerințelor de transport ale elevilor”.

„Pe linia de cale ferată care asigură legătura între localitățile Sibiu și Vințu de Jos, se află și mica haltă Cut — ne relatează Octavian Mirion din Brașov, str. Transilvania nr. 21. Oamenii din satul Cut, oameni harnici și gospodari, au fost tare bucuroși cind prin modernizarea aduse acestei linii a fost înființată halta, cei aproape 200 de naveștiști — și nu numai ei — nemaifiind nevoiți ca mai înainte să apeleze la alte mijloace de transport, în timp ce trenul trecea prin satul lor. Numai că, urcarea în vagoane este, aici, foarte dificilă, pentru că distanța de la pământ la scările lor este de peste... 80 de centimetri! Vă puteți imagina, deci, că nu este deloc ușor să pleci cu trenul din Cut... Pentru soluționarea acestei probleme de interes general, ar fi de ajuns construirea, cu minimum de efort, a unui mic peron care ar putea permite accesul firesc în vagoane, oamenii nemaifiind nevoiți să facă salturi acrobactice pentru a urca în tren”.

Sperăm ca propunerea să se bucure de atenția Regionalei C.F.R. Cluj, care nu odată s-a dovedit a fi receptivă față de cerințele impuse de interesele călătorilor.

Oricine știe, că telefonul este un accesoriu extrem de util în viața oamenilor, că un apel urgent, în situații deosebite, poate salva vieți... Desigur, nu este cazul ca în rindurile de față să pledăm în favoarea lui. Ceea ce ne propunem, însă, este cu mult mai simplu. Anume, să susținem dorința exprimată de locuitorii satului Șeușa, din județul Alba, în numele cărora ne-a scris Florin Borza, de a se instala în acest sat măcar un singur telefon, atit de necesar tuturor, pentru ca în cazuri urgente, oamenii să nu mai fie nevoiți să alerge pînă la Ciugud — comuna de care aparține satul. Așteptăm un... „ton” din partea Direcției de Telecomunicații a județului Alba.

Primim de la Consiliul popular județean Neamț răspuns pentru Vasile Filoreanu: „Mama dv., a fost înscrisă la pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă, începînd cu 1 aprilie 1986. Este adevărat că nu a primit pensia cuvenită, lu-

nar, din lipsa fondurilor necesare, intrucit C.A.P. Agapia (Neamț) nu și-a adus contribuția necesară constituirii fondurilor de pensii și asigurări sociale — conform Legii nr. 4/1977. Astfel că pensile s-au plătit cu mare întirziere și cu sprijinul nemijlocit al Ministerului Muncii”.

Primim de la Consiliul popular județean Timiș: Luind legătura cu conducerea Cooperativei „Progresul” Timișoara, unde este încadrată Stela Nicolici, mamă a 4 copii minori, a rezultat că unitatea încearcă să o ajute, în sensul că a trecut-o pe lista de priorități pentru locuințe la poziția 1. Conducerea unității a programat-o, de asemenea, pentru un curs de calificare de scurtă durată.

Pagină realizată de CONSTANTIN BALLACCIU

Poșta redacției

Dragea Ioana satul Pătroaia-Vale, com. Cringuri (Dimbovița) Adresați-vă Oficiului de pensii, cu toate actele. ● Georgescu Mihai — Cimpina: Corespondența pe care o dețineți s-ar putea să fie interesantă pentru revista „Manuscriptum” editată de Muzeul literaturii române, 71 116 București, sector 1, str. Fundației nr. 4 ● Popa D. Marian — Sinaia: Am mai răspuns în numerele anterioare că nu ● Gavrilă Anicuța — Rm. Sărat: Numai în funcție de locurile repartizate județului ● Ghițică Elena — București: Treceți pe la redacție. ● Ghinea Tudora — București: Nu avem prospectul Pagostenului. ● Cerbu Cristian — Cămin spital str. Tudor Vladimirescu 101, Strehaia 1475, jud. Mehedinți: V-am îndeplinit rugămintea de a vă publica adresa, sperînd și noi că pe această cale veți putea corespunda cu tineri, mai ales, cum doriți, pe teme de literatură. ● Palcău Maricica — Focșani: Conform reglementărilor în vigoare, alocația de stat pentru copii se acordă soțului și pentru copilul din căsătoria dv. anterioară care se află în îngrijirea amindurora. ● Margău Valcan — Timișoara: Interesați-vă la O.J.T. ● Băltărețe Constantin — Lupeni: Pot beneficia de lot ajutorul pensionarii C.A.P. și membrii cooperatori care îndeplinesc numărul minim de norme stabilit de adunarea generală ● Meșca Dumitru — Buzău: I. S-a procedat legal dacă ați depășit 12 zile de concediu fără plată într-un an calendaristic. 2. Nu există nici o modalitate. ● Barbu Nicolae — satul Plavha, com. Iordăcheanu (Prahova): La data împlinirii vârstei. ● Dediu Eduard — com. Livezi (Bacău): Potrivit art. 1053 Cod civil, dacă unul din codebitori este nesolvabil, ceea ce îi revenea lui de plată se împarte proporțional celorlalți codebitori solvabili. În baza acestei prevederi și în termenul de prescripție solicitați organelor de jurisdicție obligarea lui Ciubotaru Alexandru la plata a jumătate din suma pe care ați plătit-o în plus. ● Timplaru Ion — com. Dănculești (Gorj): Piese de schimb (inclusiv gear-uri și parbrize) pentru Trabant puteți găsi la magazinul I.D.M.S. din București, Bd. Gării de Nord nr. 6—8 (tel. 49 56 41). ● Mihuț Teodor — satul Cuiud, com. Buteiu (Arad): În urma cercetării scrisorii dv. de către organele competente, s-a stabilit că aveți dreptul să primiți ajutor de la C.A.P. pe perioada de 21 zile de incapacitate temporară de muncă ● Călinescu Anica — satul Liveni, com. Manoleasa (Botoșani): Întrucit la data decesului fostului soț căsătoria era legal desfășurată prin divorț, conform Legii 3/1977 nu sinteți îndreptățită la pensie de urmaș, neavînd calitatea de soție.

LEGHINA VARVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Artistul - conștiință a epocii sale

Poem
pentru
patrie

Țară de dor

Țară de dor, țară de rod,
temeiul tău pe veci ne leagă
prin lacrima de voievod
iubindu-te mereu întregă ;
țară de dor, țară de rod,
cinstite jertfe infioară
intemeiere și izvod
din plugul veșnic ce te ară ;
țară de dor, țară de rod,
un munte ești, care nu plinge,
eroii vin într-un exod
de pe versantul tău de singe,
vin către trupul ce îl porți
ca pe-o maramă de zăpadă
și îi primim cu vieți la porți
sculptate-n suflet ca-ntr-o zădă.
Cinstită fie amintirea
acelor mulți ce au căzut
mai înainte ca iubirea
femeii dulci s-o fi știut ;
ca un baraj de flori în drumul
apelor tulburi ei au stat
și amintirea, sacru tumul
în lutul ei i-a îngropat.
Peste genunea rea, adincă,
tu ești cel mai puternic pod,
legindu-ne de-a stelei stincă
țară de dor, țară de rod.
Știm : te ocrotește cu privirea
Lucașfărul praginditor
ce îți prezise nemurirea
țară de rod, țară de dor,
și, mai ales te ocrotește
destinul veșnic tricolor
în care astăzi viețuiește
un neam de oameni, un popor
păstrându-ți slava și credința
în tot ce e nemuritor
și-ți apără pe veci ființa,
țară de dor, țară de dor.

TITUS VIJEU ■

— Ați implinit, stimat Oleg Danovschi, virsta de 70 de ani. Ciți din aceștia au fost dedicați dansului ?

— Mama mea, Malvina Danovschi, a fost ea însăși dansatoare. De mic copil am trăit în această fascinată lume a dansului. Cineva, ca să mă amuze, a spus că primii mei pași, cei de la „uriașă” virstă de un an, n-au fost pașii unui copil care vrea să-nvețe să meargă, ci pașii unui copil care vrea să danseze. Glumea, firește. Cred, însă, că am dansat din fragedă pruncie. Dar, de-adevăratea, pe scenă, am dansat la virsta de 13 ani. Un dans marinăresc, ceva foarte obișnuit, cu mișcările specifice acestei meserii. Se zice că am avut succes. Peste doi ani, îndrăgostindu-mă, dar să nu mă întrebați de cine, pentru că nu știu dacă îmi voi mai aduce aminte, am plecat la București. Pentru orice eventualitate, ca să-mi ciștig piinea, în caz că n-aș fi reușit cu dansul, mi-am luat și un aparat de fotografiat. Am avut o idee bună, pentru că, timp de vreo doi ani nu mi-am găsit locul printre dansatorii de-atunci ai Bucureștiului. Într-o zi, însă, am citit în ziar un anunț că la revista *Cărăbuș* se face o selecție. Căutau băieți și fete pentru dans. M-am impus de la bun început, față de concurenții mei de-atunci, intrucât aveam destule și, așa zice, temeinice cunoștințe și deprinderi în această artă.

— Peste doi sau trei ani se afirma despre dumneavoastră, într-o cronică de specialitate, că sinteți „subțire ca o trestie și suplu ca o lamă de oțel”.

— Da, așa s-a spus. Eram, într-adevăr, subțire, adică, voia să spună cronicarul, zvelt, deși nu prea înalt, și puternic. A fost o metaforă care m-a definit. Cu timpul, dacă n-am rămas la fel de subțire am devenit

dur ca o lamă de oțel. Dansul este o meserie foarte grea, teribil de dură, dar care îți oferă satisfacții fără egal.

— Aș încerca o întrebare abruptă : ce este dansul ?

— Da. Este o întrebare foarte, foarte abruptă. Mi-a fost pusă adeseori. Eu insumi mi-am pus-o. Am răspuns în mii de

și-nții a fost dorința de-a comunica. Această dorință a născut limbajul. Dar până să apară limbajul, omul s-a folosit de capacitatea de comunicare a gestului, a mișcării corpului uman. Această fabuloasă minune a lumii, dansul, a dat naștere unei alte minuni a lumii, muzicii. Două limbafe cu caracte-

cuvinte, în sinea dumneavoastră un lied și inchipuiți-vă un balerin care, cîntînd același lied, îl vizualizează prin mișcare. Altfel spus, muzica nu se aude, dar ea nu lipsește.

— O altă întrebare, poate la fel de abruptă : credeți că dansul îl poate face pe om mai bun ?

— Înțeleg că întrebarea se referă atît la acțiunea dansului asupra celui ce s-a dăruit acestei arte, cit și asupra spectatorului. Și într-un caz, și în celălalt, dansul, ca oricare altă artă, îndeplinește și această menire. Dar să le luăm pe rînd. Am spus că dansul este o meserie foarte grea. E grea pentru că dansatorul trebuie să aibă, și are, o condiție fizică egală cu a unui sportiv de performanță. După o suită de poante executate în forță și într-un ritm adeseori sufocant, dansatorul trebuie să-și ridice partenera, sau trebuie să execute un salt lung, o plutire în aer. Aceste momente de efort suprem sînt depășite cu o grație a mișcării. Sportivul este preocupat de performanță. Noi, în aceeași măsură, sîntem preocupați și de grație, de frumusețea însăși a mișcării. Să nu se creadă că mă refer numai la băieți. Aceași condiție fizică, aceeași forță li se cere și fetelor. Deși fragile, sau, la prima vedere, plîpînde ca o ramură de salcie, fetele noastre au o forță nebanuită. Aceste calități strict fizice se obțin la capătul unui imens volum de muncă. Apoi, ca să fac în continuare portretul dansatorului, el trebuie să-și adincească permanent cultura și pregătirea. El este, totodată, un actor. Sigur că da, replica sa este gestul, este mișcarea, dar a le face exact trebuie să cunoști, să pă-

(Continuare în pag. 15)

VICTOR NIȚA ■

OLEG DANOVSCHI:

„Viața mea
e dansul”

feluri. De fiecare dată altfel, dar de fiecare dată răspunsul cuprindea cam același lucru. Dansul este o muzică vizuală. Corpul uman, în mișcare, redă ceea ce redă muzica. Aș zice că este, în același timp, o sculptură cinetică, o actorie fără vorbe. Dar, dincolo de virtuțile sale tehnice, dansul exprimă, ca oricare altă artă, un mesaj profund uman, exprimă, dacă vreți, o întregă filozofie despre natura condiției umane. Dansul este, între arte, să nu uităm, prima formă de manifestare artistică a omului. Dansul este o mișcare ritmată a corpului uman, o comunicare, un limbaj. Eu cred că mai întii

ter universal, aidoma picturii și sculpturii, aidoma arhitecturii. Dar să revin la muzică și dans, la relația dintre aceste două arte. Am fost întrebăat dacă, în evoluția sa, dansul va ajunge să se dispenseze de muzică. Eu am răspuns că nu. Dar ceea mai tirziu, meditînd la acest răspuns, mi-am dat seama că, totuși, s-ar putea ajunge, într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, și la așa ceva. Cu condiția ca dansatorul să aibă în toată ființa sa muzica, să o exprime pe de-a-ntregul, cu oricare mișcare a sa, iar spectatorul, asta ar fi o altă condiție, să cunoască, să știe în amănunt acea muzică. Cîntați, cu alte

Un fapt de cultură,
un fapt de politică

Orașul cu teatru
în trei limbi

pagina 10

Cîntarea României

Important e să faci

Doctor în economie, *Ladislau Skultety* s-a „îmbolnăvit”, cum spune, de pictură, acum aproximativ 15 ani. Expoziția sa, recent deschisă la Galeriele Asociației Artiștilor Plastici Amatori din București, ilustrează, cum nu se poate mai bine, drumul pe care *Ladislau Skultety* l-a parcurs în evoluția sa. N-a început, cum s-ar crede, ca un pictor naiv. Nici ca un peisagist. A început, culmea, cu un portret, veritabilă probă de foc chiar și pentru un profesionist. Ar trebui să spun că a trecut cu bine peste această probă. Ei bine, n-a trecut. Problemele unui portret, tehnice sau artistice, sînt extrem de complexe. După cîțiva ani de trudă, de îndoială, de furie, dar și de patimă neostoită, a descoperit... autportretul. Cele citeva autportrete din expoziție fac din plin dovada că *Ladislau Skultety* a auzit cîntecul curat al culorii. „...”, Dar, ni se mărturisește, ca să ajung la aceste autportrete, ca să descopăr, atîta cit am putut eu descoperi, legile ascunse ale culorii, ale desenului, am pictat zeci și zeci de peisaje, zeci și zeci de naturi statice. Abia acum îmi dau seama ce curaj am avut să încep cu portretul, dar mai ales ce ambiție am avut ca să nu renunț. În fond, dacă stau bine și mă gîndesc, eu nu voiam să fac, neapărat, portret. Eu voiam să pictez. Credeam și încă mai cred că văd ceva dincolo de ceea ce văd toți oamenii. Era

împrejurul meu o frumusețe, un fel de taină a lumii, pe care o descopeream și pe care neapărat voiam să o redau, să o vadă și alți oameni. Acesta ar fi, ca să zic așa, scopul cel mare pentru care pictez. Apoi, în altă ordine de idei, cînd pictez mă simt foarte bine, sînt stăpînit de o plăcere imensă”. Am transcris această sinceră și emoționantă profesiune de credință cu convingerea că mulți alți artiști, profesioniști sau amatori, ar putea să și-o asume. Ne oprim, pînă una-alta, în fața unei lucrări de mici dimensiuni, o ceață de primăvară. Silueta citorva arbori fragili abia se desprinde din albul strălucitor al peisajului. Un inefabil sentiment poetic emană din aerul înșuși al lucrării. Această *Ceață de primăvară* i-a adus autorului ei titlul de laureat al Festivalului național „Cîntarea României”, ediția a V-a. În imediata apropiere a acestei lucrări, alte peisaje care vădesc un apetit cromatic de excepție, inclusiv o rafinată minuție a execuției. Firește, mai e mult pînă departe, drumul artei e lung și greu, dar important e, la urma urmei, să faci, iar *Ladislau Skultety* este un om care a depășit de mult faza de „pictor de duminică”. Nu tînde spre un profesionalism statuat ca atare, ci spre o cit mai deplină mărturisire, o cit mai rotundă dezvoltare a universului său de gînd și simțire.

N. VICTOR ■

PAUL IOACHIM:

„Căutînd drumul
cătrec sinceritate”

— Vă inchipui la masa de scris, deci *Paul Ioachim* dramaturgul, apoi inminînd textul interpretului *Paul Ioachim*. E un clișeu ?

— Acest drum de la scris la interpret nu l-am făcut decît o singură dată. Îmi place ca piesele pe care le scriu să le văd jucate de colegii mei. Este o altă bucurie să stau în fundul sălii și să urmăresc scena cu detașarea oricărui spectator.

— Sala vă dă deplina obiectivitate ?

— Cu un plus de asprime, pentru că mă judec la rece, ca și cînd ar fi piesa altuia.

— Să nu fim chiar aspri după ce cronicile vă sînt atît de favorabile. Ultima dv. piesă, „Așteptam pe altcineva”, vă numește pe aîși dramaturg și interpret.

— La Teatrul Giulești continuă, din plin, seria reprezentațiilor, cu *Sebastian Papaiani* în rolul principal. Colegul meu fiind mult distribuit m-a invitat să joc și eu acest rol. Vin în urma unui actor comic foarte popular și n-aș vrea ca... dublura să supere pe... dramaturg.

— Ați intrat fără nici o dificultate în rol, fără nici o repetiție ?

— Așa credeau și colegii mei,

dar afurisitul de dramaturg mi-a pus bețe în roate. A scris este total diferit de a interpreta.

— Nu v-ați ajutat unul pe altul, ca-ntr-o lucrare ?

— Relațiile de familie încețoază pe scenă.

— Într-una din cronicile ați fost etichetați ca un „arhitect” original al scenei.

— Cronicarul teatral de la revista *Ateneu* a avut amabilitatea să mă considere unul dintre „arhitecții” dramaturgiei actuale. De fapt în această „arhitectură” pe care dînsul o vede în scrierul meu este fundamentul a ceea ce vreau. „Arhitectura” pe scenă înseamnă, la urma urmei, împletirea dintre idei și formă, care se capătă foarte greu.

— Lipsa armoniei dintre formă și construcție v-a jenat uneori ca interpret ?

— De multe ori și mi-am propus, atunci cînd voi scrie piese actorii să nu-mi atribuie această neîmplinire. Este o mare calitate ca un text să se așeze pe limbă, să fie aproape de oralitate. Unii dramaturgi, dimpotrivă, se mindresc că sînt complicați. Un text ideal, pentru mine, este scris cu trimiteri : un strat al înțelegerii

pentru cel care vine la teatru, pur și simplu, pentru subiect ; spectatorul avizat are alte pretenții, de aici grija de a-i oferi și lui sensurile căutate, filozofice, estetice.

— Colegii și lumea din jurul dv. vă cunosc ochiul critic, ironia fină.

— Sper că n-ați gîndit „răutate” și ați spus ironie ?

— (?) !

— Fac o mare distincție între ele ca sens și mai ales ca atitudine de viață. N-am fost niciodată răutăcios iar ironia este un exercițiu de stil !

— Am gîndit exact ce am afirmat !

— Îmi place să privesc lumea ascuțit și plin de umor. Încerc același lucru și în scris.

— Se zice că una dintre „victimele” acestei ironii este chiar unul dintre prietenii dv., care a ajuns pe scenă sub numele de Victor.

— Și în viață se numește tot Victor... Am vrut să mă „răzbun” pe el pentru că în locul unor ocupații serioase își consumă timpul jucînd table. I-am dat un rol cit mai ingrat, ca să se învețe minte. El este omul care bagă fitile în piesa „Așteptam pe altcineva”.

— S-a recunoscut în spectacol ?

— Cu multă ușurință.

— Efectul ?

— Nu l-am mai urmărit ca să fiu convins că satira mea și-a atins ținta !

— A ieșit din raza dv. de observație pentru că l-ați „consumat” ?

— Într-un fel, da.

— Pe cine aveți în vedere acum ?

— Obsesiile mele nu sînt legate de persoane, ci de subiecte.

Simt nevoia să revin la aceleași teme. Sînt atras de confruntările de familie, de părerile opuse, de contrastele care există încă în societatea noastră. Mă tentează mult, și n-am

(Continuare în pag. 10)

CARMEN DUMITRESCU ■

Un fapt de cultură, un fapt de politică:

Orașul cu teatru în trei limbi

La Timisoara sau Sannicolaul Mare, la Deta sau Jimbolia, la Buzias sau Teremia Mare, la Darova, Dinias, Dumbrava sau Lenauheim, mai pretutindeni în asezările timisene se dă binete în patru limbi. Faptul este firesc, cum absolut firească pare, fiindcă a intrat ca atare în obisnuința noastră ca într-una din cele mai obisnuite dimineți, să ceri, la chiosc, „Drapelul Rosu” sau „Neue Banater Zeitung”, „Szabad Szo” sau „Banatske Novine”, revista „Orizont” sau „Knjzevni Jivot”.

La poligrafia timisoreană se tipăresc, an de an, în sute de mii de exemplare abecedare și manuale școlare în limba română, ca și în limbile germană, maghiară și sârbă. Firește, pentru că în școlile județului Timiș învață în aceste limbi multe mii de elevi. Timisoara este unicul oraș din Europa unde funcționează teatre de stat care prezintă spectacole în trei limbi: adevărul este axiomatic, conferind vieții spirituale a orașului nu numai o personalitate distinctă, ci și o mare diversitate. Aceste teatre reprezintă, concret, generozitatea unei politici juste, de a crea condiții egale de muncă și viață, de afirmare spirituală pentru toți cetățenii patriei. Ca un simbol al înfrățirii. Acum ne pare firesc să găsim, sub oblăduirea aceluiași simbol acoperis, Teatrul Național, Teatrul German de Stat, și Teatrul Maghiar de Stat, acestea din urmă împărțind frățește o splendidă sală de spectacole care a dobândit în ultimii 22 de ani o înfățișare demnă de cea a unui reprezentativ, modern și funcțional lăcaș al Thaliei. De cîtiva ani, spectacolele Teatrului German de Stat, ale Teatrului Maghiar de Stat pot fi urmărite la casă, în traducere simultană în limba română. O tradiție firească aduce pe scenă, în concurență armonioasă, regizori și scenografi ai Naționalului timisorean la Teatrul Maghiar sau la

Teatrul German ca și actori ai Teatrului Maghiar de Stat, ai Teatrului German de Stat pe scena Teatrului Național.

Ni se pare firesc să relatăm și să ne bucurăm: a mai apărut o carte a unui autor timisorean. O carte de Anghel Dumbrăveanu sau Franz Liebhard, Endre Karoly sau Ion Marin Almițan, Ivo Muncă, Antoaneta Iordache sau Maria Pongracz, Slavomir Gvozdenovici... Cum firească mi se pare existența a patru cenacuri ale Asociației scriitorilor din Timisoara în limbă română, în limbile germană, maghiară și sârbă.

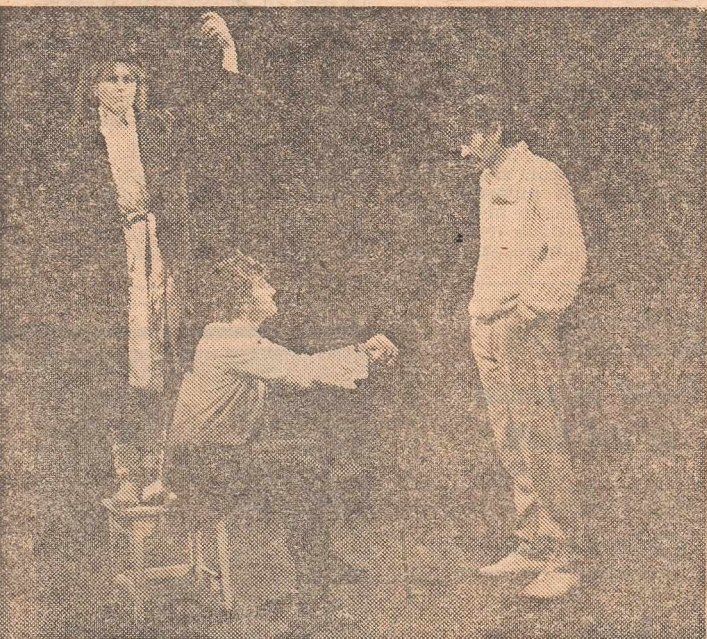
Ne bucurăm că la noi acasă — Acasă însemnând adică, la Timisoara, adică pretutindeni în patrie, în România contemporană că se dă binete în patru limbi. Că fiecare în parte și tuturor laolaltă ni se pare firesc să fie așa. Ca pruncul să deprindă, la grădiniță, întiul verb în limba lui maternă. Ca elevul din clasa întii să-nvețe alfabetul și tabla înmulțirii în limba română sau în limba germană, în limba maghiară, sau în limba sârbă, după cum le este părinților lui voia, să devină în viață, prin muncă, orice și-ar dori aceluși indiferent dacă se numește Ion, Johann, Janos sau Jova. Să-si bucure ochii, mințile și inima la lumina cărții, a revistei tipărite în limba română pe care o vorbește și o îndrăgește asemenea limbii în care a rostit, pentru întia oară cuvîntul mamă. Să-si bucure ochii, mințile și inima urmărind la el Acasă pe scena căminului cultural, a clubului muncitoresc, a casei de cultură spectacole de teatru, spectacole folclorice, de poezie, de muzică. Să devină — fiindcă are absolut toate condițiile, toate drepturile în acest sens — un om adevărat. La el Acasă, adică unde e de la sine înțeles și firesc să dea binete în patru limbi tuturor oamenilor de lingă el.

ILDICO ACHIMESCU

Un spectacol de succes în interpretarea unui excelent colectiv la Teatrul Național din Timisoara: Valiza cu fluturi, de Iosif Naghiu; regia, Emil Reus (cu Margareta Avram, Ion Haiduc, Cristian Cornea)

O premieră pe scena Teatrului maghiar de stat din același oraș: Legenda unui neisprăvit, musical după Adrian Dohotaru (Anchetă asupra unui tinăr care nu a făcut nimic); regia — Magdalena Klein. În fotografie, actorii József Biró, Edith Pusztai, István Nagy

Teatrul german de stat din orașul de pe Bega: o nouă montare cu piesa Conu Leonida față cu reacțiunea, de Il. Caragiale; regia, Ildiko Jarcsek-Zamfirescu. În imagine, actorii Mathias Pelger (în travesti) Josef Jochum

„Căutînd drumul către sinceritate”

(Urmare din pag. 9)

ajuns încă acolo, să scriu o tragicomedie perfectă. Este genul cel mai apropiat firii mele. În tot ce am scris pînă acum se regăsesc accente amestecate. În drame sînt scene de comedie pură, iar în comedii sînt scene dramatice, deci o intercalare de genuri. Mi-ar fi imposibil să scriu în întregime o piesă cu un gen bine definit.

— Cîte roluri are la activ actorul Paul Ioachim?

— Nu e încă timpul de numărat, mai am pînă mă voi retrage de pe scenă.

— Atunci nici nu mai îndrăznesc să-l întreb pe dramaturg.

— Îndrăzniți, aici fiind vorba doar de 9 piese de teatru, iar două dintre ele ne jucate, cred eu — și cele mai bune.

— Aproape toți autorii gîndesc așa, altfel cine ar începe ceva nou dacă n-ar fi convins că va fi mai bine cotal? În acest spirit ce ne mai anunțați?

— Acum repet în „Regele Lear”, cu un regizor tinăr și talentat, Mircea Marin. Fac multe deplasări în țară, dar cum am cîteva ore neocupate scriu. De curînd am predat un volum de teatru Editurii Mihai

Eminescu, o remarcabilă rampă de lansare a dramaturgiei românești. Am inclus piese jucate și inedite din cei 18 ani de cînd m-am încumetat să mă înfățișez publicului ca dramaturg. În acest fel, am tras o linie peste ceea ce am muncit pînă acum. În continuare scriu o piesă pentru televiziune, sînt la primele replici... tîneri, de asemenea, definitiv textul unei piese insolite față de ceea ce m-a preocupat pînă acum. Acțiunea ei se petrece în teatru.

— Oricine s-ar fi așteptat să începeți cu... familia dv.

— Am pornit de la un exercițiu de stil și am ajuns la niște concluzii mai puțin comode, încît vreau să mai meditez asupra lor, pentru că ar fi păcat să ratez șansa unei piese deosebit de interesante.

— Abundă în elemente autobiografice?

— În tot ce am scris am pus ceva din viața mea, dacă nu concret, precis, atunci mă regăsesc într-un mod disimulat.

— Teatrul e un fundal sau chiar acțiunea piesei?

— Ideea majoră este pledoaria pentru sinceritate, diferența dintre teatru — viață,

contopirea actorului cu rolul, a artistului cu opera, încît la un moment dat nu mai știm unde se termină viața și începe creația.

— Ca-n viața artistului.

— Această simbioză este extrem de greu de atins, este un lucru de mare finețe, de suplețe, dar dacă reușește...

— Va fi artă!

— Nu există graniță între aceste două lumi și totuși ea trebuie să existe... altfel începe burlescul.

— Actorii, colegii dv., vă împărtășesc punctul de vedere?

— A citit-o numai un director de teatru, căruia i-a plăcut piesa, dar m-a rugat să mai meditez asupra ei; cu creionul în mînă.

— A intervenit prea mult privirea ironică?

— O piesă ca să fie trecută pe afix trebuie să respecte norme de adevăr și viață. În toate piesele mele există un fel de drum continuu către sinceritate și adevăr. Pentru mine aici stă miezul bucuriei omenești — în a descoperi și a trăi din sinceritate și adevăr.

— Tovarășe Paul Ioachim sînteți un nume pe afișul Teatrului Giulești, dar pare că mai mult țineți să fiți un nume pe afișul Uniunii Scriitorilor.

— Mă puneti într-o oarecare dificultate față de Teatrul Giulești...

— Retrag spusele mele.

— Nu, sper că mărturisirea mea va fi înțeleasă cum trebuie de oamenii cu care lucrez și impart anii de cînd am terminat Institutul de teatru. Iubesc profesiunea de actor, o fac cu multă conștiințiozitate și pasiune, însă dramaturgia pentru mine întrece posibilitățile actoricești, este alfa și omega.

— Sînteți pur și simplu subjugat de scenă. Atunci de ce ați început să scrieți atât de tîrziu?

— Totul este relativ. Unii dintre colegii mei au debutat ca dramaturgi la 60 de ani. Eu scriu nemărturisit din timpul liceului. Am avut în vedere însă, continuu, că dramaturgia cere multă maturitate, putere de concentrare, de esențializare, deci întii trebuie să trăiești.

— Profesiuniștii scrisului v-au decernat pentru profesionalismul dv. un premiu important.

— Pentru piesele „Goana” și „Nu sîntem ingeri” mi s-a decernat premiul Asociației Scriitorilor din București.

— Așteptați reconfirmări publice ale talentului dv.?

— De acest fel nu, în schimb, cred că am scris mai bine de atunci încoace. Bucuriile mele nu vizează premii, onoruri. Urmăresc cu perseverență să ajung la consumarea obsesiilor

și frămîntărilor pe care le port cu mine, care mă îndeamnă să arăt, să vă conving că lumea din mine e și a dv. Mi-am propus să scriu în fiecare an o piesă. Sînt în urmă pentru că „Artistul”, despre care v-am spus cîte ceva, nu este în repetiții. Caut formula perfectă. Unul din rolurile ingrate, ca să nu spun antipatice, este al regizorului.

— Vreți să menajați susceptibilități colegiale?

— Imi iubesc colegii ca pe frați. Vreau să-mi urmez drumul către sinceritate și adevăr, aveți puținică... răbdare pînă la premieră, probabil imi rezerv o mare surpriză și mie pentru că nu mi-am luat încă mina de pe piesă.

— Sînteți un spectator nelipsit de la premiere. Ce aplaudați, în primul și în primul rînd, din fotoliul dv. de spectator?

— De fiecare dată altceva și totuși în principal aceleași emoții, aceeași mulțumire pentru... tulburarea apclor mele. Cînd plec gînditor, cînd mă compar cu ceea ce am trăit trei ore, cînd imi pun întrebările autorului, cînd imi împărtășesc unele concluzii, atunci mi-au fost... tulburate apele.

— Paul Ioachim, cu umor și gravitate, tulburați-ne... apele cit mai des cu piese implinite, cu spectacole adevărate!

Vitrina cărților

● În colecția „Columna” a Editurii Militare a apărut de curind o selecție din nuvelele și schițele lui Liviu Rebreanu, intitulată **Mărturisire**. Cele 40 de pagini ale studiului introductiv — **Proza scurtă a lui Rebreanu: lecția varietății** — poartă semnătura lui Ion Bogdan Lefter (care este și autorul antologiei) și reprezintă una din cele mai atente lecturi asupra nuvelisticii rebreniene din ultimii ani. Pornind de la ideea unei „cartografieri” mai exacte a acestui teritoriu, fără prejudecăți cantitativiste, tinărul critic încearcă o repunere în drepturi a prozelor de acest gen semnate de autorul Răscoalei, cu argumentele textului, cu cele ale

biografiei literare (foarte interesante valorificări ale unor fragmente din jurnalul lui Rebreanu), în sfârșit, printr-un excurs de critică a criticilor. „Spuneam că traversăm un moment cultural de schimbare a criteriilor cu care apreciem proza scurtă (...). Rămâne să cernem nuvelele lui Rebreanu prin această sită nouă”. Un „Rebreanu al contururilor fine, departe de acela al tablourilor acoperite cu «pasta groasă» a ortodoxului realism”, un Rebreanu „proustian” socotind „naratiunea la persoana întâi un procedeu de tehnică prozastică” și nu doar alunecare confesivă, un Rebreanu al notelor ironice, aproape caragialian, în sfârșit,

„un Rebreanu modern, optînd pentru o idee rezizorală în funcție de situația pusă «în scenă» și schimbînd-o pe cea dintîi cînd

cea de-a doua o cere” — ne propune această nouă selecție Rebreanu, care pare să anunțe un nou anotimp al receptării marelui prozator interbelic.

● „Cartea de față nu se vrea un itinerar al drumului parcurs de cinematograful de la figurativ la „nonfigurativ”, de la indiferență la structură, la scriitura ca subiect. Ea este mai degrabă un jurnal de filme deghizat, un fals tratat de scriitorologie vizuală, un sir de lecturi realizate din perspectiva filmicității”, spune Ioan Lazăr în **Argumentul** recentei sale cărți, **Cum se face un film** (Editura „Cartea Românească”, 1986). Construită parcă în simetrie cu formula unor volume de critică literară ale ultimilor ani, și ele, la rîndul lor jurnale „de cărți”, deghizate sau nu, cartea lui Ioan Lazăr rezultă din experiența de aproape două decenii a unei profesiuni, dar și din exercițiul unei vocații: aceea de cinefil. Cîteva sute de titluri de filme din istoria cinematografului românesc sau mondial sînt vehiculate în pagină ca pretexte de meditație pe idei ample: **Scriitura ca text, Personajul în film, Timpul cinematografic, Tipologia planurilor, Montajul, Filmul în film, Decorul, sunetul, culoarea, miscarea în cadru etc.** Cum se face un film interesează mai ales prin orizontul tentant al informației etalate.

● La Editura Dacia două

cărți situate la granița dintre proză și memorialistică.

Despre Otilia Marchiș-Bölöni, autoarea **Cărții suferințelor**, o amplă prefață semnată de traducătoarea (Livia Grămadă) ne vorbește ca despre una dintre cele mai interesante figuri ale vieții culturale europene a primei jumătăți a secolului nostru. Născută în 1873 la Homorod (Satu-Mare) într-o veche familie de ardeleni, Otilia Marchiș-Bölöni a devenit mai tîrziu o cunoscută și apreciată ziaristă și autoare de proze memorialistice, monografii despre mari artiști ai vremii. O călătorie în jurul lumii, făcută în prima tinerețe, apoi mai bine de trei decenii de viață petrecute alături de György Bölöni, au adus-o în preajma lui Rodin, Brâncuși, Anatole France, Ady Endre etc. **Cartea suferințelor** este o relatare impresionantă a celor șase săptămîni de temniță pe care autoarea le-a îndurat sub regimul horthyst.

● Sub semnătura lui Solomon Marcus, Editura Eminescu publică volumul **Artă și știință**. După cum precizează prefața autorului, consistenta culegere de eseuri abordează „chestiunea statutului limbajului poetic și al celui științific (...) și chestiunea folosirii unor metode științifice (în special matematice, lingvistice și semiotice) în studiul poeziei, al naratologiei, al teatrului, al muzicii și al artelor vizuale”. În sumar, cititorul va găsi pagini despre Ma-

tila Ghyka, despre Eminescu, Nichita Stănescu și Marin Sorescu, despre parodie, despre Caragiale, a cărui operă e privită din unghi matematic etc. **Artă și știință** poartă amprenta spiritului pătrunzător, subtil-associativ al matematicianului

Solomon Marcus, unul dintre cei mai eficienți partizani ai ideii de interdisciplinaritate.

● Tabletele Anei Blandiana adunate de curind într-un nou volum, **Autoportret cu palimpsest** (Editura Eminescu 1986) nu sînt altceva decît un nou fel de a privi lumea. Căci, după spusele poetei, „metafora a adus prozei moderne ceea ce a adus microscopul științei: posibilitatea de a vedea însăși structura elementelor din care

este compusă viața”. Oricum, prozele cuprinse în acest volum — ca și cele din **Coridoare de oglinzi**, de altfel — transformă obiectele, oamenii, cărțile, locurile în palimpseste infinite revelatoare, reduse, în cele din urmă, prin efort poetic, la dimensiunile oglinzii. Metaforă a conținutului său, frumoasa copertă semnată de Tudor Jebeleanu subliniază o dată mai mult plăcuta invitație implicată în însuși numele autoarei.

● O confesiune tulburătoare este cea a Olgăi Lengyel — **Cuptoarele lui Hitler** (traducere din spaniolă de Mariana Popilean). Transcriem, în loc de orice comentariu la aceste zguduitoare amintiri de lagăr, **Dedicația** autoarei: „Educația și cultura pe care le-am luat din Cluj în bagajul meu spiritual mi-au deschis numeroase porți în lumea întreagă. Dedic, așadar, cu recunoștință și afecțiune versiunea românească a cărții mele **Cuptoarele lui Hitler**, oamenilor din România și foștilor, prezentilor și viitorilor locuitori ai Clujului — orașul pe care îl voi iubi întotdeauna și pe care îl consider AL MEU, indiferent unde trăiesc. New York, 27 iulie, 1982”.

TANIA RADU ■

Dialoguri culturale

Au apărut, în ultima vreme, cîteva cărți de convorbiri cu oameni de seamă ai culturii noastre, volume care au stîrnit un justificat interes, ele reprezentînd o modalitate captivantă de a afla cit mai multe despre modul cum se formează și creează, în ce fel se reflectă într-o conștiință de cărturar sau de artist contemporaneitatea. O astfel de contribuție plină de merite în reliefaarea unor aspecte din lumea operei, a muzicii este cartea care consemnează discuțiile purtate de Iosif Sava cu marele cîntăreț David Ohanesian (**Patima muzicii**, Editura muzicală, 1986). Prezența mult familiară în peisajul vieții noastre culturale, neobositul Iosif Sava, prin pledăriile sale, poate nu întotdeauna suficient de nuanțate, dar, în fond, binevenite, puse cu toată dragostea în slujba propagării muzicii în sfere cit mai largi, susține cu marele interpret un dialog plin de surprize și de o franchețe dezarmantă. Bineînțeles, pe tot parcursul conversațiilor cei doi își vorbesc cu deosebită cordialitate, însă ei nu se menajează deloc și-și spun răspicat adevărurile în care cred, argumentîndu-le cu o bogăție de fapte. Este o strategie bine aleasă de acest gazetar pe deplin în cunoștință de cauză cu domeniul pe care îl străbate în compania unui asemenea solist celebru al Operei române, ambasador de frunte pe alte meridiane al artei noastre interpretative și depozitar de preț al unor amintiri ce merită a fi scormonite pentru a fi știute de cit mai mulți. Ca urmare, pînă la sfîrșitul volumului nu aflăm numai amănunte revelatoare despre cel care a dat o interpretare de neuitat lui Oedip al lui Enescu, dar se creionează, cu lux de detalii și evitîndu-se birfa mărunță, un tablou cuprinzător al muzicii românești din ultimele decenii, ca și al muzicii europene, cartea fiind plină de învățăminte despre felul cum, prin muncă tenace și încredere în biruință se pot reperța succese de răsunet, se poate ajunge pe culmile artei.

Tot lui Iosif Sava i-a mai apărut, nu demult, o carte de dialoguri cu profesoara Zoe Dumitrescu-Busulenga, reputată specialistă în critică și istorie literară (**Muzica și literatura. Scriitori români**, „Cartea românească”, 1986). De această dată ferventul animator al vieții noastre muzicale nu mai este interesat să smulgă de la partenera de discuții amintiri, ci organizează, împreună cu ea, un montaj ingenios de idei care luminează, cu ajutorul documentelor — extrase din presă, memorialistică, volume de poezie, proză, critică literară — modul pasionant în care o seamă de scriitori români s-au „împrietenit” cu muzica, locul pe care l-a ocupat aceasta în creația și viața lor. Rezultatele — cel puțin în acest prim volum — sînt remarcabile și ne umplu de o justificată mîndrie. De la Cantemir și pînă la Călinescu — ultimul scriitor despre care discutăm în aceste pagini cei doi interlocutori — se demonstrează legătura strînsă pe care au avut-o numeroși creatori literari cu muzica, felul deosebit în care au propagat-o, contribuind cu mult folos la educația muzicală a publicului românesc, deschizîndu-și — lor și celorlalți — un vast orizont spiritual, cu nimic mai puțin decît al altor scriitori din alte culturi ale lumii. Dacă în cartea de mai înainte totul era lăsat în aparență la voia inspirației, discuția purtîndu-se cit mai liber, potrivit fluxului amintirilor ce abia pe urmă superior didactic, de data aceasta paginile au un caracter superior didactic, o sistematizare riguroasă a informațiilor și judecăților de valoare. În cadrul unui colocvii amabil, deloc fastidios în ciuda respectării unui protocol strict, doi distinși oameni de cultură evidențiază cu strălucire modul exemplar în care s-a înfăptuit și prin muzică emanciparea unui popor.

Despre relația literaturii, de data asta cu cinematograful, ne întreținem în mod agreabil cartea de convorbiri cu D. I. Suchianu a scriitorului Grid Modorcea (**Literatură și cinematograful. Convorbiri cu D. I. Suchianu**, editura „Minerva”, 1986). Un veritabil „om-spectacol”, „Domnul Cinema” — cum i s-a spus încă din timpul vieții — a fost primul nostru cronicar de film și rămîne un la fel de strălucit cauzor și în paginile acestei cărți. Fascinat vizibil de personalitatea marelui critic, Grid Modorcea nu-i înregistrează numai opiniile, ci îi descrie și gesturile, grimasele, felul cum se mișcă printre obiecte. Născut în același an în care a fost semnat actul de naștere al cinematografului mondial, D. I. Suchianu a fost aproape 90 de ani contemporan cu istoria lui zbuciumată și i-a reținut metamorfozele, încercînd să discearnă valoarea de impostură. Cel care a văzut aproape toate filmele mari ale lumii își exprimă, pe bună dreptate, transant judecățile de valoare, se entuziasmează ca un copil de unele dintre ele iar pe altele le respinge cu vehemență. De fiecare dată însă „omul-spectacol” este depășit, oricît ar fi el de fascinant, de spectacolul de idei pe care îl desfășoară aproape fără nici un efort, ca un magician cu puteri nebănuite. Asociații de idei neașteptate, unele chiar stupefiante, formulări care n-au nimic de-a face cu combinările de cuvinte stereotipe, păreri care contrazic pe cele consacrate — dar care nu sînt etalate numai de dragul de a fi paradoxal — iată cîteva din datele reprezentative pe care o susține în fața noastră unul dintre intelectualii de marcă pe care i-am avut. Iar consemnarea de către Grid Modorcea a acestor convorbiri, ca și aceea din cărțile lui Iosif Sava ne arată cită dreptate are acesta din urmă cînd pledează pentru ieșirea din inerție și obținerea — cit mai e vreme — de la marii noștri oameni de cultură a unor mărturii de preț, care altfel s-ar pierde pentru todeauna: „În ultima vreme, mi-am dat seama că acțiunea lămuritoare și luminătoare a criticii trebuie completată și de una de investigație istoriografică, mi-am dat seama că se găsește în preajma noastră generația de artiști în retragere, ce pot fi pentru noi... uriașe rezervoare de știință, experiență, meditație etc trebuie „exploatate”... pentru a „stoarce” din derularea acestor perioade, „documente” necesare bătăliilor pe care le ducem în zilele noastre pentru a dobîndi forță artistică prin adevăr, știință și dăruire”.

GEORGE ARION ■

„Nu ne putem petrece întreaga viață perfecționîndu-ne instrumentele de lucru; trebuie să le și folosim”. Poeții holofori (purători de întreg) sînt cei care tocmai au părăsit Biblioteca și scriu în momentul în care — experiența cărților le-a sporit nostalgia contactului cu elementarul. Realul îi se oferă în clipa aceea dincolo de frustrările la care singuri s-au supus. „cu o prospectivă înnoită, cu o putere de iradiere cu atît mai mare cu cît a fost cucerită printr-un intens efort de realizare a impactului regenerativ”.

Slăbiciunea poezilor livrești constă tocmai în ostentația cu care își tirăse toată viața placenta culturală după ei. Toți marii poeți au de-a lungul vieții experiența constantă a Bibliotecii. Descoperirea realului este potențată de lecturile întinse din săptămînilor și lunile de claustrare între copertile Cărții. Dar în clipa în care elementarul este descoperit, îi este dezvăluită întreaga plenitudine. Un obiect se regăsește în poemul holofor la fel ca în propria sa natură. Este o contopire totală între identitatea poetului, a textului și a obiectului. Întîlnirea în text între spiritul creator și elementul obiectiv este atît de tensionată încît are loc o îmbrățișare perfectă, o contopire și o asumare reciprocă de identități.

Poetul holofor se află în fiecare punct al vieții sale la o extremă. El e capabil de mari entuziasme dar și de asceze pe măsură; fiecărei experiențe — indiferent dacă aparține Textului sau Victiei. — i se dedică trup și suflet. Poetul livresc se află întotdeauna la jumătatea dintre două experiențe, în locul geometric în care toate lășițiile sale sînt la egală distanță de circumferința unei sfere numite viață.

E ceva nedesăvîrșit într-un poet livresc, ceva nedus pînă la capăt, slăbiciunea și conștiința

egală a unei frustrări. Textele sale sînt o continuă justificare și conservare, o continuă retragere în sine, concentrare similară cu acțiunea plantei care se închide la capătul ciclului vegetativ în spațiul de siguranță hibernală al semînței. Asemenea semînțelor sînt poezii livrești traversînd epocile în subsoluri tixite cu cărți, în așteptarea unei veșnice promise eflorescențe. Ei au asemenea semînței spiritul unui singur anotimp. Celelalte anotimpuri

Două feluri de poeți

sînt pure virtualități, așteptare, speranță, potențialitate în vederea unei cit mai îndepărtate actualizări. Poeții holofori se dăruie unui ciclu solar întins pe toate cele patru anotimpuri, au curajul luminii, al izbucnirii necomplexate, al rodului și al disperării, al existenței plene trăite în toate consecințele ei.

Poeții livrești îmbătrînesc repede exhibîndu-și pînă la saturație starea lor optimă de siguranță. Pot rezista totuși în epocă mai mult decît poezii holofori care ard total dăruindu-se în egală măsură tuturor experiențelor ca și cum și-ar lua în fiecare clipă viața de început. Poeții livrești trăiesc o umilintă continuă în fața vieții pe care speră să o poată răzbuna prin textele lor în timp ce poezii holofori tratează cu viața și cu textele de la egal la egal. Ei trăiesc ca și cum ar scrie și scriu din impulsul firesc al propriei normalități. Nu au în fața nimănui nici un complex. În tot ce trăiesc și scriu își afirmă deplina libertate de ființe umane integre, capabile să-și

asume pînă la capăt identitatea în fața unui neant la fel de identic cu sine.

Poetul livresc găsește în trăirea abisală un refugiu. Viața sa e un labirint din care speră să-l scoată la lumină spiritul textelor. Poetul holofor găsește labirintul în propria sa normalitate. Labirintul se mută în spiritul său iar viața cu experiențele ei îl iluminează. El se angajează în viață ca în propriul său poem, aceeași credință îi poartă mina pe hirtie ca și în activitatea socială.

Experiența realului potențază în egală măsură întîlnirea cu textele. Cine ar putea spune că George Coșbuc n-a fost un poet cult, cel mai cult poet al epocii sale? Însă tocmai sub presiunea excelenței culturii verbul său a redat obiectului „forța elementară a datului existential”. Tensiunea culturii este cea care îl determină pe poetul holofor să se înscrie în identitatea Celuilalt. Poetul livresc scrie de parcă și-ar propune continuu să demonstreze că are cultură desi cultura (ca și epoca, de altfel) își lasă amprenta, vrei tu vrei, pe sintaxa discursului, tău. Poate suspeta cineva pe Shakespeare de incultură, de refuzul conviețuirii cu Cartea? Ar avea atîta viață textele sale dacă Shakespeare n-ar fi stat toată viața și între cărți? Și totuși Shakespeare nu este un poet livresc ci unul holofor, asemenea tuturor marilor poeți ai lumii de pînă acum, de la Homer și Dante la Eminescu.

Și totuși poezia de cameră a poetului livresc nu este opusul valoric al poemului holofor ci un alt aspect al lui așa cum orchestra simfonică nu este opusul quartetului de coarde. Ambele pot realiza creații la fel de valoroase. Este vorba doar de o diferență de tonalitate, registru și amplitudine ca și aceea între un miniaturist și un pictor de fresce.

ION ZUBAȘCU ■

La Miercurea Ciuc,

ca pretutindenii în cuprinsul acestei țări,

marile și impresionantele mutații ce s-au

produs în peisajul economic și social

pun în lumină sensul jertfei

și luptei noastre, rațiunea supremă

a politicii Partidului Comunist Român:

Cel ce vizitează a

Drepturile omului sînt drepturile oamenilor

Una din străzile orașului — metaforă din sticlă și beton

Reportaj de N. GRIGORE MĂRĂȘANU
Fotografii de SORIN POSTOLACHE

Istorie ?

Sigur, putem vorbi mult despre istorie aici, la Miercurea Ciuc; mai ales că după războaiele daco-romane o parte din suprafața județului, zona sud-vestică, a fost înglobată Daciei Felix, zonă în care ne-au rămas, drept mărturie peste secole și milenii, castele de la Inlăceni, Odorheiu Secuiesc și Sînpaul, burgurile de la Firtușu, Băile Homorod și Oc-land, turnurile de veghe și semnalizare de la Chinușu și Odorheiu Secuiesc, toate făcând parte din limes-ul răsăritean al Daciei romane.

— Apoi, adaugă arheologul Corneliu Beldiman, continuitatea dacilor în timpul stăpînirii romane și desfășurarea procesului romanizării sînt dovedite de așezările rurale autohtone de la Mugeni, Odorheiu Secuiesc, Filiași, Medişoru Mare și Simonesti, în care ceramica provincial-romană este asociată cu cea tipic autohtonă; aceeași continuitate mai este dovedită de unele tezaure monetare din secolele II—III era noastră, aflate la Tibod, Cristuru Secuiesc, Bancu, Orășeni, Valea Strimbă.

Sigur, putem vorbi despre istorie, mai ales că aici, în depresiunea Ciucului, au contînut să viețuiască dacii liberi, în strînse legături cu carpicii din Moldova centrală, apoi, după retragerea armatei și administrației romane, la anul 271, populația daco-romană și-a continuat existența în cuprinsul acestor meleaguri, fapt dovedit, cum susține arheologul Corneliu Beldiman, și prin cercetările arheologice care au relevat așezări datînd din secolele III și IV, la Cădișeni, Mugeni, Iacu, Tăureni, Lutița, Lăzarea, Mrești, prin monedele și tezaurele monetare descoperite la Crăciunel, Tușnad, Odorheiu Secuiesc și Borsec. Pentru secolele VI—VIII, cînd s-a încheiat procesul etnogenezei românești, se cunosc așezările de la Sînsimion, Odorheiu Secuiesc, Simonesti, Oteni, Mihăileni și tezaurul monetar de la Firtușu.

Istoria a adus, însă, încoace, în viitorul ei ulterioară, și alte neamuri, pe care românii, în generoasa lor iubire de pace, de bună înțelegere și de frăție, le-au lăsat să se așeze, să-și crească pruncii, așa cum au făcut și ei, și au împărțit cu ei pămîntul lor străbun, piinea acestui pămînt, apa izvorului și lemnul codrului falnic. Fiecare și-a păstrat cu firească iubire graiul străbun și, ca frăția să existe cu adevărat,

fiecare l-a învățat și pe al ce-luilalt. Călătoream cu un tren aglomerat de la Miercurea Ciuc la Izvorul Mureș și aveam să mă conving pentru încă o dată de aceasta: grupuri de școlari, români și maghiari, călătoreau spre casele lor, rideau sau cîntau cînd în românește, cînd în maghiară. Desori ei încep o frază într-una dintre cele două limbi și o termină în cealaltă, fără să fie frustrați de grai, de învățătura în graiul propriu, de alte drepturi și libertăți. Și muncesc, trăiesc și învață într-o egalitate și o prietenie perfecte.

Zorii unei epoci noi

Dar despre o istorie cu adevărat bogată a orașului Miercurea Ciuc se poate vorbi abia după 1965. Fiindcă pînă atunci orașelul acesta nu avea decît o restrînsă industrie locală și o mică fabrică de confecții; producția era doar de 240,3 milioane lei pe an. Bărbații mergeau să se angajeze în alte orașe sau mergeau la pădure. Înainte de Eliberare — 23 August 1944, ne spune primarul de azi al municipiului Miercurea Ciuc, tovarășul Andrei Fabian, era și mai rău: fetele, fie că erau românce, fie că erau maghiare, mergeau spre localitățile de cîmpie și intrau ca servitoare pe la cei mai avuți. Soarta era la fel pentru toți: aspră, lipsită de bunuri și bucurii. Uite, păstrează aici un ziar; un ziar care pentru destinul așezării noastre are o semnificație aparte. Este din 1979, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu analizau aici, la fața locului, macheta viitorului municipiu Miercurea Ciuc, machetă care astăzi o vedeți în realitate aproape în întregime. De altfel, întreaga dezvoltare de azi a județului Harghita, dovadă concretă a egalității în drepturi a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, a tuturor localităților, este rod al gândirii cu aplicabilitate practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel care s-a ocupat îndeaproape de dezvoltarea noastră. În cei peste 20 de ani, de cînd se află la cîrma țării, municipiul nostru a beneficiat de un volum de investiții de peste zece miliarde lei.

— În ce s-au concretizat aceste investiții ?

— În apariția a 17 întreprinderi noi, de grad republican, cu o producție de peste 4,8 miliarde lei anual: întreprinderea de tractoare, cu două fabrici,

Primarul Andrei Fabian susține cu argumente concrete dezvoltarea orașelului de altădată, rezultat al unei politici juste, cu drepturi și obligații egale pentru toți fiii patriei

de filatură, tricotație, de prelucrare a lemnului, minieră, fabrica de bere, dezvoltarea întreprinderii de confecții, altele. Azi, într-o singură lună realizăm o producție industrială de două ori mai mare decît a întregului an 1965! Creșterea este cam de 21 de ori! După 1965, cînd aveam doar opt mii

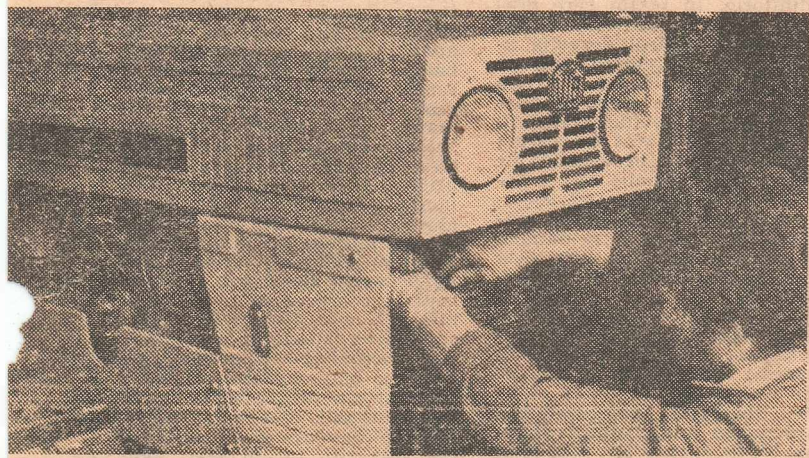

Noua Casă de cultură, locul în arta, cîntec

Al Miercurea Ciuc are obsedanta impresie că se află într-o frumoasă stațiune montană

area industriei, argumentul cel mai puternic al egalității: tractorul de Miercurea Ciuc a adus acasă Medalia de Aur de la Leipzig

de locuri de muncă, azi avem mai mult cu 22.000. Asta e foarte important pentru noi: bărbații au rămas să lucreze acasă, femeile — la fel, iar cei care, împinși de lipsurile de altădată au plecat, s-au întors la casele lor. Au apărut multe meserii noi: strungari, frezori, rabotori, forjori, tricot, filator, metalurg etc.

Iată-ne la una dintre aceste noi întreprinderi, la cea mai puternică, la întreprinderea de tractoare pe șenile între 45 și 100 cp, în mai multe variante. Directorul comercial, Ioan Silaghi are un puls ridicat: trebuie să încerce un tren cu tractoare pentru export și, uite, s-a terminat acidul pentru baterii. Un bărbat e în alertă la telefoane. Directorul se scuză că nu poate să stea de vorbă cu noi, nici nu ne poate conduce în fabrică. Ceilalți directori sunt în ședință! Alt bărbat intră într-un sullet în birou și spune apăsător: „s-a rezolvat!” A făcut rost de acid, trenul cu tractoare românești va pleca fără întârziere în Algeria. Directorul se luminează la față, se relaxează, zâmbește și ne conduce în fabrică, la secția montaj. Până acolo ne prezintă unitatea: anul ăsta, zice, trebuie să fabricăm, printre altele, 5.000 de tractoare de 45—

65—85 cp; de la înființarea unității și până acum am fabricat peste 30.000 de tractoare, iar jumătate dintre acestea au plecat la export în mai multe țări: Algeria, R.D. Germană, Polonia, Ungaria, Portugalia, Bulgaria, Albania, Spania, Canada, S.U.A., Australia, Oceania, Ecuador, Noua Zeelandă, Egipt și altele. Uite, trenul ăsta, încărcat cu tractoare Universal S-530 pleacă acum, cum ați înțeles încă din birou, în Algeria. Am câștigat licitații cu el în fața unor firme cu faimă: Fiat, a unor firme din Japonia și Iugoslavia. Directorul nostru păstrează scrisoarea de mulțumire din partea partenerului extern. Cu tractorul nostru, fabricat la Miercurea Ciuc, am câștigat Medalia de aur la Tîrgul internațional de la Leipzig, în 1982.

Asadar, datorită unei politici de industrializare drepte, echitabile, egale până la amănunt, harghitenii s-au întors din țară la ei acasă și au început să se racordeze, am zice noi, la universal: adică să fabrice printre multe altele și tractoare, să cîștige piața externă, să cîștige în fața celor mai buni, să se impună printre cei mai buni. Faptul acesta le-a conferit nu numai faimă, ci și o demnitate legitimă, pe măsură.

— Eu, zice maestrul Betzea Zoltan, de la montaj, am stat doi ani, la Service-ul nostru din R.D. Germană, și am putut constata pe viu, să zic așa, felul în care se comportă tractoarele noastre acolo, la partenerul extern: sint foarte mulțumiți de ele, deși pe piața din R.D. Germană sint și alte tractoare românești la fel de bune: al Craiovei, al Timișoarei, al Brașovului.

Cum au ajuns constructorii de tractoare harghiteni la astfel de performanțe tehnice și de calitate?

Printr-o angajare plenară, prin pregătire profesională, printr-o luptă permanentă pentru calitate, pentru modernizarea producției: Bartha Dezso este maestrul principal și e renumit în întreprindere prin invențiile, inovațiile și raționalizările sale. Iată câteva dintre ele: sistem modern și ergonomic de comandă, sistem de fixare a bolțurilor pe șenile, sistem cu siguranță mărită a direcției, a frinei, a introdus scaunul rabatabil pentru lucru pe pantă și multe altele, „foarte apreciate de personalul teh-

nico-ingenieresc”, adaugă directorul comercial Ioan Silaghi.

— Acum, pentru că m-ai lăudat atîta, zice Bartha Dezso, te rog să treci într-una din zile pe la debitare.

— Ce e acolo? întreb eu în locul directorului comercial.

— Pînă acum barele rotunde erau debitate bucată cu bucată, manoperă pentru care se consuma cam un minut și 30 de secunde. Acum, după cîteva încercări personale, se prind cîte patru bucați și se debitează toate odată: în 25 de secunde a crescut productivitatea muncii de peste patru ori.

Oamenii de la întreprinderea de tractoare Miercurea Ciuc au idei; dar ideile acestea, rod ale unei pregătiri profesionale permanente, sint generate într-un fel tot de aici, din întreprindere: unitatea are o școală care pregătește viitorii muncitori, o școală dotată cu ateliere, cantină, sală de sport,

populația municipiului locuiește astăzi în apartamente noi. Populația a crescut de la 15.329, în 1965, la peste 46.000 de locuitori, la care se mai adaugă peste 10.000 de navetiști; era firesc, deci, să construim mult! Am construit două hoteluri noi, moderne, cu confort sporit — Bradu și Harghita; un spital cu 700 de paturi, la amplasarea căruia, cum și la inaugurare, a participat personal secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Am construit, deasemenea, o nouă policlinică, am amenajat o policlinică stomatologică, alte unități sanitare; subliniez că o astfel de policlinică stomatologică, cum e asta de la noi, puține sint în țară! Am construit apoi casa de cultură: clădirea aceea frumoasă din fața noastră! Aveam noi o casă de cultură, dar ne-am permis să ne mai ridicăm una, pe măsura capacităților noastre de azi: o

oraș fără cartiere, într-un oraș care el în sine semăna altădată cu un cartier, că strada Florilor a devenit cartierul Florilor, dar s-a construit bine, trainic, cu gust, cu simț estetic, frumos! Spațiile comerciale de la parterul blocurilor rivalizează în frumusețe și bun gust cu multe din spațiile Capitalei. Palatul politico-administrativ domină centrul și aruncă spre laturile noului municipiu aceeași stare de nou. În cartierele Tudor Vladimirescu și Frăției locuiesc tot atîția locuitori cîți locuiau în tot orașul în 1965.

— În 1965, ne spune profesoara Irina Croitor, inspector general adjunct al Inspectoratului județean de învățămînt, în Miercurea Ciuc era un singur liceu. Astăzi, zice dînsa, avem cinci licee: de mecanică, de industrie ușoară, de construcții, prelucrarea lemnului și unul de matematică-fizică. Anual, de la aceste licee, la care învață zeci de mii de tineri, intră între 150—200 elevi la învățămîntul superior.

Numai în municipiu, aflam tot de la primarul Andrei Fabian, sint 12 școli generale, 24 de grădinițe, 4 creșe cu program prelungit — care nu există. „Eu cînd am venit aici, în 1968, zice primarul, era o singură grădiniță cu program prelungit. Duceam copilul la grădiniță și mergeam la lucru; acum, fiul meu e la facultate!” Nici apă potabilă nu avea micul oraș de odinioară, nici canalizare, nici străzi asfaltate (cîteva străzi pavate cu piatră însumau 6—7 kilometri). Astăzi e aprovizionat cu apă potabilă din două surse: din cîteva puțuri forate și de la barajul Frumoasa, baraj construit după 1960, are, canalizare menajeră și pluvială, are stație de epurare a apei, are aproape 90 de kilometri de străzi asfaltate. „Am umblat și eu prin cîteva țări ale lumii, zice primarul, am văzut cît am putut să văd și pot spune că municipiul nostru a devenit o așezare care se poate considera de nivel mondial. O spun în cunoștință de cauză, o spun cu responsabilitate, o spun în calitate mea de primar al acestui vechi, dar mai ales al acestui nou municipiu. Și sigur nu poți să nu te gîndești și la efortul țării, și la efortul constructorilor care l-au înălțat, și la eforturile cetățenilor care îl locuiesc împreună, în frăție, români și maghiari laolaltă. Anul trecut, cetățenii municipiului nostru, în frunte cu deputații, au realizat un volum de muncă patriotică în valoare de peste o sută milioane lei. Acum am început să ne realizăm sarcinile pe acest an. Vom pune accent, mai ales, pe latura calitativă a lucrărilor noastre, pe bunul gust, pe dezvoltarea la cetățenii noștri a dragostei pentru oraș, pentru a-l păstra în permanentă curățenie, așa cum ați observat, credem, că stă în permanentă noastră atenție”.

Părinții muncesc, au grijă de orașul lor nou, de orașul lor frumos, iar copiii cresc și învață. Iar după ce își fac lecțiile, aleargă ca într-un vis spre Palatul de gheață. Acolo se urcă pe patine și își fac vînt pe pirtia de cristal și continuă să visceze, să prindă aripi, să crească și să devină oameni de nădejde ai țării, ai orașului lor.

Prietenele

dormitoare etc., există o școală de maiștri, o facultate de subingineri, mai are un bloc de nefamilisti, un bloc de garsoniere și alte utilități. E un cadru adecvat, un climat propice dezvoltării pregătirii profesionale, dezvoltării personalității umane. Bartha Dezso a terminat școala de maiștri aici, tot aici a absolvit și maestrul Betzea Zoltan, iar Eröss Pall, în vîrstă de 21 de ani și de 11 ani în întreprindere, termină anul acesta școala de maiștri, la seral. Așa au învățat și Nicolae Ganea, Gheorghe Sas, Nicolae Neagu, Rudolf Doboy, Valha Karol și alții.

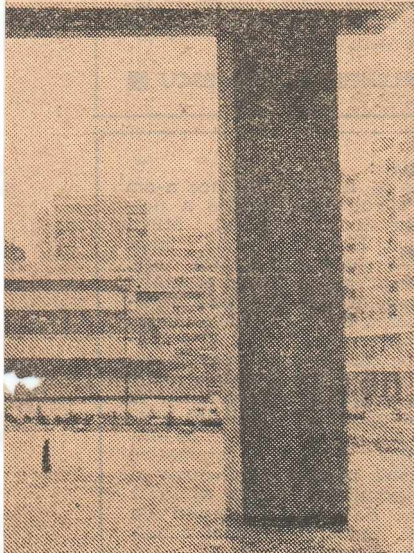
Visul din palatul de gheață

Orașul s-a dezvoltat mult! Dar ca să aflu cum și cît s-a dezvoltat revin din nou la primarul municipiului de azi, Andrei Fabian, care îmi spune cîteva lucruri în birou, apoi mă invită pe străzile abia ieșite de sub căptușeala gheții, să-mi țină o lecție la fața-locului.

— Am construit în Miercurea Ciuc peste 11.000 de apartamente noi și dotate cu toate utilitățile; cam peste 80 la sută din

sală studio, o altă sală cu 800 de locuri, bibliotecă. Dar cea mai mare realizare a municipiului nostru este, din punct de vedere al realizărilor socio-culturale, Palatul de gheață. Multe secole, așa spune, au visat cei din Ciuc un palat de gheață. Trăind aici, la Polul Frigului, cum îi spun unii municipiului nostru, visam să avem un palat de gheață, adică un palat în care să putem practica toate sporturile de iarnă: patinaj, hochei, gimnastică pe gheață, alte sporturi adecvate. Aveam noi niște patinoare naturale, dar gîndul ne era mereu la unul mare, amenajat pentru concursuri internaționale. Și, priviți, astăzi, prin grija partidului nostru, prin politica sa de egalitate deplină între cetățenii tuturor județelor țării, îl avem. E primul din țară! Și e la noi! Este, să ne fie iertat, un sentiment de mîndrie acesta.

Cel care vine în Miercurea Ciuc astăzi nu se poate să nu-i dea dreptate primarului Andrei Fabian: are impresia puternică, obsesivă, că se află într-o frumoasă stațiune montană. Nu numai că s-a construit mult, că au apărut cartiere noi într-un

manifesta valorile spirituale locale: obiceiurile tradiționale

Modernitatea

„retro“

A ajuns și proza comportamentistă să aibă un farmec „retro“. Citind schițele din volumul lui Horia Pătrașcu **Pentru un călător cu trenul** (Editura Facla, 1986) mi-am amintit brusc de bucuria cu care citeam prin '60 volumele lui Salinger (cit de subtilă și tandră era **O zi pentru peștele banană**) sau Saroyan, Truman Capote, Fănuș Neagu cu **Vara buimacă**, Nicolae Velea cu **Zbor jos** și, de ce nu, Horia Pătrașcu însuși cu **Reconstituirea**. Acel gen de narațiune în care autorul notează doar ceea ce vede și ceea ce aude, fără să impună explicații, fără să dea detalii psihologice, fără să-și agreseze cititorul cu interpretări subiective și abuzive, dintr-un fel de refuz al tiraniei proprii, o proză în care, din pricina laconismului povestirii, personajele căpătau în felul lor de a se mișca, de a reacționa, ceva straniu, nelămurit, incert, păreau uneori cosmarestii, deși scenele erau de un realism crud, cinematografic.

Citeva din aceste trăsături le-am reținut în recenta culegere de schițe ale lui Horia Pătrașcu, fără praf depus, dimpotrivă, conservate cu o neașteptată prospețime. Mă gândeam că în versiunea unui prozator tinăr de azi ele ar fi fost încărcate de aluzii livrezii, comentarii asupra propriului text, dialoguri cu cititorul, conversații cu personajele smulse din context etc. (vagi contaminări se simt în **Agenda de telefon**, ultima lucrare din carte). Or, schițele lui Pătrașcu se mențin, în general, în sfera programatică a prozei comportamentiste. Existențe banale se întretaie fără șansa unei comunicări reale și din raporturile efemere stabilite apare un soi de bizarerie a vieții, de absurdă planare a ei peste esențele existențiale. Doi zidari repară plictisii gardul unei „case de căsătorii“ cu gândul la mica relaxare pe care și-o vor îngădui în drum spre locuințele lor în vreo crismă, la „o țuică“. Apar niște nuntași, mașini Dacia cu prosoape chinestești legate de oglinda retrovizoare, gălăgie, mireasa tină, mirele „un zdrahon în negru“, cineva oferă celor doi, care privesc ca la teatru, o sticlă, iar replicile acestora sint mai mult niște monosilabice eforturi de a spune și de a nu spune în același timp nimic. Oamenii stau alături unii de alții incapabili să-și explice dramele, frustrările, singurătatea. Pentru ei nu cuvintele sint cele care vorbesc, ci o vagă emoție care se transmite prin gesturi, prin priviri, prin tăceri.

Realismul la acest nivel al observației fragmentare nu este deloc confortabil. Uneori dezvăluie sentimentele ascunse și greu mărturisibile sau față de mărturisirea cărora oamenii trăiesc o puternică rețineră. De aceea în jurul personajelor lui Horia Pătrașcu plutește o taină, dar nu una romantică sau demonică — sint niște bieți pasageri ai vieții care nu uită să-și compoziteze bilețul de autobuz, ci una care ține de o interioritate imposibil de pătruns. Oamenii blindați în tăcere, oameni care își scot greu la suprafață intimitatea. De ce pleacă bătrînul de lângă femeia care se tînguie în **Despărțirea**? Se bănuiește că la șaiszeci și ceva de ani omul a realizat că nu a avut o viață adevărată și chiar gestul plecării este năclăit în prezența celor ce se perindă

prin sala de așteptare a gării unde cei doi nu se pot explica unul altuia, rămînind fiecare în suflet cu o ranchiună. În Șansa enigmatică însoțitor al naratorului pe drumul spre postul unde fusese repartizat se dovedește un concurent dezavantajat de vîrstă și de lipsa unei pile, dar pregătit energic pentru slujba de director de cămin cultural. Furia naratorului pentru caporalul Mia care îl chinuise în lunile de armată provoacă straniu personaj acceastă replică: „Eh... oameni (...) Ticăloși sau neticăloși — oameni sintem cu toții. Ce, nu-i așa?“. O povestire de o tandră și minuțioasă observație este **Înainte de apusul soarelui**, unde elementul existențial cercetat este momentul în care „se sfîrșește copilăria“. Atmosfera Craiovei după încetarea războiului — o stradă cu case mari, grădini, vechi adăposturi, pivnițe cu butii de vin și trei copii (două fete și un băiat) care încearcă să se joace. Peste imaginația lor ludică plutește o tristețe fircască. În cele din urmă, băiatul și una din fete, jucîndu-se „de-a trîntă“, își descoperă trupurile. Totul este foarte discret sugerat, nu cu pudibonderie, ci cu un respect delicat al clipei în care, de fapt, cei doi nici nu înțeleg prea bine ce li s-a petrecut.

De altfel, această proză care folosește des fraza eliptică, expresia litotică a sentimentelor, care este epurată de cuvinte de prisos căutînd obiectivitatea unei metalice camere de luat vederi, are o mare exactitate a notației gesturilor, care împing cititorul spre sens cu o calmă și tenace răbdare. Uneori o psihologie se descifrează dintr-o frază (un „teapelist“, întîlnit de naratorul din **Disco** în tren, își rezumă astfel existența: „...fii atent aici: eu nu iau, nu fur, nu-i belesc pe alții dacă ei nu-mi dau... sint principial! Merg, concret, pe urmele lor...!“), alteori situația penibilă a unor lucrători care greșesc locul unei săpături în plin trafic, în preajma unor ambasade bine păzite, se încarcă de un rafinat dramatism (secna mesei lor frugale în incercuirea panourilor este emoționantă). În acest gen de proză lipsit de orice intenție analitică, detaliul capătă rolul esențial sugestiv. Lumea se dezvăluie printr-o infimă mișcare a personajelor, viața acestora se relevă prin mărunte gesturi și eliptice replici. În ciuda ideii că o asemenea narațiune ar fi seacă, obiectivistă, ea ne apare foarte fin accentuată liric. Mărturisesc că tocmai explicitarea unor situații și limpiditatea unui caracter m-au împiedicat să-mi placă **Șantier** și **Agenda de telefon**. Celelalte schițe din **Pentru un călător cu trenul** au o emoționantă căldură, o incitantă forță de observație și o ceață enigmatică aruncată în jurul personajelor.

DANA DUMITRIU

Fragmente de realitate

N. Grigore Mărășanu, poet, prozator și ziarist, a publicat recent, la Editura Eminescu, o nouă carte de versuri: **Capriciu pentru cele patru vînturi**. Titlul poate să pară un răsfăț, un joc de-a modestia al autorului, dar, în realitate, se potrivește foarte bine cu un anumit scepticism al său referitor la utilitatea scrisului. Spre deosebire de poezia care este acum la modă și care exprimă o adevărată euforie a combinării cuvintelor, poezia lui N. Grigore Mărășanu se dove-

dește mai înfiorată — și uneori chiar paralizată — de sentimentul zădărniceii.

De altfel, în general, N. Grigore Mărășanu refuză să fie un poet la modă, ceea ce reprezintă nu numai un merit, o dovadă de consecvență cu sine etc., cum se afirmă în mod curent, ci și o lipsă de receptivitate față de sensibilitatea momentului, care poate să ducă în timp la o îndepărtare de cititori. Deocamdată, încă, poetul reușește să ne mențină treaz interesul, pe parcursul majorității poemelor sale, datorită unui procedeu — bine utilizat — de transformare a realității inconjurătoare în materie primă pentru creația lirică. Procedeu — preluat probabil din gazetărie — constă în decuparea cu precizie a unor fragmente semnificative de existență. Poetul vede nu ceea ce se impune de la sine, ci ceea ce consideră el că trebuie evidențiat. Seamănă cu un fotograf care alege cele mai neobișnuite unghiuri — așezîndu-se în genunchi sau cățărîndu-se pe acoperișurile caselor — pentru a releva fața necunoscută a vieții de zi cu zi.

Dacă am face un pariu cu N. Grigore Mărășanu susținînd că putem ghici ce anume va decupa el dintr-o anumită realitate, l-am pierde în mod sigur deoarece poetul se oprește asupra unor elemente care par cu totul insignifiante și prozaice. Din peisajul citadin el selectează, de pildă, cu privirea o viață de vie, „mic riu verde“, a cărei tulpină „seamănă tot mai mult cu un șarpe“. Contemplînd fluviul, în loc să se lase absorbit de curgerea lui maiestruoasă, observă toate poverile cu care îl încarcă omul și care îl transformă într-un „hamal neimblînzit, mofluz, ciolanos, sentimental, prost plătit, burdușit de revolte“. Avînd în față imaginea unei livezi cu fructe înmiresmate, urmărește marșul viermelui care „curînd o să ajungă la miez“. Din peisajul unui sat, reține doar o colibă de undeva de la margine, în care locuiește un bătrîn uitat de vremuri (poemul, poate cel mai puternic din întregul volum, merită citat în întregime: „O colibă la marginea satului, / spre cîmpie; / ușile, ca straiete rupte, / proptite cu crivăț — / nu au ce zăvorî. // Cine să fure scheletul de dincolo, / din in-tuncime? / Moartea se c-o-dește. // Acolo viețuiește «unchiul Gheorghe», / bătrînul strigoi, / cel cu două războaie la botlonieră. // La două zile, / o femeie vine cu sufertașul. // Cînd o vede, / bătrînul spune ceva / dar vorbele-i se opresc pe buze. // La ce-ar ajunge pînă la cel ce ascultă? / N-au sens. // Incolo, / broscuțe prin colțuri, / o vatră pe care cîndva ardea focul / și lilieci. // Ațita timp în jur, că poți cerceta glaciațiunii“).

Această permanentă reconsiderare a realității, printr-un decupaj ingenios, face ca textele lui N. Grigore Mărășanu să nu-1 plictisească aproape niciodată pe cititor. În plus, după cum s-a putut observa și în poemul citat — intitulat **Bătrînul** —, în afară de „punerea în ramă“ a cite unui fragment de viață, poetul realizează și o potențare a unor semnificații latente. El accentuează anumite caracteristici ale tabloului prin tușe groase, parcă neîndeminate, care sint de efect tocmai prin lipsa lor de finețe, prezentată de poet, în mod inteligent, ca o dovadă de autenticitate și bărbăție.

Există, în volum, și poeme fanteziste, și parabole (cum este aceea a viermișorului de mătase) și reinterpretări ale unor mituri (de exemplu, a mitului lui Don Quijote) și „capricii“ propriu-zise, unele lipsite de orice valoare: „Uncoiri, / cînd sint singur și trist / (mai ales de la un timp), un om stă acolo, / la doi pași de mine / și zice:

«Prinde-mă!» / Și eu tot nu-l văd!“... (Uncoiri). Dar formula care îl avantajează cel mai mult pe N. Grigore Mărășanu este aceea a reevaluării existenței obișnuite dintr-o perspectivă insolită. Această formulă îi asigură priza la realitate și îi conferă calitatea de autor viabil, ale căror cărți nu doar se tipăresc, ca în cazul altora, ci se și citesc.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Responsabilitatea scriitorului

Reporter încercat, unul dintre cei mai înestrați în această dificilă profesie, Ilie Purcaru oferă cititorilor săi un masiv volum de interviuri, reunite sub titlul semnificativ **Literatură și națiune** (Editura Eminescu, 1986). Relația dintre cei doi termeni din titlu este indubitabilă iar conjuncția o subliniază o dată în plus, relevînd, ca, dealtfel, întreg conținutul interviurilor, această interdependentă definitorie. În textul care deschide volumul, intitulat **În loc de prefață**, autorul dezvoltă această idee directoare într-un fragment convingător: „Așa stînd lucrurile, e firesc ca participanții la dezvoltarea culturii române — cum sint cei cărora le dăm cuvîntul în volumul de față — să se întrebe care e locul lor, astăzi, în această cultură, ce reprezintă pentru ei noțiunile de literatură și națiune sau, pe un plan mai larg, artă și națiune, spiritualitate și națiune, ce înseamnă în prezent raportul națiune-universalitate, în ce măsură noțiunea de universalitate își află reazem în termenii culturilor naționale. Dar unde în altă parte să se afle reazemul universalității, dacă nu pe solul culturii naționale?“ În marea lor majoritate, convorbirile din acest volum sint axate pe aceste probleme fundamentale, cei intervievați reușind, cu sprijinul (important) al reporterului, ale cărui întrebări nu sint doar incitante, ci configurează un punct de vedere personal și o atitudine tranșantă, să ofere cititorului imaginea unei culturi unitare, sprijinită pe o tradiție fertilă, cu valori recunoscute și cu altele ce se cuvin resuscitate, prin efortul comun al generațiilor actuale. În prindea „întrării în scenă“, cei intervievați sint: Eugen Barbu, Mihai Bandac, Paul Anghel, Dinu Săraru, Mihai Ungheanu, Nichita Stănescu, Edgar Papu, Gheorghe Tomozei, Al. Oprea, Pompiliu Marcea, Dan Zamfirescu, Nicolae Manolescu (singurul care preferă să răspundă în scris unor întrebări scrise), Ion Lăncrănjan, Vasile Vetișanu, Marin Sorescu, Ion Dodu Bălan, Mircea Sintimbreanu, Malvina Urșianu, Vasile Netea, Augustin Buzura, Doru Popovici, Solomon Marcus, Alexandru Andrițoiu, Vasile Rebreanu, Ion Cojar, Ioan Alexandru, Vasile Tomescu, Fănuș Neagu, Nicolae Dragoș, Paul Everac, Adrian Riza, Artur Silvestri. Cum se poate observa din această enumerare, este vorba, în primul rînd, de scriitori și, consecutiv, un loc important în cuprînsul convorbirilor îl ocupă problemele creației și ale obștii scriitoricești, statutul scriitorului, dialogul opereii cu prezentul și funcția sa formativă, responsabilitățile creatorului, climatul creației. În privința calității climatului cultural din România de azi, factor determinant al calității opereii artistice, intervenția lui Ion Lăncrănjan ni se

pare exemplară din mai multe puncte de vedere, ea constituindu-se, deopotrivă, într-un emoționant crez artistic: „Intelesul acesta (al publicului cititor — n.n.) nu e deloc contrăfacut, comunicarea literaturii române contemporane cu cititorii de azi din România a fost și este o dovadă certă a creșterii calitative a acestei literaturi. A fost și este, așa mai spune eu, fără a supralicita, o importantă izbîndă a politicii duse de partidul nostru comunist, a întregii noastre societăți. Fiindcă numai o societate complexă și dinamică îngăduie (ba chiar cere) dezbateră etică și filosofică, oricît ar fi ea de acută. Numai o orînduire socialistă cu trecut și cu istorie în urma ei poate să-și întîmpine cu încredere viitorul, oricîte dificultăți s-ar ivi în drumul ei către acest viitor. Numai un popor care și-a regăsit cu adevărat independența și vigoarea poate să înconjoare cu atîta interes și cu atît de multă iubire scriitorii și artiștii pe care i-a vădit. Dacă ar fi numai acest aspect la mijloc și încă ar merita să facem totul pentru epoca în care ne-am format și ne-am afirmat, pentru Țara care a avut și are încredere în noi“.

O idee care revine frecvent în dialogurile „provocate“ de Ilie Purcaru este aceea a protocronismului, concept ce a stîrnit, la data apariției sale și, apoi, în continuare, ample debateri, reușind să polarizeze atenția tuturor celor interesați roal de destinul culturii române și nu numai al acestora. Interviurile în care este abordată această chestiune sint un prilej nimerit pentru precizări, nuanțări, delimitări, rectificări ale unor deformări răuvoitoare, protocronismul definind acum o atitudine culturală activă, avînd ca principal deziderat introducerea consecventă a valorilor mănești, cu drepturi egale în circuitul internațional. Contrapunerea sincronism-protocronism, pe care s-a bătut insistent monedă, nu aparține susținătorilor protocronismului, ci este o proiecție deformatoare a adversarilor lui, călăuziți, în cel mai bun caz, de „pudori“ inexplicabile. Edgar Papu, autorul termenului, pune — credem — definiții lucrurile la punct, continuarea discuției pe acest făgaș neputînd să însemne decît obstinație în gol, nefolositoare nimănui: „Am fost greșit înțeles. S-a înțeles că protocronismul ar înlocui sincronismul. Or, protocronismul nu înlocuiește ci completează sincronismul, care lăsase o lacună. Această lacună, de fapt, a fost exacerbată, și față de acest fapt eu sint opoent. Sincronismul lua act de decalajul ce exista la un moment dat, între anumite mișcări de idei din alte culturi și situația de la noi, pledînd, firesc, pentru o echilibrare a nivelurilor. Ce e greșit într-o asemenea teză? Nimic. Teza este stimulatoră, urmărînd progresul. Dar teza este simultan și inhibitoare, în măsura în care nu ia act de valorile interne, uneori chiar de anticiparea progresului în cadrul unor așa-zise culturi întîrziate. A ignora mișcarea interioară a unei culturi, supunînd-o unui model exterior, e profund greșit. Sincronismul, lipsit de necesarul său complement, care este protocronismul, a dat naștere complexului de inferioritate despre care am discutat“.

A lua act de valorile interne ale culturii române, a le propune, fără inhibiții subalterne, universalității înseamnă, în fond, atitudine responsabilă a omului de cultură, singura care îi certifică acest statut. Cartea lui Ilie Purcaru este, în esență, o pledoarie convingătoare în favoarea acestui mod de conștientizare prin acțiune.

VALENTIN F. MIHĂESCU

Acum cîțiva ani, Mihai Bandac și Nichita Stănescu ne destăinuiau un proiect al lor care, firește, ne-a incîntat, dar pe care, mărturisim, l-am creditat cu puțința înfăptuirii doar atît cît se creditează de regulă fanteziile artiștilor: acela de a alcătui împreună o carte-album în care reproducerea după pinzele lui Bandac să fie comentate poetic de Nichita.

Iată că, de curînd, acest proiect a căpătat intrupare, o primă și, o spunem fără să ezitam la cuvînt, fericită intrupare, ca prefață la acea carte-album pe care încă sperăm s-o avem într-o zi în mîni. O întreprindere industrială de pe meleagurile natale ale pictorului, o întreprindere care e, prin natura producției și a produselor sale, și o incîntă de artă — întreprinderea de faianță și sticlărie Baia Mare —, asociîndu-și serviciile unei reputeate tipografii — întreprin-

derea poligrafică Bucureștii Noi —, a editat, în condiții grafice cum rareori ne-a fost dat să admirăm, un calendar de perete în care lunile sint picturi de Bandac, punctate icicolo, pe verso, de meditația lui Nichita în fața lirismului exprimat prin linie și culoare.

Ținem în mîni, de fapt, un splendid album de artă, care ni-l amintește pe cel scos de Mihai Bandac acum patru ani (albumul intitulat „Anotimpurile“, salut de Nichita, la apariție, ca „un eveniment de primă mărime“, ce ne punea sub priviri „o tulburătoare chintesență a spiritualității spațiului nostru“); un album care, cercetat cu ochii marului poet, revelează un credo artistic, o etică a sentimentului și o estetică a expresiei de o rară forță.

Sintem în fața unei suite de peisaje romanesti, de tablouri

ale naturii de la Dunăre și Carpați surprînsă în incăbilul și miracolul transformării ei, prin luni și prin anotimpuri, dar sintem în același timp, ne spune Nichita, în fața unei creații „de virtute universală“, și asta

Un pictor, un poet, un album

„pentru că pictorul nu reproduce natura ci o recrează în sentiment“. Ce înseamnă aceasta?

Să-l ascultăm tot pe Nichita, în pasionatul lui discurs despre arta pictorului:

„Valoarea unor astfel de opere, scrie poetul, „stă, după opinia noastră, în profunză lor

personalitate care, prin adîncime morală, se transformă în impersonalitatea artei populare. Impersonalitatea profund personală a operelor lui Mihai Bandac ne amintește de unul din criteriile de bază ale esteticului gîndit ca o culminație a eticului“.

Și mai departe, reliefind dorința pictorului — sau nevoia lui — de a descifra și compune o sintaxă personală, dar nu una „în sine“, ci una care să ordoneze armonic, expresiv și inteligibil — „impersonal“, în definiția lui Nichita — înțelesurile și tumultul interior:

„În cazul picturii lui Bandac avem de-a face cu o recreere a realului, cu o artă a construcției, iar nu cu o degenerare a realului prin simbol. El opune natura sa interioară naturii obiective într-un nesfîrșit și impersonal război al Troiei. Ave!“

Și tot Nichita, situîndu-l pe

colorist: „De la Luchian încoace n-am mai văzut o pensulație a peisajului ca la pictorul Mihai Bandac. El este cel mai mare colorist român la această oră, care s-ar putea să fie eternă“.

Începem aici, feliicitînd întreprinderea din Baia Mare pentru frumoasa ei inițiativă. O inițiativă pe care — mai e nevoie s-o spunem? — am dori-o urmată. Ne-ar place, cu alte cuvinte, să putem medita cit mai des asupra valorilor de mesaj, asupra valorilor plastice și cromatice ale artei noastre — inclusiv a celei populare —, cu ajutorul omului de idei, al omului de condei, purtător al unei sensibilități de excepție.

Chiar și un simplu calendar de perete poate fi, iată, un bun prilej pentru o astfel de întreprindere.

ILIE PURCARU

atelier literar

de G. Dumitrescu

Ad. Crețu : Predomină „făcătura”, neinspirată, dar trebuie supravegheat mai atent cuvintul, metafora, care capătă uneori o alură delirantă și mult prea... carnică, dacă nu chiar canibalică!... (v. soldatul care „înghițea bucăți” din gîtul iubitei!, etc.).

R. E. Magnus : Dacă luăm, d.p., „Melancolie” sau „Se deschide”, se simte o anume „inducție” lirică (ca și în alte pagini, pe alocuri), dar textele rămîn mai degrabă naive și simpliste și, într-o măsură, confecționate. Confecția, de altfel, „lucrul manual”, e, din nefericire, trăsătura dominantă a compunerilor dv., nu lipsite de meșteșug formal, de acuratețe, dar lipsite (cele mai multe) de acea inducție lirică de care vorbeam. Să vedem, în continuare.

Silvia din Galați : În câteva pagini, sint semne bune („Portret”, „Pre-

text”, „De sărbători”), dar trebuie supravegheat mai atent cuvintul, metafora, care capătă uneori o alură delirantă și mult prea... carnică, dacă nu chiar canibalică!... (v. soldatul care „înghițea bucăți” din gîtul iubitei!, etc.).

B. Costin : Apreciem discreția și menajamentele dv., dar, totuși, trimiteți prea rar, poate, Dialogul devine greoi, inoperant. O verificare la intervale mai scurte ar putea fi mai utilă, credem, mai operativă, împiedicînd, eventual, persistența unor neajunsuri etc. Sint, între manuscrisele trimise acum multe lucruri interesante („Proces”, „Coborîrea”, „Frunze”, „Hotărîrea”, „Frunze”, „Cuvinte”, „Astăzi”, poate și altele — și aici e o altă dificultate: alegerea dintr-un număr mare de pagini!). Dar sint și multe texte indiferente, fade, fără pregnanță, care nu pun în valoare în mod decis și convingător motivul ales, ideea, „starea”, etc., sint altele evazive, nebulose (printre ele, și „Astăzi”,

un lucru altminteri interesant). E greu să vă spunem mai mult, o dată pe an, despre o selecție destul de masivă și diversă. **I. Cioran, D. Săndulescu, M. Chertic, Giglia T.** (ceva, în „Abandon”), **P.A.C., V. Ghița, DDD, A. Young, Marinela Ionescu, E. G. Ioniță, A. Vremir, D. Bertzi, Sir John, M. I. Petruțiu, De Luela, R. Samarian, Nana, A. Bănică, R. Popel, I. Burlan, E. Grădinaru, D. Dor** (ceva, în „Păcere”), **Dorimis, Const. Niculae Petrescu, A. G. Achioritei, Anita Petre** („Simplitate”), **L. El. Botetz, Șt. Cirjan, Călin nebulun, E. Perșu, Ov. Bonaciu, Ela Ghițcanu, E. Surda, R. C. Adrian, A.-M. Crișan** („Ceața”), **D. Humă** („Cuvintele”): Nimic nou!
Bogdana I., Dana F., A. A. Cristian, Marius Sim, M. Mușina, Top, Gb. Spătaru, T. Liveni, V. Sima, A.-M. Cristea, I. Ursu : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

ULTIMĂ ORĂ

Glonful se opri brusc zburînd în aer cu o idee de ultimă oră — trimise înainte câteva cuvinte și ținta căzu fulgerată.

MIRCEA ȚALAN

FANTEZIE

Mă întreb ce s-ar auzi Dacă aş lăsa brațul unui picup Cu acul fin și rece Ca un pipăit de orb S-alunece pe liniile palmei mele.

OVIDIU CLANCA

CEAȚA

Pe mine mă doare ceața Pe ceață o dor eu... Stăm așa una în fața alteia desrămîndu-ne...

ANA-MARIA CRIȘAN

CUVINTE ADORMITE

Lucrare de control — mine roșii, mine negre, gânduri chinuite creșe pe hîrtie ca niște ciuperci mărunte în creșcătoarii sintetice, rămășițe ascunse

după copacii vacanței, toate cuvintele sînt închise între liniile caietului, în spații tot mai înguste; par de la distanță sicrie transparente ca al Albei-ca-Zăpada. Așteptăm, privim în orar, în toate planificările pe termen lung și pe termen și mai lung, pînă prin anul 2200, cînd este prevăzută venirea lui Făt-Frumos cu sărutul trezitor asupra cuvintelor adormite sau chiar moarte de atîtea otrăvuri ascunse...

CONSTANTIN BUCIUC

POEM GLIGANT

stringind în pumni nemîșearea cum să mai loveșe, cum mă mai poate simți cineva și cum să-mi mai închid ușa în urmă, afară să-mi rămînă toate coșmarurile cu capete de medalie?...

stringind între dinți nerostirea cum să mai vorbesc, cum mă mai poate auzi cineva și cum să-mi mai conving inima pentru viață, în piept să-mi rămînă toate iubirile cu capete de morț?... stringind în ochi imaginea ta cum să mai privesc, cum să mai iubesc pe-altcineva și cum să mai plîng în oglinda mea rea toate jucăriile copilăriei bătrîne?...

VIOLETA MIHALCEA

„Viața mea e dansul”

(Urmare din pag. 9)

trunzi, să descifrezi, o stare de spirit, un text literar, un personaj. Asta înseamnă, în ultimă instanță, a descoperi lumea, frumusețea ei de artă și gând. Cum să nu devină mai bun un om care descoperă și redă frumusețea însăși a lumii? În ceea ce privește spectatorul, ființa sa interioară percepe, la nivele diferite, firește, minunea, tulburătoare minune ce se întîmplă pe scenă. Spectatorul vede cum binele se înfruntă cu răul, sau vede cum durerea poate sfîșia sufletul unui om, ori vede, totodată, cum bucuria sau sentimentul de dragoste, de implinire, de înfrățire cu natura îi dau omului o strălucire aparte, aproape zeiască. Oare în toate aceste ipostaze, doar citeva din cele pe care dansul le exprimă, spectatorul nu se vede chiar pe sine? A-l ogîndi, a-l ajuta să se descopere pe sine, cu bune și cu rele, nu înseamnă a lucra, asupra ființei sale așa cum apa lucrează asupra pietrei, șlefuiind-o continuu, rotunjind-o?!

— Să revenim la perioada în care erați „subțire ca o trestie și suplu ca o lamă de oțel”.

— N-am nimic împotriva, să revenim, dar cum?

— De-atunci și pînă acum au trecut mai bine de 50 de ani. O jumătate de secol închinată dansului românesc pe care l-ați slujit cu o exemplară dăruire. Faceți parte dintr-o generație care și-a propus și a reușit să impună lumii o școală de dans despre care, în 1968, de exemplu, la Paris, s-a vorbit în termeni extrem de elogiosi. Citez, la întîmplare, un supratîtu dintr-un ziar: „Miracolul românesc în arta dansului”. Alături de cine ați început această uriașă trudă de afirmare internațională a dansului românesc?

— Îmi propuneți, cu alte cuvinte, să mă întorc în timp. Bine. Mă întorc. În clipa în care am început să fiu și eu, cit de cit, cineva în lumea asta a dansului, și în care am înțeles ce vrea să facă Florea Capșa, sau Anton Romanowski...

— Scuzați-mă că vă intrerap, dar ce voiaș să facă?

— Voiau să valorifice extraordinarul tezaur al dansului popular românesc. Cînd am înțeles acest lucru, m-am alăturat lor trup și suflet. Ne-am bucurat atunci de ajutorul nu numai dezinteresat, ci total entuziast, a doi mari maestri, **Clarek Nichols**, un grec americanizat, nu știu cum ajuns în România, și al lui **Boris Cneazev**, unul din pedagogii trupele ruse de dans de la Paris, venit la noi pe timp de trei ani, printr-un contract cu cei de la Carăbuș. Fără acești oameni, nu știu dacă viața mea, în lumea dansului, ar fi însemnat ceva. Prin ei mi-am dobîndit

un scop, o idee. Am muncit, alături de ei și alături de mulți alții, pentru ca despre dansul românesc să se vorbească pretutindeni numai în termeni elogiosi. Vreau să fiu foarte limpede înțeles: eu am muncit alături de ei. Meritul este, mai întîii și-ntîi, al lor. Micul meu merit, ca să-i zic așa, a fost acela că am rămas credincios acelor idealuri nobile...

— Și că, în bună parte, le-ați tradus în fapt. M-aș referi, de exemplu, la doar două spectacole, la **RAPSODIA ROMÂNĂ**, pe muzică de **George Enescu**, pus în scenă aici, la **Constanța**, cu „Fantasio” sau la **LACUL LEBEDELOR**, pus în scenă la **București**, pe scena **Operei Române**. Mi-aș permite să spun că, referitor la **RAPSODIA ROMÂNĂ**, reputatul muzician

Constantin Bobescu spune că atît de mult i-a plăcut baletul respectiv încît s-ar putea crede că muzica a fost anume scrisă pentru acest balet. Este, cred eu, o supremă recunoaștere a felului în care ați vizualizat celebra rapsodie. Cit despre **LACUL LEBEDELOR**, este destul să spunem că foarte rar a îndrăznit cineva, în lume, să modifice libretul coregrafic al celebrului balet. Prezentat la **Moscova** și la **Leningrad**, **LACUL LEBEDELOR** în viziunea lui **Oleg Danovschi** s-a bucurat de unanime aprecieri. Recent, foarte recent, în chiar ziua în care ați sărbătorit împlinirea vîrstei de 70 de ani, a avut loc, la **Constanța**, premiera la **CENUSĂREASA**, un alt spectacol de referință, ca și **FRUMOASA DIN PĂDUREA ADORMITĂ**, retransmisă în aceste zile de

decît ca tinerilor absolvenți ai liceelor de specialitate din **București** și **Cluj-Napoca** să le ofer șansa continuării, pe scenă, în spectacol, a studiilor abia încheiate. Am vrut să valorific un potențial care, altfel, după umila mea părere, s-ar fi degradat într-o oarecare măsură. Muncind cu acești tineri, extrem de dotați și de dornici să se realizeze, am simțit că întîneresc. Chiar dacă am împlinit 70 de ani...

— Este momentul să-i spun eu cititorului nostru că sinteți la 70 de ani încă zvelt, extrem de agil, cu mișcări elegante, impunătoare, și cu o privire foarte vie, pătrunzătoare. Cu alte cuvinte, sinteți foarte tînăr. Nu este un compliment, ci o constatare. Cum se vede viața de la această vîrstă?

— Cum să se vadă? Mult a

fost, puțin a mai rămas. Știu, e trist ce spun, dar acesta este adevărul. Eu am puterea să-l privesc în față. Am realizat, în bună parte, tot ceea ce mi-am propus. Viața mea a fost și este, cit voi mai fi, dansul.

— Am auzit că, undeva, în **Grecia** sau **Italia**, cînd ați prezentat **RAPSODIA ROMÂNĂ** într-un amfiteatru antic, s-a întîmplat ca tot timpul spectacolului să plouă. Nu numai că spectacolul a continuat, dar nici un spectator nu s-a clintit de la locul său. Mai mult decît atît, deși nu se prea obișnuiesc, aplauzele spectatorilor au solicitat un bis. Mai tîneti mințile ce le-ați spus fetelor și băieților, acolo, pe scenă, în ploaie, în timp ce spectatorii nu mai conțineau cu aplauzele?

— Mi se pare că tîni mințile. Le-am spus cam așa: copii, oamenii aceștia nu aplaudă numai **Rapsodia**, ci și **România**!

— Ce fel de om sinteți dumneavoastră, **Oleg Danovschi**?

— Știu eu?! Soția spunea că aș fi fost un bun regizor de teatru sau de film, sau un bun dirijor. Dar eu sint un coregraf. Prin dans am pătruns în lumea mirifică a artei. Coregraful trebuie să fie, în același timp, pictor, scenograf, regizor, muzician, poet, dramaturg, psiholog... Și altceva ce să mai spun? Am fost blond, acum nu mai am păr. Am fost leu, acum sint în vîrstă. Un prieten de-al meu mi-a spus odată: leul, chiar și fără dinți, tot leu rămîne. Eu, cum ziceam, sint un leu bătrîn. Am ochi albaștri și sint optimist și tot timpul mă gîndesc la dans, la mișcare. Cînd vîd o frunză cum cade, toamna, eu mă gîndesc imediat cum aș face să redau mișcarea asta. Dacă vîd un răsărit frumos de soare, sau o dimineață blîndă și duioasă, mă gîndesc cum să le transform în dans. La fiecare montare nouă, deși am mai făcut accl spectacol, am emoții foarte mari. Iubesc natura, Stelele. Dreptatea. Și libertatea, deși cuvintul acesta e foarte ciudat. Eu înteleg libertatea ca pe ceva constient, pozitiv, disciplinat, apt să asigure progresul, evoluția. Iubesc foarte mult istoria, fie cea scrisă, fie cea înțeleasă ca fenomen social. Mă preocupă foarte mult istoria artelor. Îmi pun mari speranțe în fiul meu. Îl cheamă tot **Oleg Danovschi**. Eu am văzut-o pe mama dînsind și m-am îndrăgostit de dans. El m-a văzut pe mine dînsind și, îmi place să cred, s-a îndrăgostit de dans. Va reuși? Nu știu. Una e să vrei, alta e să poți. Are tot ce-i trebuie, adică forță, pricepere, talent, experiență. Îi mai trebuie și voință. O voință continuă. Asta e problema. Dar mi se pare că m-am abătut de la întrebare. Ce fel de om sint? Un om obișnuit în viața de toate zilele și extrem de pretențios, dur, uncoari, violent, în profesia sa. Eu vreau ca totul să fie perfect. Dansul este un lucru perfect. Cea mai veche și mai frumoasă artă a omului nu poate fi decît perfectă.

● **Capodopera** lui **Rossini**, **Bărbierul din Sevilla** pe un libret scris după comedia omonimă de **Caron de Beaumarchais**, cu iscusitul **Figaro**, îndrăgostitul conte de **Almaviva** și cocheta **Rosina**, este programată de opera bucureșteană vîneri 27 februarie, la ora 18. Din distribuție fac parte: **Emil Iurascu** (Figaro), **Mihaela Agachi** (Rosina), **Ștefăniță Lascu** (Almaviva), **Alexandru Moisuc** (Bartolo), **Adrian Ștefănescu** (Basilio), **Nicolae Constantinescu** (Fiorello), **Adina Iurascu** (Berta), **Ion Grigorescu** (Sergentul). Dirijează **Constantin Petrovici**.

● **Simbătă 23 februarie**, ora 18, premiera **Capodopere simfonice în viziuni coregrafice** cuprinzînd trei piese a trei mari compozitori francezi: **Simfonia spaniolă** de **Edouard Lalo**, **Preliudiu la după-amiaza unui faun** de **Claude Debussy** și

La opera română

Simfonia fantastică de **Hector Berlioz**. Regia și coregrafia spectacolului le semnează **Doina Andronache**, scenografia — **Roland Laub**. Sub bagheta dirijorului **Lucian Anca**, vor interpreta rolurile principale: **Daniela Constantinoiu**, **Cristina Teodorescu**, **Roxana Colceag**, **Beatrice Bleont**, **Ioan Tugearu**, **Laurențiu Guinea**, **Gheorghe Anghelus**, **Tiberiu Almosnino**. La **Simfonia spaniolă** (pentru vioară și orchestră) partitura solistică va fi interpretată de tînăra și talentată violonistă **Cristina Anghelescu**.

● Un mărtisor celor mici, care va fi, credem, pretuit — opera **Inimă de copil** de **Carmen Petra-Basacopol**, duminică 1 martie, în matineu. Vor interpreta solistii: **Cristian Mihailescu**, **Cornelia Angelescu**, **Adriana Alexandru**, **Ștefăniță Lascu**, **Ștefan Teodorescu**, alături de copiii din corul „Voces primavera”. Dirijează **Claudiu Negulescu**.

Din repertoriul verdian, duminică seara (ora 18) **Hernani**. Își dau concursul: **Florin Farcaș**, **Lucian Marinescu**, **Pompei Hărășteanu**, **Sanda Sandru**, **Veronica Gârbu**, **Nicolae Andreescu**, **Ștefan Teodorescu**. Dirijor — **Carol Litvin**.

● **Mezzosoprana** poloneză **Maria Olkis** va interpreta rolul titular din opera **Carmen** de **Georges Bizet**, alături de **Ionel Voineag** (**Don José**), **Eugenia Moldoveanu** (**Michaela**), **Dan Zancu** (**Escamillo**). Conducerea muzicală: **Cornel Trăilescu**. **Martii 3 martie**, la ora 18.

În lumea întreagă, medicina redescoperă remediile naturale și în primul rând marea, inepuzabilă farmacie a naturii. Este reacția firească a unui secol intoxicaț de droguri de sinteză. În fapt, are loc o reevaluare, prin armele științei moderne, a unor mijloace empirice de cură și tratament, specialiștii din România (țara care adăpostește 90% din ierburile de leac răspândite în Europa) situându-se în avangarda cercetărilor mondiale consacrate acestui domeniu. Este vorba însă — e locul să notăm — nu de preocupări izolate, ci de o acțiune de proporții, sprijinită prin politica sanitară a statului nostru. O demonstrează cu prisosință, între altele, gama largă de medicamente, biostimulatoare și cosmetice, acoperite prin brevete românești și obținute prin valorificarea plantelor medicinale și produselor stupului.

În acest larg context al renașterii și extinderii fitoterapiei și apiterapiei, somnalam cu trei ani în urmă descoperirea la Oradea a unor specii vegetale cu surprinzătoare virtuți în terapia bolilor de ficat. Plantele în cauză — neconsemnate în nici un tratat de farmacopee sau medicină naturalistă — au fost identificate de doi tineri medici bihoreni, Aristina și Ludovic Elthes.

Evenimentul a intrat de îndată în atenția cercurilor de specialitate. Rezultatele primelor investigații, întreprinse la Institutul de cercetări chimico-farmacaceutice, au oferit Oficiului Național pentru Inventii și Mărci argumentele legale de a acorda autorilor brevetul de invenție nr. 86 562 din 28 noiembrie 1984. Ulterior, s-au întocmit formele de brevetare în alte țări: U.R.S.S., Statele Unite, Franța, R.F.G., Anglia și Elveția. A fost stabilit și titularul de brevet: Laboratorul „Plantavorel” din Piatra Neamț.

Dar acesta a fost doar începutul. Descoperirea contura vag un nou patent al naturii, domeniul rămânea în continuare nebulos și, pînă la determinarea principiilor active, la izolarea și purificarea elementelor curative, calea se anunța lungă și anevoioasă. Un an mai târziu, printr-un contract încheiat cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, s-au pus bazele unei cercetări coerente și unitare. Au fost stabilite în principal următoarele obiective: identificarea cit mai exactă a compoziției plantelor; stabilirea activității farmacodinamice și biochimice a substanțelor active; obținerea pe această bază a unor forme farmaceutice medicamentoase. Investigațiile au fost încredințate Institutului pentru controlul medicamentului și cercetări farmaceutice și unor colective de specialiști din trei centre universitare: București, Cluj-Napoca și Tîrgu Mureș.

S-a dispus, totodată, ca tratamentul cu infuzie din plante (preparată de autorii brevetului după o metodă originală) să integrească experimentul general, tabloul clinic oferind, evident, date prețioase pentru con-

turarea și finalizarea cercetărilor. În beneficiul acestei terapii, au fost rezervate un număr de 30 paturi la Spitalul județean din Oradea, internările perfectându-se prin mijlocirea Direcției sanitare a județului Bihor.

Ei bine, a sosit, credem, momentul să răspundem astăzi celor care ne-au scris sau ne-au telefonat, celor foarte mulți care au dorit în acești ultimi ani să afle amănunțele în legătură cu stadiul cercetărilor.

Iată pentru început declarația chimistului și farmacistului Octavian Cont, șeful Laboratorului de cercetare și control pentru

statat că ceaiul din plante demonstrează efecte semnificative în dischineziile biliare hipotone și reduce conținutul de acizi biliari din sînge.

La Clinica medicală I din Cluj-Napoca, un colectiv condus de profesorul dr. Mircea Cucuianu a avut în vedere influența preparatului asupra secreției biliare, urmărindu-se deopotrivă și comportamentul acizilor biliari-serici în bolile hepatice. „Terapia cu extractul apos al autorilor — notează într-un referat profesorul Cucuianu — determină dispariția sindromului dispeptic datorat dischineziilor biliare. Are de a-

rînfă a fost de 90 la sută (de 95 la sută în cazul biliopatiilor melitiazice — dischinezii biliare — și de 22—23 la sută în biliopatiile litiázice). În hepatopatiile cronice de diverse forme, s-a putut constata o refacere clinică și funcțional-metabolică completă la 40 la sută din cazuri și o staționare a bolii în proporție de 45 la sută. La 80 la sută din toți acești pacienți, s-a remarcat dispariția simptomatologiei subiective. De menționat o noutate absolută: la 50 la sută din bolnavii cu lichid peritoneal (ascită), lichidul s-a remis, dispărînd deopotrivă și edemele de pe membrele inferioare. Nu

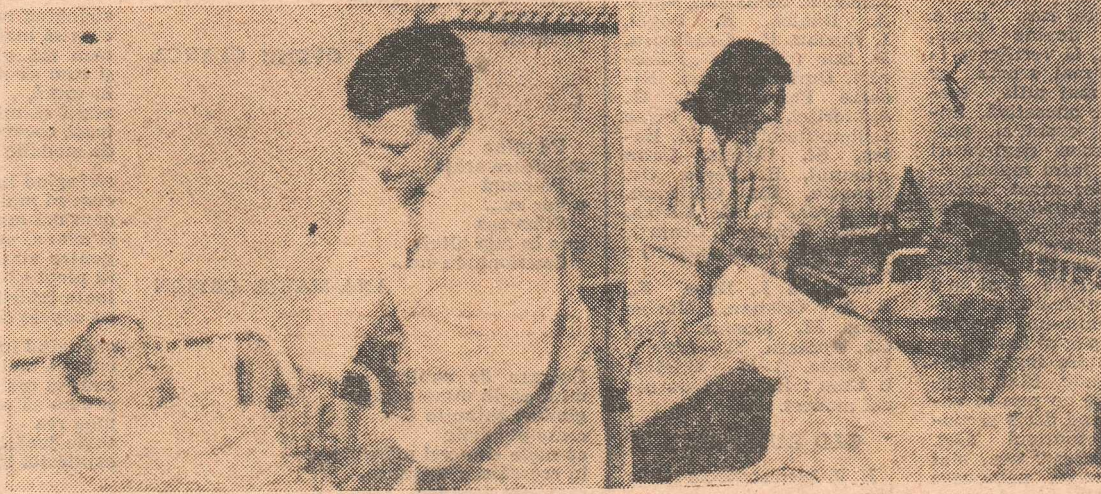
tate a acestor notații se constituie în adevărate declarații patetice cum numai un bolnav salvat din ghearele suferinței sau ale morții e în stare să o facă. Iată câteva exemple: Lipan S. Gheorghe, București: „Cine m-a văzut după 5—6 luni de la începerea tratamentului, nu i-a venit să creadă ochilor. Mi-au dispărut hemoragiile gingivale, oboseala, culoarea galbenă, nesomnul. Am poftă de mâncare”. Nicolae Galasiu, București (hepatopatie cronică): „După circa un an de la începerea tratamentului, rezultatele probelor de laborator au coborît sub limitele maxime admise sau se mențin în jurul acestora”. Maria Fierbințeanu, Videle (hepatopatie cronică): „După părăsirea Spitalului Fundeni, am înțeles că nu mai pot avea nici o speranță. Am încercat tratamentul de la Oradea și am început să mă simt din ce în ce mai bine. Între timp am fost și în Canada, iar acolo un medic, consultîndu-mă, mi-a spus că pe ficat se vede o cicatrice dar nu în profunzime și că se constată refacerea celulei hepatice”.

Cu două săptămîni în urmă, la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice, am putut vedea o mostră din prima șarjă de comprimate, obținute prin esențializarea factorilor curativi descoperiți în plantele cercetate. Se încheie astfel una din cele mai importante etape ale investigațiilor inițiate în urmă cu trei ani. Medicamentul realizat urmează să fie testat în mai multe clinici din țară. „Există toate premisele — ne-a asigurat directorul ICSMCF, doctorul Corneliu Baloescu, ca în cursul anului acesta, cercetarea să fie finalizată și medicamentul să ajungă, prin farmacia, la dispoziția marelui public”. Sîntem astfel în măsură să răspundem și celor care au dorit să cunoască data aproximativă de apariție a medicamentului, știut fiind faptul că, la ora actuală, posibilitățile de internare la Spitalul județean din Oradea sînt extrem de limitate.

Am fost instințați de asemenea că după recenta emisiune televizată, dedicată descoperirii medicilor Aristina și Ludovic Elthes — Spitalul din Oradea a primit un veritabil asalt din partea bolnavilor. Sîntem rugați să-i anunțăm pe aceștia că, foarte curînd, se va înființa o nouă bază de tratament, dar pînă atunci Direcția sanitară Oradea se află în imposibilitatea de a onora numărul mare al cererilor.

Interesul, promptitudinea și larga conlucrare a specialiștilor pentru valorificarea, în cadrul unui program unitar, coordonat, a descoperirii de la Oradea, aduce din nou un exemplu concludent asupra modului în care partidul și statul nostru se preocupă pentru promovarea gândirii originale și finalizarea unor idei generoase, pentru ridicarea gradului de sănătate al poporului nostru.

LIVIU TIMBUS ■

Încă o speranță

în tratarea bolilor hepatice

Tratamentul „Elthes”

produse vegetale (ICSMCF) și director al Centrului colaborator O.M.S. pentru medicină tradițională: „Problema a fost abordată cu deosebită pasiune de un număr foarte mare de cercetători, de un colectiv larg din institutul nostru, de cadre didactice din trei centre universitare, precum și de către medici și cercetători ai direcțiilor sanitare din Oradea și Piatra Neamț. Ne-am bucurat de asemenea de sprijinul prompt al Ministerului Sănătății, iar mulțumită fondurilor acordate de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, în baza contractului încheiat în 1985, cercetările au demarat cu toate forțele. Ca urmare, au fost identificate numeroase categorii de principii active cu acțiune benefică în maladiile hepatobiliare. De asemenea au fost puse în evidență unele acțiuni importante pe animalele de laborator. În același timp, s-a con-

semenea acțiune colaretică și colagogă. La majoritatea bolnavilor tratați, se observă tendința spre normalizare a nivelului seric al acizilor biliari”.

La Tîrgu-Mureș, ca urmare a unor cercetări efectuate de către un colectiv condus de profesorul dr. Gabriel Răcz, s-a putut ajunge la concluzia că preparatul are o semnificativă acțiune sedativă (mult mai importantă decît a unor alte preparate naturale sau de sinteză cunoscute) precum și una antinociceptivă.

În ceea ce privește acțiunea curativă a infuziei din plante, rezultatele dobîndite la Spitalul județean Oradea sau prin tratamente ambulatorii sînt și ele deosebit de semnificative. O bogată cazuistică (aproximativ 3 000 de bolnavi) permite încă de pe acum concluzii extrem de optimiste. Astfel, la biliopatiile cronice, remisiunea completă a simptomelor subiective de sufe-

s-au constatat efecte sau reacții secundare și nici incompatibilitatea preparatului cu altele medicamente sau boli asociate. „Prin administrarea ceaiului preparat de colegii mei — avea să declare doctorul Alexandru Firez, medic șef de secție la Spitalul județean Oradea — se poate constata o sensibilă ameliorare a diverselor afecțiuni hepato-biliare, în special a hepatitelor cronice”.

Am avut și noi ocazia să cercetăm câteva zeci din cele câteva mii de fișe medicale întocmite de autorii descoperirii. Ele au fost redactate sub forma unor chestionare prin care se înfățișează situația bolnavului înainte și în urma efectuării tratamentului. Formularele lasă loc la sfîrșit unor „opinii libere”, modul în care bolnavul, el singur, înțelege și apreciază starea de sănătate fiind la urma urmei lucrul cel mai important. Ei bine, marea majori-

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Maestri ai complexometriei

În anul 1905, sub îndrumarea lui Petru Poni, era prezentată la Universitatea din Iași cea dintîi teză de doctorat în chimie susținută în România. Autorul ei era Nicolae Costăchescu (1876—1939), iar titlul ei suna astfel: **Studii asupra gazurilor cuprinse în sare și în vulcanii de glod din România**. După licența și doctoratul susținute în țară, N. Costăchescu s-a specializat la Zürich, sub conducerea chimistului elvețian Alfred Werner, reputat prin lucrările sale în domeniul combinațiilor complexe, cel care crease teoria coordinației și prin această fundamentase studiul acestor substanțe. Întors în țară, Costăchescu urcă în numai cîțiva ani troatele ierarhiei universitare, iar în 1912 îi urmează maestrului său Petru Poni ca profesor de chimie minerală la Universitatea din Iași, unde este și director al Laboratorului de chimie anorganică. În 1936 a fost ales membru de onoare al Academiei Române.

A adus contribuții însemnate

în studiul compoziției și valorificării resurselor naturale ale țării (petrol, sare gemă etc.), iar pe de altă parte a fost întemeietorul chimiei combinațiilor complexe în România. A ajuns la concluzii noi în ce privește formarea combinațiilor complexe în soluție, iar studiile sale în domeniul fluorurilor de vanadiu, al fluorurilor complexe de crom, al fluorurilor complexe de cobalt și nichel sînt considerate pe drept cuvînt clasice. Meticulos, cumpănit, riguros, știind să dea mereu exemplu în cercetare, a reușit să antreneze numeroși discipoli spre creația științifică. Împreună cu elevul și principalul său continuator **Gheorghe Spacu** (1883—1955) a publicat o lucrare de răsunet european asupra sărurilor complexe de fier, obținînd și sinteze ale unor astfel de săruri.

„Costăchescu — îl caracterizează admirabil acad. Cristofor Simionescu și prof. Magda Petrovanu — a fost un profesor exigent, sever, care preda cu

deosebită claritate, dar pretindea ca elevii lui să cunoască materia, fiind necruțător cu lenesii și superficialii. De altfel această ținută a moștenit-o și elevul său Gheorghe Spacu [...] Se poate spune cu adevărat despre N. Costăchescu și apoi despre G. Spacu că «oficiu» cursul.”

Gheorghe Spacu, doar cu șapte ani mai tînr decît Nicolae Costăchescu, a fost cel de-al doilea chimist român cu doctoratul susținut în țară, tot la Universitatea din Iași, în 1916. Teza sa de doctorat, conturînd de la început o direcție fundamentală a cercetărilor sale, era intitulată **Combinații complexe de fier (Feramine)**. Asistent și șef de lucrări apoi conferențiar (1907—1919) de mineralogie și petrografie, ulterior de chimie minerală la Universitatea din Iași, el a trecut din 1919 la Universitatea din Cluj, alături de alte cadre didactice care au fundamentat aci noua structură a învățămîntului superior transilvănean, la care românii ardeleni năzuiseră de mult. Aci a fost profesor de chimie anorganică și analitică (1919—1940), inițind un puternic curent de cercetare, de asemenea un timp decan al facultății de Științe și rector al Universității. „Prin munca sa, a făcut ca școala clujeană de chimie să se impună în țară și peste hotare”, observă profesorul Victor Em. Sahini. Între 1940—1945 a funcționat ca profesor de chimie anorganică la Universitatea din București. A fost membru corespondent

(1927), apoi membru activ (1935) al Academiei Române, iar din 1948 membru al Academiei R.P.R., ca și a numeroase academii și societăți științifice străine.

Gheorghe Spacu a fost unul dintre cei mai prozodiosi creatori în domeniul chimiei din trecut. Spre pildă în chimia analitică este autorul a 125 metode analitice noi, calitative și cantitative (gravimetrice, volumetrice, electrochimice etc.), pentru identificarea și dozarea elementelor metalice, a radicalilor acizi, a unor substanțe organice, creator de reacții și reactivi care îi poartă numele, unii incluși în practica tuturor laboratoarelor și chiar în standarde străine.

În domeniul chimiei combinațiilor complexe, a fost unul dintre cei mai cunoscuți specialiști români, cu descoperiri internaționale omologate, el obținînd aproape o mie de substanțe complexe anterior necunoscute în literatura științifică. A realizat o nouă clasă de amine complexe, cu benzidină și toluidină. În timp ce înaintea lui abia erau cunoscute câteva tipuri de amine complexe ale magneziului, Spacu a reușit să sintetizeze 26 astfel de substanțe; în total a obținut 148 amine noi. A descoperit selenocianaminale și a dovedit existența amoniacaților dubli. Studiul aprofundat al sărurilor duble i-a dovedit că sînt, în stare solidă, combinații complexe. Concluzii noi au rezultat și de pe urma cercetărilor sale cu pri-

vire la existența de complecși în soluții.

Mai trebuie amintit că Gh. Spacu a elaborat, corespunzător nevoilor economiei românești, procedee eficiente pentru fabricarea mai multor tipuri de îngrășăminte minerale, pentru producerea oxidului de magneziu, pentru fabricarea acidului sulfuric — vital în industrie — din gips indigen etc. Acest mare creator în știință a fost în același timp un om de mare cultură, iubitor al artelor plastice, muzicii, literaturii, interesat de filosofie și iubitor pasionat al florilor, de care casa lui era întotdeauna împodobită.

Tradiția de cercetare în domeniul complecșilor a fost continuată de numeroși cercetători, printre care acad. **Coriolan Drăgulescu**, profesorii **Petru G. Spacu**, **Constanța Gheorghiu**, **Margareta Brezeanu**, **Tiberiu Golgoțiu** s.a. Astfel, Coriolan Drăgulescu a întreprins studii deschizătoare de drumuri noi în chimia coordinației, mai ales privind complecșii chelatici în medii neapoase; a preparat și studiat combinații complexe noi, importante în special pentru analiza și tehnologia metalelor rare. Să reținem această observație a sa: „Cine nu știe să aștepte, n-are ce căuta în chimie. Laboratorul însemnă răbdare și iar răbdare [...] Lipsită de chimie, omeniarea s-ar întoarce în timp cu multe decenii, iar viața ar deveni un calvar.”

I. M. ȘTEFAN ■

Mersul, obișnuitul mod de a face „călătoriile” noastre zilnice, în grabă după treburi, agale respirind natura, îndreptându-ne unii spre alții, sau poate trecind unii pe lângă alții. Cel puțin un sfert din viață ni-l petrecem mergând. Nu-i acordăm multă atenție, deși ar trebui să știm că este unul din cele mai eficiente medicamente de sănătate. Cel mult, admirăm un mers grațios sau sportiv și ne amuzăm de unul dezordonat. Medicina îl consideră însă un test al temperamentului omului, al stării lui de sănătate. Un as ca profesorul Arseni stabilește un diagnostic neurochirurgical complicat după cîteva pași ai pacientului. Tocmai pentru a obiectiviza această metodă și a o pune la îndemina mării mase a medicilor, doctorul Virgil Enătescu de la Spitalul Municipal din Satu-Mare, despre care revista noastră a mai scris în legătură cu realizările lui privind analiza automată a scrisului, desenului, gesticii, a pus la punct o „tehnologie” originală de studiere cu calculatorul a mersului în vederea depistării din acest unghi a unor afecțiuni. Cum vede și cum interpretează computerul pașii omului? Cei 4 traductori pe care se sprijină planșeul rigid unde se execută pașirea transmit calculatorului niște mărimi electrice, din care acesta calculează forța de impact a piciorului pe podea și poziția centrului de greutate al subiectului. Pe display apar simultan 3 curbe cu aceeași bază de timp, diferit colorate, reprezentînd presiunea totală, înaintarea și lateralitatea pașilor. Creierul artificial, școlarizat de doctorul Enătescu și echipa lui de electroniști și matematicieni să „înțeleagă” multe din niște pași banali, deduce impactul tălpii cu solul, perioada de staționare pe fiecare picior, dificultatea de trecere de pe un picior pe altul, balansul corpului, simetria pașilor, lungimea și lărgimea lor, viteza de înaintare. Toate aceste calcule sînt prezentate riguros sub forma unor buletine de analiză, pînă la urmă, ca o radiografie a modelului obiectiv al mersului, atît din punct de vedere dinamic cit și energetic. Analizîndu-le, medicul poate prefigura diagnostice, pentru că multe boli au ecou în desfășurarea mersului. De exemplu, o intoxicație nervoasă, greu de sesizat altfel, poate fi pusă în evidență prin tulburările apărute în mers. O insuficiență de circulație cerebrală conduce la lărgirea pașilor și la micșorarea lungimii lor, după cum efectul administrării de medicamente cardiotonice este pus în evidență de o ameliorare a simțului de echilibru și a păsutului. Pe lângă neurologie și psihiatrie, calculatorul așa de bine educat de programele specialiștilor români, dă o mină de ajutor și ortopediei, reumatologiei, traumatologiei, căci „știe” el multe după mers despre elasticitatea

articulațiilor, integritatea sistemului osos, patologia neuromusculară. La primii pași ai puului de om, cînd părinții sar în sus de bucurie, calculatorul îi privește mai lucid și dă și alte date privind evoluția generală a copilului. Tot el trage semnalul de alarmă pentru geriatrie cînd pașii încep „să îmbătrînescă”. Medicina sportivă, expertiza medicală, orientarea profesională pot afla multe cînd computerul privește lung un mers, după cum și protecția muncii intră în alertă cînd cu

microfon? — ne invită doctorul Virgil Enătescu. Ne conformăm cu interes și observăm cum pe ecranul unui display color apar grafice ca o encefalogramă și curbe, iar pe imprimanta computerului desenele tridimensionale ale unor prisme, amintind de imaginea unui cartier de blocuri văzut de la înălțime. — „Calculatorul românesc Diagram a transformat semnalele electrice în mărimi numerice, le-a memorat, a făcut calcule sofisticate și rezultatele sînt variațiile intensităților și

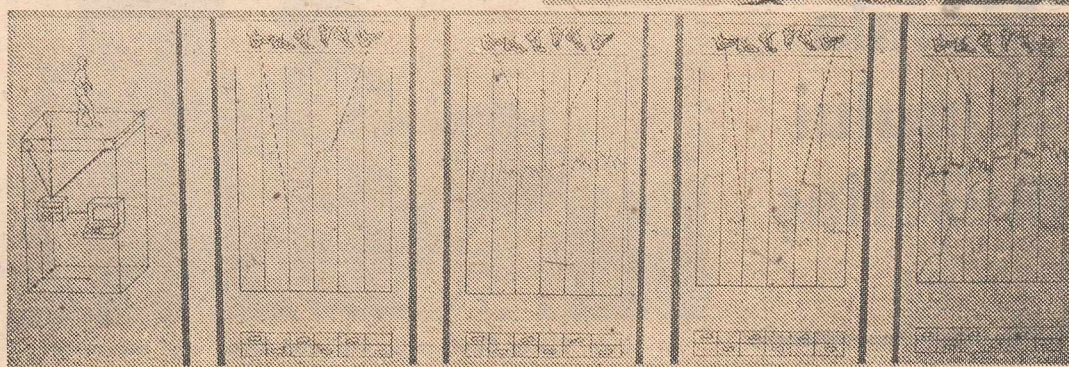
— mă aflam întimplător în biroul unui medic primar care purta o convorbire telefonică absolut banală cu un bolnav. După ce a terminat, a concluzionat asupra evoluției maladiei acestuia. Mirat l-am întrebant cum a pus diagnosticul fără să abordeze nici o latură medicală cu acesta. Mi-a răspuns simplu și fără explicații: după voce. În zilele următoare am înregistrat pe magnetofon vocile unor bolnavi cu afecțiuni similare și am avut revelația că spectrele vocilor acestora urmărite pe un

amprentă vocală proprie, iar criminalistica o analizează înălturînd influența stării de moment a subiectului, „zgomotul” cum este denumit, pentru a rămîne ce este în general caracteristic glasului individului. Metoda de investigație medicală românească reține tocmai acest „zgomot”, căci el dă starea de sănătate în acel moment al omului. Pe lângă examenele neuropsihice, cu ajutorul analizei vocii, se pot depista în acest fel și îmbolnăviri ale cavităților fonatoare, eficiența protezelor și terapierilor în stomatologie. La pubertate, aparatul asistat de calculator, prin detalierea tuturor fațetelor analizei, nu constată doar schimbarea de voce, ci și evoluția hormonală. Ea este un instrument eficient și în mina geriatului pentru a putea amina cit mai mult instalarea bătrîneții, care-și face simțită prezența în primul rînd și în glas. Un exemplu revelator pentru efectele benefice ale metodei este acela în care un bărbat trimis la o expertiză de rutină pentru pensionare a fost suspectat de echipamentul de analiză automată a vocii de o miopatie, altfel greu decelabilă, care s-a confirmat și a fost tratată. Tot rigurozitatea aparatului anunță dacă vocea monotonă, lipsită de energie, cu cuvinte rare și pauze lungi, deci definită de curbe mici, puțin modulate cu multe valori zero a pacientului cu depresiune nervoasă, tînde spre un glas mai puternic, cu curbe ample, diversificate pe mai multe canale, transformare ce indică că tratamentul administrat a fost eficient. Intreaga linie computerizată este deja în producție la I.E.P.E.R. — București. Prin metodele lui originale, doctorul Virgil Enătescu și colaboratorii săi investighează domenii de mare subtilitate și finețe din comportamentul omului, mai puțin luate în considerație, dar deosebit de elocvente în stabilirea stării lui de sănătate, și poate fi pe drept denumit un deschizător de drum în știința medicală în lume. Aparatura lui complet automatizată se bazează pe deșteptăciunea, rapiditatea și memoria calculatorului care pune la dispoziția mării mase a medicilor o mulțime de date, calculate prompt, chiar în timpul experimentului, și o bogată și obiectivă experiență transpusă în programele matematice. Analizînd în paralel scrisul, desenul, gesturile, mersul și vocea, probabilitatea de a ajunge la un diagnostic corect este mult mai mare, cu atît mai mult cu cit șiretenia bolii este dejuată, căci ea nu se poate disimula, din moment ce produce aceleași modificări caracteristice în toate investigațiile de mai sus. Harul profesional, pasiunea și entuziasmul specialiștilor noștri au mai cucerit o redută în lupta cu bolile.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Calculatorul și medicina

„Arată-mi cum mergi și îți spun ce te doare”

ajutorul lui se observă primele rateuri abia sesizabile ale pașilor muncitorilor dintr-o hală cu noxe. Ideea ingenioasă a doctorului Enătescu a făcut ca „asistentul” medicului construit din cip-uri și circuite integrate să aducă în calea diagnosticelor o mulțime de informații de subtilitate și calculate rapid chiar în timpul mersului-test. Metoda lui, originală, prioritară românească pe plan mondial, continuă fericit în timp pionieratului savantului Gh. Marinescu care în 1898 a făcut primul film științific în lume asupra mersului. — „Vreți să ne continuăm dialogul, însă dumneavoastră vorbind în fața acestui

amplitudinilor sonore pe fiecare frecvență în unitatea de timp, cu alte cuvinte, modelul statistic al caracteristicilor vocii dumneavoastră. Aveți o stare bună!” — ne bate pe umăr medicul din Satu-Mare după ce a privit cu ochi expert spectrul glasului subsemnatului. — „E firesc să te simți bine cînd vezi că o gîndire de pe aici de pe la noi s-a concretizat cu forțe proprii în realizări de avangardă științifică în lume care poartă marca „Made in Romania” — afirmăm despre o satisfacție pe care, realmente o simțim din plin. — „Cu ani de zile în urmă, — dă înapoi filele stîmbului de amintiri Virgil Enătescu

osciloscop erau caracteristice stadiului bolii. Această observație s-a adăugat altora în care asistasem cum medici pediatri experimentați deosebeau plîsul unui sugar cu o boală digestivă de plîsetele unora cu tulburări respiratorii sau encefalite. Fohdul vocal spune multe despre unele boli! „Cu inventivitate și științificitate novatoare, specialistul în informatică medicală din Satu-Mare și colaboratorii lui au pus la punct o metodă de prioritate mondială, în care cu multitudinea de date calculate de computer se poate avansa spre un diagnostic cit mai aproape de adevăr analizînd vocea umană. Fiecare om are o

Nu ne-am putea imagina, cu siguranță, hrana noastră fără produse dulci. Considerentele sînt, este adevărat, în bună parte subiective, căci gradul de dulce este întotdeauna asociat cu o senzație de plăcere, dar în egală măsură există și considerente biologice, deoarece substanțele dulci înseamnă un important aport de calorii pentru organism.

În timpurile cele mai vechi, necesarul de substanță dulce era asigurat de fructe și mierea de albine. De-a lungul milenarelor sale existente, omul a descoperit treptat și alte surse naturale capabile să satisfacă aceste cerințe.

Una dintre speciile de plante identificate și valorificate din vremuri îndepărtate, utilizată în hrană, fără a necesita condiții deosebite în timpul prelucrării industriale sau în gospodăriile individuale, este sorgul zaharat. Planta pare să-și aibă leagănul în Egiptul antic. În epoca faraonilor sorgul era utilizat pentru extragerea unui suc dulce. În Europa, sorgul zaharat își face apariția în urmă cu douăzeci de secole, fiind importat de către romani din India. La noi în țară apare pe la începutul acestui secol, fiind cunoscut sub numele de „gaolian”, după denumirea populară folosită în China. Pînă în prăjma anului 1940 gaolianul s-a cultivat pe suprafețe restrinse, în gospodării individuale, fiind utilizat la extragerea sucului dulce, prin a cărui fierbere se obține așa-numita „miere de gaolian”, un sirop de consistență mierei de albine.

În perioada 1952—1957, în cadrul Institutului de cercetări agronomice al României (I.C.A.R.) au fost studiate mai multe soiuri străine și cîteva

populații locale de sorg zaharat, în scopul obținerii de furaje pentru animale. Cu această ocazie, se menționează și posibilitatea prelucrării plantei sub formă de sirop dulce.

Datorită conținutului său ridicat în substanțe dulci, sorgul zaharat poate fi utilizat atît pentru extragerea zahărului lichid sau cristalin, cit și la obținerea alcoolului destinat consumului alimentar sau ca sursă alternativă de combustibil. La Institutul de cercetare și producție pentru cultura și indus-

șor, laboranții Nicolae Zoicăreanu, Niculina Liscan, Elena Petcu și, bineînțeles, cercetătorul Constantin Dumitrache.

Printre speciile de plante luate în studiu în scopul obținerii de substanțe dulci fac parte sorgul zaharat, topinamburul (Helianthus tuberosus) sau, cum mai este cunoscut popular, napul porcesc, tulpinile verzi de porumb ajunse la un anumit stadiu de vegetație și pepenii verzi destinați culturilor pentru producerea de semințe.

În fața unui argument palpa-

rului cristalin. Prelucrarea sorgului zaharat sub formă de zahăr lichid sau cristalin implică trei faze importante: extragerea sucului dulce din tulpină, purificarea sucului și îndepărtarea unei anumite cantități de apă prin evaporare în vederea obținerii concentrației dorite. Fără a intra în detalii tehnologice, se poate menționa că, în timpul purificării, o mare parte din substanțele organice și anorganice (substanțe proteice, pectice, acizi, amidon, etc.) sînt îndepărtate. Fibra vegetală re-

din fibra de sorg zaharat o hirtie de cea mai bună calitate.

Practic, în urma prelucrării mai sus amintitei plante și a obținerii siropului dulce, nu se pierde și nu se aruncă absolut nimic. La capitolul avantajelor se mai înregistrează reducerea consumului de energie, manoperă și timp afectate cristalizării; concentrația la care se obțin aceste siropuri asigură conservabilitate în timp, fără a fi nevoie de intervenția substanțelor chimice; reducerea cheltuielilor generale la dizolvarea actualului zahăr cristalin, cînd pentru anumite produse (sucuri răcoritoare, compoturi) se impune utilizarea substanței de îndulcire sub formă de sirop cu concentrații diferite.

Ca domeniu de utilizare a substanțelor dulci sub formă lichidă se pot aminti: industria sucurilor răcoritoare și a conservelor de legume, prepararea produselor de patiserie și cofetărie, a băuturilor alcoolice dulci.

Specialiștii Institutului de cercetare și producție pentru cultura și industrializarea sfeclei de zahăr și a substanțelor dulci — Fundulea, județul Călărași, sînt în măsură să afirmem că, la această oră, este pusă la punct tehnologia de extracție, purificare și concentrare a substanțelor dulci din sorg zaharat sub formă de sirop. Urmează ca în scurt timp să se treacă la verificări în condiții de stație pilot. Rezultatele cercetărilor de laborator întreprinse pînă acum — în condițiile climatice ale țării noastre — ne-au adus un mare câștig: au scos la lumină avantajele pe care ni le poate oferi dulcele sorg.

LIANA MOLNAR

Zahăr din surse vegetale netradiționale

trializarea sfeclei de zahăr și a substanțelor dulci — Fundulea, jud. Călărași, a fost constituit un colectiv de cercetare care, afirmă inginerul Constantin Dumitrache, șeful colectivului, are drept scop obținerea de substanțe dulci naturale sub formă de sirop concentrat, utilizînd orice sursă vegetală (în afara sfeclei pentru zahăr), cu conținut ridicat în zahăruri și cu posibilități de a se cultiva în condițiile de climă din țara noastră.

Este adevărat, cînd auzim de zahăr, majoritatea ne ducem cu gîndul la cristalinul extras din sfecă. Se pare că un grup de oameni preocupat de abordarea noului ne vor înlătura părerea statornică de tradiție. Aceștia sînt inginerii Mihai Iosub, Gabriela Antonescu, Mariana Băluță, Margareta Ene, Stela Cîndruț, tehnicianul Florin Petri-

bil și extrem de... dulce (două lingurițe de sirop de sorg, avînd consistența, culoarea și gustul mierei de cea mai bună calitate), dar mai ales în fața avansării de informații privind rezultatele obținute, ne propunem ca în articolul de față să prezentăm doar una dintre plantele temeinic studiate — și anume sorgul zaharat — urmînd ca în viitor să expunem motivele care au determinat luarea în studiu și a celorlalte specii.

Substanța dulce din sorgul zaharat este reprezentată de zaharoză, în procentul cel mai mare — de la 11,5 pînă la 15 la sută — și în mică măsură de zahărul reducător — de la 0,5 la 3 la sută din totalul de zahăr. Procentul de zahăr reducător variază de la un soi la altul; cu cit este mai mic față de zaharoză, cu atît soiul se anunță mai bun pentru obținerea zahă-

zultată după extracția substanțelor dulci are un conținut ridicat de celuloză. În funcție de tehnologia de extracție aplicată, în fibră poate rămîne o cantitate mai mare sau mai mică de zaharuri, fapt ce poate conduce la dirijarea acestuia ca sursă de furaj, la hrana animalelor. Fibra se mai poate folosi, cu bune rezultate și ca sursă de combustibil al cazanelor de abur din distilării. Dar, față de aceste direcții de utilizare, cea mai rentabilă valorificare, după extragerea substanței dulci, pare a fi, conform celor susținute de cercetătorul Constantin Dumitrache, prelucrarea fibrei sub formă de hirtie. Este o afirmație care nu poate decît să stîrnească interesul specialiștilor de la fabricile de celuloză și hirtie, mai ales că studiile efectuate în acest sens și în alte țări, au dus la concluzia că se poate obține

Continuăm prezentarea situațiilor reale în care se manifestă atitudinea, respectul pentru meserie și respectul pentru client în unitățile care prestează servicii către populație. Cei ce au întemeiat și au întreținut mereu morală meseriei, a bunului meseriaș merită respectul nostru ori de câte ori îi întâlnim aplecați cu miză asupra lucrului lor, după cum merită să le facem cunoscute tenacitatea, gesturile — frumoase tocmai în simplitatea și sinceritatea lor — care acestor oameni cinstiți cu munca pe care o fac nu li se par decât firești în continuitatea monotonă care intră în alcătuirea tainică a organismului sănătos al stării normale a lucrurilor. După cum tot din respect față de ei, vom critica, de câte ori va fi cazul, indisciplina celor ce se abat de la această morală. În acest număr, vă prezentăm câteva secvențe din județul Covasna.

Sediul central al eleganței din Sfintu Gheorghe

Anul trecut, Cooperativa mestesugărească „Hărnicia” și-a sărbătorit 40 de ani de existență. Au participat — tratați cu o atenție emoționantă — mai bine de 70 de membri fondatori, între care și primul președinte Emeric Sasz. Preocuparea pentru frumusețea, farmecul și bunul gust al produselor este permanentă și pare a fi împlinit și ea decenii de viață aici. Aplicată la noile modele vestimentare — cu bătaie lungă în educarea bunului gust public — ea are, am putea spune, în Sfintu Gheorghe și un „sediul central”, care este unitatea numită CROITORIE DE UNICATE. Etelko Cupferman, sefa unității, este un bun exemplu de om ordonat până la desăvârșire, sau până la locul ultimului nastur din depozit. Tinăra aceasta este o strălucită creatoare de modele, după cite arată exponatele și după expresia inginerii Rozalia Smazenka, președinta cooperativei. Sefa amintitei unități este și o pasionată a artei plastice. Grafica, desenele în tus, acuarelele sale, — multe reprezentând chiar admirabile modele create de ea — împodobesc și unitatea aproape exasperant de ordonată. O neastepătată diversitate de articole și modele create de ea (rochite, fuste, bluze, pantaloni), până și din finet, din banalul finet, devin piese uluitoare de atrăgătoare, prin componenta aceea nevăzută a unei idei, a căutărilor și fanteziei omului pasionat și aflat chiar la locul lui, potrivit pasiunii sale. Cu siguranță, nici un fel de prezentare în cuvinte nu poate să înlocuiască pentru cititoarele noastre mai ales imaginea și farmecul modelelor create de Etelko Cupferman, așa că, indiferent de ocazia cu care ar ajunge prin Sfintu Gheorghe, le îndemnăm să treacă pragul acestei unități (Strada Lenin, nr. 15), unde vor fi primite cu căldură și simpatie, spre care le va îndruma orice localnic și de unde vor pleca încântate.

Absolventă a Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu” din București (secția vestimentară) în 1980, tinăra din Covasna se dovedește un foarte reusit produs al presti-

gioasei școli bucurestene de artă plastică. Unitatea condusă de ea este căutată, adesea laudată și n-a avut niciodată vreă reclamație.

Femina — emblemă a inteligenței gospodărești

Tot în cadrul celor ce merită să fie spuse despre Cooperativa „Hărnicia” să mai adăugăm că ingineră Rozalia Smazenka, mintea iscoditoare căreia i se datorează multe din cele mai bune lucruri realizate aici, (născută în Broșav ca și sora sa, cu care a fost colegă din clasa a opta până în ultimul an de facultate și împreună cu care s-au fixat la Sfintu Gheorghe) se află la numita cooperativă de unsprezece ani. A condus mai întâi grupul de creație. Intreaga cooperativă, în 1986 a lansat 274 de modele noi, de diverse produse. Croitoare amatoare ea însăși, ingineră Rozalia Smazenka va infiltra în acest an două noi activități, în cooperativă, pentru încurajarea croitoriei pe cont propriu, lucru care prinde bine în orice casă, oricărei gospodine și mai ales fetelor tinere. În primul rând, într-o încăpere a unui atelier vor sta la dispoziția populației

mama de altfel și care luca în acest mod.

Cit despre relațiile bune cu publicul ale meșterilor din această cooperativă ne limităm a nota doar o singură frază a inginerii care o conduce: „Pentru mine așa începe să devină maistrul cineva: dacă e amabil și știe să se poarte cu oamenii.”

Și un nou model de pantof

Cea mai nouă cooperativă mestesugărească din municipiul Sfintu Gheorghe se întindează „Sirguinta” și a luat ființă anul trecut, prin unirea mai multor secții ale celorlalte două mari cooperative ale orașului — „Hărnicia” și „Lemmetal”. Fiind și cea mai proaspătă, „Sirguinta” are și cel mai tânăr președinte (38 de ani) în persoana lui Ștefan Marton. Intre toate unitățile cooperativei — care n-a avut timp și n-a dat motive să i se adreseze reclamații — locul de frunte este ocupat de complexul pentru servirea populației cu încălziminte de comandă și de serie, unitate — condusă de Imre Voino — care lună de lună și-a îndeplinit și își îndeplinește planul. Aici, calitatea produselor este poate cel mai de seamă lucru din tot

succes deosebit, pe măsura, de altfel, a calitatilor acestor pantofi extrem de comizi, cu o linie plăcută. Sint din piele naturală admirabilă. Numerele 40—44 costă 270 de lei perechea.

De la tovarășul Lehel Mike, președintele U.J.C.M. aflăm că în 1987, la cele 295 de unități ale întregii uniuni se vor mai adăuga alte 25. Unele vor introduce activități cu totul noi în prestarea de servicii către populație din Covasna, cum ar fi îngrijirea bolnavilor la domiciliu. „Avem deja citeva familii de bătrini abonati la cantina uniunii din Sfintu Gheorghe, de unde le ducem noi mincarea, taxind acest transport cu un leu”. Exemplar gestul acesta de grijă, de tandrețe și de adincă omenie față de niste oameni care au ajuns în suferință pentru singura vină pe care nu și-o iartă viața, aceea că și-au trăit viața. Tot ca noutate se vor introduce aranjamente de interioare în locuințe. „Vom folosi pentru aceasta, ne spune tovarășul președinte, un excelent arhitect și specialist în design, Liviu Mehedint, mare sufletist în materie. S-a transferat, din dorința de a face mai mult din pe poate, de la Institutul de proiectare județean la Cooperativa „Sirguinta”, unde acum conduce sec-

„Mai ales că nu în aceeași notă își desfășoară activitatea mereu unele unități prestatoare de servicii.” ne spune tovarășul președinte al U.J.C.M. Este cu neputință însă să obținem de la dînsul măcar un exemplu în acest sens. Este convins că putem găsi singuri.

Chiar găsim

Ne supunem fără supărare acestui test la care sintem cu bonomie invitați. Notăm mai jos doar două exemple din cele găsite. Ne-a frapat uluitoarea rezecțiune cu care sînt spălate cămășile la unitatea specializată și aflată în plin centrul orașului, pe strada Libertății la nr. 1. O cămașă dată la spălat este gata în două săptămîni, ne spune sefa unității Etelka Afrasinei, cu cel mai firesc ton din lume. Așa după cum ne spune că alte haine date la curățat pot fi luate după 10 zile. Și la urgență? Ei bine, la urgență, lucrurile stau cu totul altfel. Durează 4 zile. Impresionantă... vitează.

În aceeași încăpere se află și o unitate pentru reparat aparate de radio, televizoare, casetofoane, radiocasetofoane... Șef de unitate și unic subordonat: Ștefan Danciu. Dînsul ne spune că multe reparații nu pot fi făcute pentru ciudatul motiv că unitatea nu este aprovizionată lungi perioade cu piese care se produc în țară și se vind în magazine. Notăm dintre acestea: antena, telescopică pentru radio „Gloria”, butoane diferite pentru aparate de radio, românești („n-am de nici un fel”), capete de înregistrare-redare pentru radiocasetofoane produse în țară, curele de transmisie pentru aparate de aceeași proveniență, rezistențe de mărimi diferite („care se fac la Curtea de Argeș”), potențiometre („pentru radio n-am de nici un fel; pentru „Gloria”, „Pacific”, „Bucur” de doi ani n-am mai văzut”). Șeful acestei unități ne mai spune că la Sfintu Gheorghe vinzătorii în magazine țin expuse aparatele fără butoane. Pe acestea le păstrează în buzunarele halatelor, ca să nu se trezească fără ele. Au ajuns la amarnic de cumplită căutare. Și, să fim iertați, fără justificare!!!

„Munca este cel mai bun medicament”

Sînt cuvintele lui Ludovic Zsombori, atunci cînd își aduce aminte de suferințele sale aduse de vîrstă, de altfel nu prea înaintată. Este ceasornicar la Tirgu Secuiesc, unde îl cunoaște oricine. „Uit de toate, cînd lucrez, zice dînsul. Îmi place să strunjesc eu un ax, ori să fac o reparație mai grea, pe care nu oricine o poate face. Anul trecut în februarie eram internat la Fundeni pentru o boală de ficat. „Suportam bine tratamentul. Mai greu suportam să văd pe un pîrete o pendulă care nu mai mergea de mult. Acolo n-aveam scule. Am cerut voie s-o „consult”. Era uzată. Erau destule de făcut la ea. Am împrumutat scule de la mecanicii de întreținere, o pensetă de la medici și pînă la urmă... a reînceput să meargă normal cum îi stă bine oricărui ceas. Mai ales dacă se află în casă și un ceasornicar.”

DORIN GHERGHINESCU ■

Morala bunului meseriaș

(III)

masini de cusut, la care amatoarele — îndrumate de către cineva de meserie — își vor putea croi și își vor coase cele dorite. Chiar și masini de tricotate vor fi folosite, în paralel cu inițierea în meseria respectivă. Cum președinta cooperativei este și președinta a Comitetului municipal al femeilor, a și testat ideea în anul trecut, în cadrul Clubului Femina (un fel de șezători moderne, inițiate de dînsa, care se țin săptămînal și la care participantele, de toate profesiile și vîrstele, învață într-o atmosferă agreabilă să croiască, să coase le mașină, să crosezele, să împletească, să repare frumose îmbrăcăminte, să transforme cu fantezie modele și multe alte lucruri utile mai ales tinerelor, măruntisuri care pot fi importante în cite o clipă a vieții, lucruri folosite care nu se învață astfel în nici o școală). A doua noutate va consta într-un mod aparte de a presta servicii la domiciliul clientului, mai bine zis al clientelor. O croitoreasă chemată și plătită cu ora — după un tarif și convenabil, dar și ferm respectat, pe operații — va executa tot ce este de reparat sau de confecționat în casa respectivă. „Ideea nici nu este nouă și nici măcar nu este a mea, zice tovarăsa ingineră Rozalia Smazenka. Mi-am reamintit-o de la bunica, fostă croitoreasă în Brașov, ca și

În stînga, Etelko Cupferman, explicînd ideea unui nou model

ansamblul muncii acestor buni meseriași. Încă din anul trecut, comertul a cerut prin comenzi ferme o cantitate de marfă mai mare decît era posibil să dea unitatea. În asigurarea unui nivel calitativ deosebit al produselor sînt deopotrivă esențiale și respectul pentru meserie al lucrătorilor, dar și probitatea profesională, competența, responsabilitatea lui Imre Voino și a singurului controlor de calitate pe care îl are unitatea, tovarășul Ludovic Poklar, fost ani buni el însuși cîzmar înainte de a fi C.T.C.-istul respectat de azi (mai cîrunt decît te-ai aștepta dacă ai ști că n-are decît 54 de ani).

În întreg complexul acesta, planul realizat sistematic asigură și cîștiguri bune lucrătorilor. Poate că și de aici izvorăște o componentă a explicației unui fapt: după vreo zece ani în care nimeni n-a mai intrat în meseria de pantofar, iată că, în 1986, a fost nevoie de un concurs pentru a alege dintre toți candidații 24 de ucenici la locul de muncă. Peste mai puțin de doi ani de pregătire, ei vor fi muncitori calificati. Imre Voino ne roagă să notăm numele celor mai buni pantofari ai unității. Ei se numesc Peté Béla, Fagyas Béla și Gaspar András. Priinul este și creatorul celui mai nou model de pantof bărbătesc pe care îl face unitatea, cu un

fiat de corpuri de iluminat. A creat modele splendide pe care le-a omologat. A schimbat fundamental existența acestei secții care a ajuns o mîndrie a cooperativei. Vom extinde închirierile de unelte de uz gospodăresc. În 1986, o singură mașină de cosit iarbă ne-a adus pe această cale 23.000 de lei. Am mai testat cu bune rezultate închirieri de atelaje cu cai pentru transport. Anul acesta vrem să ajungem la 10 căruțe cu 10 perechi de cai. Avem un atelier în care facem și reparăm căruțe. Acolo potcovim și caii. Numai caiele nu putem face. Le cumpărăm, uneori trimițind oameni după ele pînă la Medgidia. Costă mai mult drumul decît marfa căutată. Zăbale cumpărăm de la C.A.P. Micfalău din județul nostru.” Zăbalele rămîn însă, dacă nu o mare problemă, o usoară enigmă. Au dispărut fierarii care le făceau. Pentru nevoile calului — vehicul de milenii și iarăși noul nostru prieten — va trebui poate să ne adresăm mecanicii fine. Ceea ce n-ar fi, la urma urmei, decît drept.

Uniunea județeană are în municipiul 19 magazine care vind produsele mestesugărești. Ei bine, în 1986, jurnalul cumpărătorului de la aceste 19 unități n-a fost folosit decît o singură dată. Elocvent, pentru simpatia și pentru comportamentul general al gazdelor.

Ne scrisese un grup de seralști de la Liceul economic din Rm. Vilcea, despre un concurs de împrejurări a căruia victimă a fost colega lor Aura Dobre. Despre ce a fost vorba? Aura abia terminase 10 clase și împlinise 16 ani. Părinții ei, atenți fiind la bugetul modest al familiei și-au spus că Aura poate isprăvi liceul și la seral, fiind o fată silitoare. În sfîrșit, Aura Dobre a fost încadrată ca lucrător comercial la toneta nr. 117, pîndinte de I.C.S.M. Rm. Vilcea.

La preluarea tonetei, gestiunea se ridică la modesta sumă de 12.995 lei și era constituită din confecții și tricotaie indeosebi. Toneta era plasată în fața magazinului „Cozia” din municipiul Rm. Vilcea, iar în perioada de iarnă funcționa în incinta magazinului de mobilă din vecinătate. Marfa a început să „curgă”, cum se spune. Surplusul de marfă ce nu intra între pereții metalici ai chicinei Aura D. îl depozita în saci de nylon și cutii de carton — unde credeți? — în raionul de menaj al magazinului „Cozia” sau sub scara interioară a magazinului de mobilă.

Din capul locului trebuie semnalat un prim aspect. Valoarea mărfurilor din gestiune s-a ridicat vertiginos la suma de 213.330 lei. Paradoxal, mărfuri de primăvară și vară au fost trimise spre vînzare în prin sezon de iarnă! Este clar că nu au fost respectate dispozițiile de gestiune, în sensul că gestionarea depozită unele mărfuri în casa scîrilor și, în cel

bani!) — s-a constatat o anumită diferență. Diferența pe care soția Dobre, părinții Aurei, au achitat-o imediat, la casieria I.C.S.M. Rm. Vilcea.

Cineva se încapăținează însă și susține sus și tare că nu este vorba de nepricepere și lipsă de experiență, ci de delapidare. Să reținem un prim aspect: Aura Dobre a funcționat doar trei luni și jumătate ca gestio-

La 16 ani și citeva luni Aura Dobre (Aleca Trandafirilor nr. 5 Rm. Vilcea) nu avea nici vîrstă și nici pricepere pentru a gestiona. Impejurarea că există o lipsă de 77 lei la ambalaje (saci de nylon și cutii de carton), în care fusese ambalată și depozitată marfa în condițiile amintite, duce la cu totul altă concluzie decît aceea a însușirii valorii mărfii vindute.

treaba că nu este rezultatul specific delapidării — care ar fi implicat însușirea, folosirea, traficearea mărfii —, ci este vorba de nepricepere indeosebi.

Rezumînd, I.C.S.M. Rm. Vilcea nu avea temei legal să angajeze o minoră și, mai ales, să-i atribuie gestiunea. Aura Dobre nu avea nici vîrstă, nici pricepere pentru a gestiona. Vorbesc de la sine greșelile făcute din imprudență, din naivitate și neștiință. Ne bucură, realmente, că am putut contribui cit de cit la soluționarea și clarificarea acestui caz ce ține, iată, de domeniul trecutului. Aspectele relatate, pe care autoritatea datează să aplice legea le-a avut în cele din urmă în vedere, dispunînd, e adevărat, după destule necazuri și strădanii, achitarea tinerei în cauză de sancțiunea privativă de libertate. Nepriceperea ei nu poate acoperi, chiar sancționată, neglijența vinovată a celor care i-au încercințat răspunderi neputrivite vîrstei! Și în acest caz, dacă nu acționează instanța juridică, poș și trebuie să acționeze cele administrative și cele morale.

DORIN SALAJAN ■

Circumstanțele Aurei Dobre

mai fericit caz, în raionul de menaj al magazinului „Cozia”, cum aminteam mai sus. De asemenea, e limpede că gestiunea a fost condusă defectuos, ducînd la formarea unor stocuri prea mari de marfă. Acestea sînt datele preliminare ale problemei. După care s-a ivit, lesne de presupus, minusul în gestiune. Intre fondul scriptic și soldul faptic (să reținem, deci, de marfă, și nu de

nară, restul de timp fiind bolnavă. Să fim atenți și la un alt aspect: minusul în gestiune nu s-a constatat la bani, ci la marfă și la ambalaj. Cum să spunem? Nu este vorba de o sumă cine știe ce mare — prejudiciu recuperat imediat în solidar cu partea responsabilă civilmente, cum se explicitează în termeni juridici —, ci este vorba de procedeele în sine. În ce sens? Iată.

Celălalt aspect ține de avaturile aprovizionării. Nu a fost normal ca toneta să fie încărcată pînă peste poate cu mărfuri de extrasezon.

În această ordine de idei, activitatea complexă de gestionare incumbă maturitatea individului, iar nu nesiguranța unui copil! Pentru că gestionarea constă și în primirea, depozitarea, conservarea și stocarea mărfurilor. Se vede, deci, împede

Instituția de lângă casă: asociația de locatari

O experiență pozitivă: controlul financiar - contabil

Deunăzi, mi-a sunat la ușă un vecin de pe scara blocului în care locuiesc și m-a întrebat dacă urmăresc, pe listele de plată ale cotelor de întreținere, repartizarea cheltuielilor. Am recunoscut că nu. De obicei, mă uit, ca tot omul de bună credință și cu încredere în comitetul asociației (ales de noi toți), doar la suma totală, pe care am grijă să o plătesc la timp, fără restanțe. Ei bine, omul avea dreptate, calculul nu prea este în regulă; pentru apartamentele cu 3 camere de pe colțul blocului sunt incluse la plată, ca fiind spații încălzite, și... suprafața balcoanelor! Dacă treaba nu ar fi destul de serioasă și de inechitabilă, în raport cu alte apartamente (care au pe holuri chiar calorifere), te-ar pufni risul. Omul s-a dus să întrebe pe cei care întocmesc calculele, dar a primit un răspuns derutant. Cum că așa i-a sfătuit nu știu care consilier juridic. Derutant, deoarece pentru a se întocmi socoteli corecte nu este neapărată nevoie de nici o savantă interpretare juridică, intrucât actul normativ — **Hotărârea 30 din 1984** (publicată în Buletinul oficial) a Comitetului pentru Consiliile Populare, este limpede și poate sta la îndemina oricărui locatar. Cu atât mai mult cu cât orice nelămurire ce poate surveni în viața unei asociații se poate cu ușurință elucida, apelând la inspectorii compartimentului organizatoric și îndrumare a activității obștești din cadrul consiliului popular. Cu atât mai mult cu cât, în cadrul sectorului 1 al Capitalei, din care face parte și blocul cu pricina, s-a acumulat o experiență pozitivă remarcabilă privind îndrumarea și controlul asociațiilor de locatari, cu un accent deosebit pe respectarea disciplinei financiar-contabile. Tovarășul Paul Guțescu, coordonatorul compartimentului, ne face dovada cu argumentele pe hirtie. „Tinom permanent legătura cu CEC-ul care, periodic, ne informează asupra situației financiare a asociațiilor de locatari. Acolo unde nu se mai înregistrează disponibilități în cont pentru acoperirea cheltuielilor e semn că undeva s-a produs o dereglare, și, atunci, prin intermediul inspectorilor noștri, cu ajutorul unui larg activ obștesc de specialitate (recrutat dintre pensionari) întreprindem controale, pentru a constata și analiza cauzele unei astfel de stări de lucruri. De regulă, majoritatea celor 850 asociații existente în sectorul nostru respectă prevederile legale, dar mai sunt și situații când disciplina financiar-contabilă nu este respectată. Ca de exemplu, asociația din str. C.A. Rosetti nr. 15, unde administratorul și-a însușit din banii asociației aproape 80.000 lei. Fapt generat desigur, și de neglijența comitetului și a comisiei de cenzori care nu și-au făcut datoria, conform Statutului asociațiilor de locatari. De regulă, la noi în sector, cazuri de fraude sunt puține, majoritatea deficitelor în conturi se datorează, mai ales, restanțierilor. Ceea ce i-arăși ne străduim, să creștem autoritatea și rolul comitetelor și asociațiilor în educarea civică a cetățenilor. Dacă primul barometru ce ne indică starea financiară a unei asociații este situația de la CEC, nu este, în schimb, singurul. În situațiile când comitetul unei asociații ori comisia de cenzori, ori locatarii înșiși, ne aduc la cunoștință unele nereguli financiare, Comitetul executiv al Consiliului popular, trimite o comisie de control financiar-contabil, formată, cum vă spunem, din activul nostru obștesc

din oameni cu pregătire în domeniu, oameni de o deosebită competență, conștiinciozitate și probitate morală, așa cum sînt Gheorghe Popescu, Octavian Micu, Gheorghe Ionescu, Alexe Tîfrea și alții. Așa s-au preîntîmpinat la vreme, sau aproape la vreme, fraude ori încălcări de legi ce ar fi dus la complicații mai grave asupra bugetelor unor asociații. Ca de pildă, în urma unei astfel de verificări efectuate în Bd. Bălcescu nr. 30, s-au găsit 17.000 lei lipsă din gestiune, acoperindu-se la timp, fără să se apeleze la instanțele de judecată, iar în str. Academiei 35-37, s-a constatat că se strungeau de la locatari anumite sume — ce se cheltuiau chiar în interes comun —, fără a fi contabilizate. La indicația controlului s-au luat măsurile convenite pentru intrarea în legalitate”.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Cum se rezolvă o problemă

Doă sunt modalitățile de a scăpa de o problemă: fie s-o rezolvi, fie s-o organizezi în așa fel încît să moară singură. Iată, am cunoscut în municipiul Buzău roadele muncii a două asociații de locatari — una, foarte bună, cealaltă, foarte slabă. Prima, Asociația punct termic 21 (cartier Hașdeu), este condusă de președintele Ion Brotaș și administrată de profesorul pensionar Florea Georgescu. Așa cum ne relatează și Ion Neacșu, șef Oficiu probleme organizatorice, din cadrul consiliului popular al municipiului, oficiu care se ocupă, printre altele și de îndrumarea și controlul asociațiilor de locatari, asociația amintită mai sus le oferă numai motive de satisfacție. Cele 8 blocuri cu 354 apartamente sînt administrate fără reproș, oamenii sînt harnici, gospodari, își întrețin bine apartamentele și spațiile comune, nu există restanțieri la întreținere, atmosfera este de o tandră vecinătate și, mă rog, în sedințele lunare nimeni nu bate cîmpii. Este, dacă vreți, o asociație model. Administratorul, Florea Georgescu, fost profesor de limba română, face acest lucru de unsprezece ani. Este meticulos, exact și are experiență. Lumea îl respectă și faptul este ușor de observat fie și numai din înfățișarea civilizată a blocurilor.

Cealaltă asociație, recunoscută ca foarte slabă, există mai mult în scriptele consiliului popular. Se numește Asociația locatarilor nr. 2, punct termic 6, cartier Broșteni. Președinte, Emil Oprea, administrator, Vera Mușat. Să-l lăsăm tot pe Ion Neacșu să-i pomenească „virtuțile”, înainte să i le descrierim și noi: „Sînt 25 de blocuri cu 4 nivele, cuprinzînd 457 apartamente. Blocurile sînt rău întreținute, spațiile comune sînt neglijate, cu geamuri sparte și casa scării nezgărvită de ani de zile. Spațiile verzi sînt neglijate, iar la întreținere restanțele se ridică la 202.000 lei”. Am încercat să vorbim cu Vera Mușat. N-am reușit. Dar nici nu cred că era vreun câștig dacă ne întîlneam. Imaginea celor mai multe dintre blocurile asociației este elocventă. Mai mult chiar, descrierea șefului Oficiului probleme organizatorice se dovedea a fi eufemistică. Degradația și paragina casei scării, a anexelor, a spațiilor verzi trebuiau demult să fie un semnal de alarmă. Este limpede că Vera Mușat este un administrator slab. Dar asta nu e suficient. Constatînd această realitate, consiliul popular nu îndreaptă lucrurile. Este limpede că numărul a 25 de blocuri, răspindite pe o mare suprafață, este o părăire prea mare pentru Vera Mușat. Dar nici Oficiul probleme organizatorice nu se omoară ajutînd-o. Mai mult, se preconizează mărirea asociațiilor pînă la 600 de

membri. Este adevărat, inițiativa n-ar contraveni prevederilor statutului, dar administrarea locuințelor ar fi evident în suferință dacă la un număr mai mic de apartamente buna gospodărire lasă de dorit. Într-unul din blocurile în care am intrat (cel în care locuiesc și Vera Mușat), degradarea și mizeria casei scării te întoarce din ușă. Blocul, care face parte dintr-o asociație de locatari vecin, administrată de un pensionar, Dimitrie Dumitriu, este locuit de constructori de la întreprinderea antrepriză construcții montaj. Nu numai că acești constructori sînt foarte puțin gospodari, dar nici administratorul nu este de prin partea locului, Dimitrie Dumitriu aflîndu-și locuința undeva prin centrul municipiului. Ceea ce nu mai este nici măcar statutar.

Dar cum spuneam, buni sau slabi, administratori și președinți de asociație au nevoie să simtă mereu umărul consiliului popular. Desigur, nimeni n-are interesul ca o asociație slabă să rămînă astfel. Ea este o problemă de rezolvat. Depinde însă, așadar, ce cale alege consiliul popular al municipiului Buzău, Oficiul probleme organizatorice în privința asociației din cartierul Broșteni: o ajută sau așteaptă.

RAZVAN BARBULESCU ■

Banii asociației nu sînt bani personali!

„Nu aveam o sumă exactă, știu că luam săptămînal de la 3.000 la 5.000 lei”. Am transcris din depozitia dată, în fața organelor de anchetă, de Maria Cojocariu care, împreună cu alte colege, Letiția Cernea, Silvia Soaită și Viorela Bodea, au delapidat de la asociațiile de locatari nr. 27, 18, 12, 28, 3 din Alba Iulia suma de 812.935 lei. Puse și plătite ca să rezolve problemele asociațiilor respective dumnealor s-au plictisit repede de această activitate transformînd-o într-o sursă de venituri ilicite. Procedul aplicat n-a fost prea complicat: stabileau o cotă de regie lunară mai mare decît cea legală pe care, evident, membrii asociației o plăteau. Cuantumul regiei se împărțea, de exemplu, la 1.200 persoane și nu la 1.400 cite erau în realitate. S-au mai îngrijit să aibă chitanțiere suficiente și, pe cît posibil, neînregistrate. Dar și chitanțierele înregistrate erau de folos căci dînd aceleași număr la mai multe chitanțe banii se puteau însuși ușor.

Lunile au trecut și, odată cu ele, a crescut și suma „adunată”. Nu conta cît se lua și de la cine; important era faptul să iei, totuși, ceva! Lipsa de scrupule față de membrii asociațiilor s-a extins, „colegele” ajungînd să se fure una pe alta, așa cum a procedat Letiția Cernea care a recunoscut că a luat de la Viorela Bodea, cînd aceasta a fost plecată la mare, suma de 3.985 lei. O sumă mică, dacă o raportăm la cuantumul prejudiciului, dar relevantă pentru profilul moral al celor aflate în această afacere: erau nu doar colege de muncă, dar surori, cele două amînite mai sus. Dar dacă surorile procedază astfel, pierzîndu-și sentimentele în fața banului, ce se întîmplă, cînd este vorba de străini? Suma crește vertiginos fapt demonstrat de Maria Cojocariu care a delapidat din gestiunea Silviei Soaită, care mai lipsea, fiind bolnavă, suma de 505.275 lei. Așa, ca între „colege”. Acum, într-adevăr, vor fi colege o vreme. Justiția a stabilit vinovăția fiecăreia dar și pedeapsa convenită: Maria Cojocariu — 18 ani detenție, Letiția Cernea — 7 ani, Silvia Soaită — 6 ani. În aceleași ape tulburi ale

necinstei s-a scaldat o vreme și Ana Florea, tot din Alba Iulia, care a avut în miră, ca administratoră, banii și problemele locatarilor din asociația nr. 35. La numai trei luni după ce a ocupat acest post (la recomandarea cui?) a încercat marea cu degetul, punînd de o parte prima sumă în folosul personal: 200 de lei. Și, încetul cu încetul, mina a intrat tot mai adînc în buzunarele contribuabililor, ajungînd la suma de 317.000 lei căci, vîzîndu-se necontrolată, nederanjată nu știa nici la ce sumă a ajuns, nici să se oprească, ajungînd să se încalcească în ieșele pe care singură le-a țesut: „suștrăgeam, în fiecare zi diverse sume dar pe luni nu înțeam o evidență a sumei totale însușite”, cum singură spune într-o declarație. Pierzînd busola, simțînd primejdia aproape, a intrat în panică și a depus la un moment dat în plus față de încasări 52.176 lei, bani însușiți în lunile anterioare. Și în acest caz delapidarea s-a desfășurat într-un climat favorabil: blocuri cu chitanțe la discreție, dintr-unul sumele se treceau în registrul de casă și se depuneau la C.E.C. iar celălalt evident că nu se contabiliza din moment ce banii urmau să intre în buzunarul administratorului necinstite. Pentru faptele săvîrșite a dat socoteală în fața legii care a sancționat-o cu severitate: 16 ani închisoare.

Dar un lucru este neclar: în perioada cînd s-a săvîrșit însușirea sumei menționate scriptele asociației respective n-au fost controlate de nimeni. Dacă ar fi întrebat-o cineva de sănătate pe Ana Florea, ar fi observat, de exemplu, că o vreme actele asociației nr. 35 erau ștampilate cu ștampila asociației și pe care o colegă, Georgeta Tomuș, a îngăduiat să o folosească de cite ori era nevoie, fiindcă dumneaei avea o părere bună despre cea care și-a însușit atîția bani: „avea o comportare bună la locul de muncă, nu se enerva niciodată (la așa sumă, să-ți pierzi răbdarea?! n.r.), avea răbdare cu fiecare contribuabil (știa ea de ce! n.a.) își făcea datoria în mod conștiincios”. La o asemenea avalanșă de palatii îți vine să pui pixul jos și să te întreb: la ce sumă ar fi ajuns inculpată, dacă nu își făcea datoria în mod conștiincios? Un alt martor citat în proces, I.J. arată că „nu s-au folosit registre și formulare tipizate, formularele folosite și registrul pentru evidența operațiilor bănești nu erau numerotate, sigilate, snuruite și certificate prin semnătura președintelui comitetului asociației”. Cel care exprimă această observație critică are dreptate mai ales că are și autoritatea să o spună fiind chiar președinte al comitetului asociației respective. Nimeni nu i-a împiedicat pe membrii comitetului, ai comisiei de cenzori să-și facă datoria, ori pe cei de la Consiliul popular municipal să treacă mai des pe la asociațiile de locatari unde un control mai atent ar fi fost în măsură să stopeze mai devreme activitatea infracțională a unor indivizi necinstiți.

HOREA SANDU ■

Ce ascunde bunăvoința?

Discuția cu tovarășul Ioan Chivari, secretarul Comitetului Executiv al Consiliului popular municipal Oradea, începe frumos, cu sfatul, desigur dezinteresat, ce ni se dă, ca, în cazul cînd vom scrie ceva în legătură cu asociațiile de locatari să nu uităm cea mai importantă problemă — după părerea dînsului — aceea a îmbunătățirilor posibile ale actualului statut al acestora. Ni se dă chiar și un exemplu: să se prevadă dreptul asociațiilor de a-și plăti un corp de juristi și specialiști în contabilitate care să le îndrume. Nu pretindem că actuala formă a statutului n-ar putea fi

îmbunătățită și consiliile populare pot determina, mai ales ele, argumentînd convingător, schimbările pe care le cere viața. Dar în ce ni se spune este ceva care scîrție. Pentru că statutul în vigoare prevede clar că obligația de a îndruma, sprijini și controla activitatea asociațiilor de locatari o au comitetele și birourile executive ale consiliilor populare. Iar articolul nr. 25 din statut precizează: „Pentru controlul aplicării de către asociațiile de locatari a prevederilor legale în activitatea financiar-contabilă, inclusiv în stabilirea și repartizarea cheltuielilor comune, pe lângă comitetele și birourile executive ale consiliilor populare se vor constitui prin decizie, comisii de control financiar-contabil”.

Ce să mai crezi în aceste condiții?... Aflăm că în Oradea majoritatea asociațiilor de locatari sînt bine gospodărite. Alegem unul dintre exemplele posibile: asociația nr. 142, din cartierul „Rogerius”, exemplar gospodărită, mai ales prin contribuția președintelui Valer Buda, a vicepreședintelui Nicolae Silveșanu și a administratorului (din 1980) Palade Dodu. În general treaba merge după cum sînt oamenii din comitet și administratorul. La o asociație vecină (nr. 139) sînt locatari care au acumulat restanțe de ani întregi și nu s-a deranjat nimeni să le facă măcar o somație. Dar în tot municipiul nu sînt, se pare, decît două asociații unde au existat și mai există mari, foarte mari necazuri. Oare comisia de control nu putea face ordine la două asociații?! Incapacitate sau indolență?! Pe biroul tovarășului Ioan Chivari stă sub lumina veiozei o sesizare semnată de locatarii unuia din blocurile asociației nr. 312 din cartierul „Nufărul”. Se reclamă faptul că datorită escrocheriilor fostului administrator — deja arestat și judecat public, de curînd — a fost interuptă în plină iarnă alimentarea blocului cu apă caldă. Pe colțul din stînga sus, primarul cere măsurile convenite, grabnic. Cronologic, însă, mari delapidări s-au produs se pare întîi la asociația nr. 206 din „Loșia-Nord”. Ajungem acolo strecurîndu-ne pe bordura străzii Salcimilor, stradă ce pare un canal venefian plin cu apă din bordură în bordură, pe care s-a interzis temporar circulația gonolelor. Actualul administrator, Florian Știubea, ne pune la îndemînă documente din care aflăm următoarele: Fostul președinte Arpad Vass care își posesese soția administrator — *vai, cu cîtă seninătate ne va arăta la primărie tovarășul Ioan Chivari decizia din 1982 prin care erau confirmate asemenea abergeri!!!* — a delapidat 440.185,15 lei. El strîngea banii și nu-i depunea. Prin decizie a Tribunalului Suprem a fost condamnat la 18 ani închisoare. Nefiind solvabil, pagubele rămîn pe umerii locatarilor. Și numai penalizările ajunseră la 2.817.866 de lei în timpul administrației sale. Timp în care, la o sesizare adresată primăriei, răspunsul semnat la 3 octombrie 1983 de Ioan Chivari și vicepreședinte ing. Traian Bonta pretindea, fără echivoc și șifală, că: „pe baza constatărilor (n.n.): „care constatări?!” efectuate, tov. Vass Arpad este om cinstit”. În ce privește asociația 312 din „Nufărul”, l-am avut ca principal interlocutor pe actualul ei președinte, Florian Ștef. El ne-a spus că după ce, cu cîțiva ani în urmă, o administratoră era condamnată pentru vreo 200.000 de lei lipsă, iar apoi alt administrator a încercat să pună lucrurile la punct, a urmat Dumitru Șendroi, „pensionar cu 3.300 de lei pensie care, ca administrator, în vreo doi ani, a păpat 285 de mii de lei din banii locatarilor, încît de trei luni nu mai avem apă caldă, iar penalizările se apropie de două milioane”. Și Dumitru Șendroi este insolubil. Multe blocuri au subsolurile tehnice nebetonate, nedeterminate de constructor și inundate de ani de zile. Același constructor, Trustul antrepriză generală de construcții montaj Bihor, somează în schimb asociațiile ca, pe cheltuielile lor, să scoată apa din subsoluri unde să pună un strat de balast pentru recepționarea finală a 11 blocuri, la date esalonate demult și inutil depășite (în 1986). Interesant, nu-i așa? Și original!

DORIN GHERGHINESCU ■

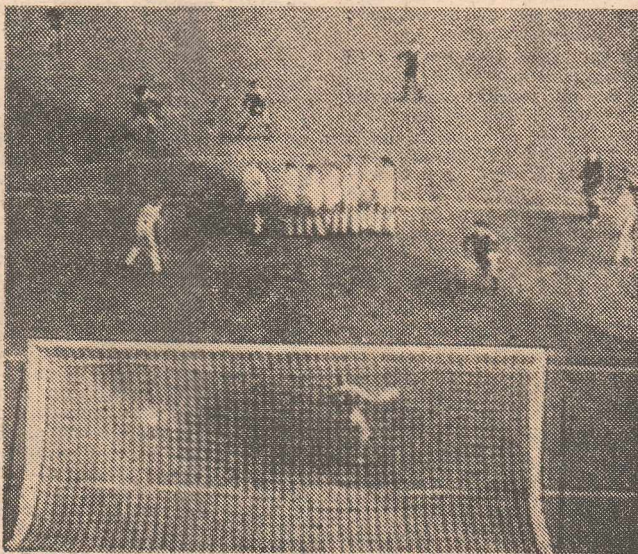
În palmaresul fotbalului românesc

Încă un trofeu de mare prestigiu internațional

Imagini pentru istoria fotbalului

Stoica, bravul căpitan de echipă, oprit prin fault, în apropierea careului

O privire ageră și o execuție de maestru găsesc punctul vulnerabil

Hagi ne arată că bucuria te înalță. Nici noi nu ne-am dat seama când am făcut la fel

Ecouri

Agencia A.P.A. Viena: „Echipa Steaua București a realizat o nouă premieră pentru fotbalul românesc cucerind „Supercupa Europei”, după ce în meciul de la Monte Carlo a învins cu scorul de 1-0 puternica formație sovietică Dinamo Kiev, în rindurile căreia au evoluat o serie de jucători binecunoscuți pe plan internațional. Golul formativ românesc a fost marcat de Hagi, dintr-o lovitură liberă, executată cu măiestrie. Atacantul român a găsit o fisură în zidul alcătuit de jucătorii sovietici și a înscris cu un șut spectaculos în ultimul minut al primei reprize. Acest gol i-a însușit pe fotbalistii români, care în repriza secundă au jucat și mai energic, punând în pericol — prin acțiunile ofensive lansate de Fițurcă și Lăcătuș — poarta echipei Dinamo Kiev.

În relatarea agenției TASS se arată: „Jucând foarte bine, fotbalistii de la Steaua București au întrecut cu scorul de 1-0 pe Dinamo Kiev și au cucerit „Supercupa Europei” la fotbal”.

Alfabetul victoriei

Având răgazul citorva ore între sfârșitul acestui meci de antologie și momentul începerii transmisiunii, încerc să prezint un „abecedar” al jocului, un lexic al acestei victorii, fondul ei principal de argumente.

A de la aplauzele care se cuvin acestui splendid succes al fotbalului nostru, acestei echipe ce frumos se „încăpăținează” să-și dovedească siesi și întregii Europei fotbalistice că-și conjugă în continuare activitatea la un timp mai mult ca perfect. Aplauze minunatei galerii a suporterilor români prezenti la Monaco, grup ale cărui însuflețire și entuziasm au făcut realmente ca echipa noastră să se simtă aici ca acasă.

Dar și aplauze pentru echipa sovietică, pentru jocul ei și, mai ales, pentru maniera emoționantă în care i-a aplaudat pe învingători, pentru frumusețea cu care a știut să primească, în final, propria-i înfrângere.

B de la un călduros bravo pe care-l merită toate „literele B” din formația noastră — Bölöni, Belodedici, Bumbescu, Bărbulescu, Bălan, Balint —, jucători care au transformat coincidența unei inițiale într-o literă respectată în fotbalul nostru și în cel european. Și-un la fel de sincer bravo pentru toți băieții acestei echipe, pentru bărbăția lor în momentele de cumpănă ale carierei lor europene, pentru biruința strălucită pe care au reușit-o în această memorabilă seară de februarie.

C de la aceste cupe ale fotbalului internațional, care au început să fascineze tot mai mult întregul mapamond. Steaua a câștigat două din cele trei cupe posibile într-un sezon competițional de cel mai înalt nivel. Și le-a câștigat pe cele care-i conferesc supremăția în fotbalul bătrânului continent, disputa cu „sud-americanii” având legitimul drept al unei revanșe concludente, ce poate se va disputa cindva.

D de la Duceadam — și-mi veți îngădui să îndrept, în aceste clipe de euforie, un gând de recunoștință spre cel care, realizând o incredibilă performanță individuală într-un joc eminentamente colectiv, a concretizat la modul superlativ pretențiile justificate ale Stelei la o mare performanță în fotbalul internațional. O performanță intrată deja în istorie, datorită și unui nume intrat deja în legendă — Duceadam.

F de la familia pe care o reprezintă în momentul de față gruparea fotbalistică a Stelei — pe toate gradațiile și virstele celor care o compun. O familie prezentă și aici, la Monaco, nu numai prin cei mai entuziaști și anonimi, totuși, admiratori ai acestei echipe, ci chiar și prin cei mai intimi dintre aceștia, cum au fost și de astă dată, constituite într-o pitorească și frenetică galerie, soțiile celor care disputau pe teren sau în vecinătatea lui o mare „partidă” a vieții lor.

H de la Hagi („la belle étoile”, îl numea Jean-Philippe Reihacker într-un titlu apărut în „L'Equipe”), acest jucător care, dacă n-ar fi existat, trebuia să fie „inventat” — măcar pentru acea fază din minutul 44. Mai

bine zis, prezența lui în această partidă s-a justificat în secunde acestei lovituri libere transformată în gol. Fie și numai pentru atit, demersurile laborioase pentru venirea lui la Steaua și-au găsit finalitatea. Meritul lui Hagi este că și-a îndeplinit datoria, el onorând pe deplin investițiile (de încredere) care s-au făcut în ceea ce-l privește.

Mai mult decit atit, aș spune că un jucător ca Hagi avea nevoie de un astfel de eveniment, în care să-și poată arăta înalta sa clasă. Deci și dorința lui firească — de a se face remarcat o dată în plus la nivel continental și de a „plușa” decisiv în viitorul clasament al celor mai buni fotbaliști ai anului în curs — a fost împlinită. După cum și schimbarea lui Hagi e intrucitva simbolică, ea semnificând că Steaua dorește să încheie o campanie europeană de înaltă performanță și să înceapă o alta, poate la fel de prodigioasă, în alcătuirea ei tradițională.

I de la ierarhiile care însușesc ca un stigmat activitatea fotbalistică la orice nivel. De pildă, pentru evoluțiile lor din anul trecut, Belanov a fost desemnat cel mai bun fotbalist din Europa, Jar Zavarov („jumătate Platini, jumătate Maradona”, cum îl alinta „Gazzetta dello Sport” din prețiuza jocului) — cel mai bun din U.R.S.S. Ambii au fost în teren în jocul împotriva Stelei, și ambii au fost schimbați. Spuneam în avâncronica din numărul trecut că și Steaua are în componență pe cel mai bun jucător din anul trecut al fotbalului nostru — Bölöni — și pe cel care ar putea fi cel mai bun din Europa — Hagi. Din această perspectivă schimbarea celor doi valoroși jucători sovietici reprezintă deopotrivă un simbol și un subiect de meditație asupra relativității oricărei ierarhii de acest gen.

J de la jucătorii Stelei — cei care au avut pentru acest meci 40 de zile de pregătire (din care doar vreo două de pauză, pentru revvederea familiilor). Acești eroi ai muncii încrincenate, tenace și dure au abdicat de la elementarele drepturi ale unei vieți normale pentru a se dedica, într-un efort niciodată cuantificabil la adevăratele sale dimensiuni, pregătirii pentru obținerea acestei mari performanțe.

Au obținut-o, dar munca lor ar fi rămas aceeași și dacă mingea s-ar fi „înverit” altfel. Probabil că atunci n-am mai fi avut răgazul să gândim la privațiunile cerute de marea performanță. Măcar să facem acest lucru acum, bănuind ce înseamnă să simți aproape șase săptămâni „mirosul” aspru al victorii în cantonament.

K de la acești frumoși kieveni, jucători distinși și eleganți, care se bucură de-o faimă deosebită grație unor calități care astăzi (marți n.r.) au fost însă net depășite de virtuțile fotbalistilor noștri.

L de la Lăcătuș, jucător care a avut un deosebit rol tactic în repriza a doua a meciului, atunci când erau de așteptat valorile de atac ale echipei sovietice. Aceștia nu s-au produs decit sporadic tocmai datorită sprinturilor irezistibile ale lui Lăcătuș, care sfârșeau prin a-l sufo-

ca, pur și simplu, pe puternicul Demianenko. Avind în Lăcătuș o adevărată „torpilă” îndreptată mereu spre țintă, echipa noastră și-a ținut la respect adversarul, obligându-l să recurgă la interminabile centrări înalte de pe dreapta, rezolvate cu ușurință de fundașii noștri centrali.

M de la miturile care se nasc uneori în fotbal. Un astfel de mit era pe cale de a deveni merituoasă echipă Dinamo Kiev. Publicațiile de aici, inclusiv prestigiosul „France Football”, o considerau mare favorită în disputa pentru „Super Cupă”. Pentru kieveni, această supralicitare a calificărilor lor s-a dovedit a fi, îndeosebi după ce au primit golul, o povară psihologică mult prea mare.

Steaua nu numai că a învins, dar a și spulberat astfel unul din neprevăzutele mituri ce era pe cale să se instaleze în fotbalul european, meru dornic de altfel, să-și creeze „echipe la modă”.

O de la orgoliul de înțeles pe care fotbalistii steliști l-au pus în jocul de astăzi seară (marți, n.r.), dorind — și reușind — să încheie apoteotic o carieră europeană de excepție „Bucarest — vainqueur — Super Coupe”, tipărea la sfârșitul meciului tabela electronică de marcaj a stadionului. Era un anunț lăconic, că un zimbet frumos pentru toate telexurile planetei fotbal.

P de la popularitatea tot mai expansivă a fotbalului. În acest cartier celebru al lumii care este Monte Carlo, strălucirea cu parfum de legendă a cazinoului și bila crupierului de la ruletă au fost dominate în această seară (marți, n.r.), poate pentru prima dată, de cimpul magnetic al mingii de fotbal. Monte Carlo a însemnat de această dată un inedit pol al fotbalului european și va însemna pentru totdeauna locul unde echipa română — Steaua București a scris una din cele mai frumoase pagini ale istoriei sale.

R de la recunoștința pe care, vrînd-nevrînd, întregul nostru fotbal va trebui s-o păstreze echipei Steaua. Pentru că această victorie depășește, prin amploare și semnificație, sfera clubului nostru fanion, răsfărîngîndu-se pozitiv asupra întregii activități fotbalistice și sportive din țara noastră.

S de la sacrificiile, descriptibile sau nu, presărate de-a lungul acestei campanii europene a fotbalistilor noștri. Sacrificii de care n-au fost scutiți nici cei care, ocupîndu-se îndeaproape de această echipă, au stat — și vor rămîne probabil — niște frumoși anonimi în umbra pe care o dă strălucirea acestei superecupe.

Ultima „verigă”, intrucitva simbolică, deși anecdotică, a acestui lanț de privațiuni s-a consumat chiar după încheierea meciului: oprit la stadion pentru control antidoping. Bölöni, unul dintre cei mai îndreptățiti să primească public felicitările adresate jucătorilor noștri, n-a mai putut ajunge la hotel unde avea loc festivitatea respectivă decit cînd aceasta se încheiase deja!

T de la tactica etalată în acest joc de echipa noastră. Victor Sînet aprecia în „L'Equipe” că Steaua are „mușchii, picioarele și nervii”, în timp ce Dinamo Kiev — „capul” (aluzie evidentă la calitățile dominante ale celor două echipe). De data aceasta Steaua a avut și „capul”, iar pe Dinamo Kiev „picioarele” n-au ținut-o decit o repriză. Cu alte cuvinte, a fost o victorie a pregătirii fizice și psihologice, dar și una a resurselor tactice — acest ultim capitol oferind prin jocul de astă seară (marți, n.r.) o frumoasă revelație pentru care antrenorii echipei noastre merită să fie congratulați cu prisosință.

Datorită acestei victorii, primăvara parcă a venit cu o lună mai devreme. Aici, sentimentul de echinocțiu este deplin, noaptea pîrînd egală cu ziua și datorită noii străluciri și noului răsărit ale acestei brave echipe Steaua. O stea polară care va călăuzi multă vreme eforturile generațiilor prezente și viitoare de sportivi în atingerea unor culmi de performanță similare. Aici, la Monaco, misiune îndeplinită. Terminat!

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

În strălucirea acestei izbînzii se află și truda celor de pe banca tehnică

Cronica șoselei Vehiculul din filmul de anticipație

Bine dispusi, veseli, tocmai se pregăteau să intre în holul poate prea încărcat cu plante ornamentale, când un huruit ca de tanc le atrase atenția spre stradă. „E un zgomot de Fadromă, Costel, îl disting dintr-o mie”, remarcă Dan. „Concertul utilajelor de șantier îl ascultăm doar toată săptămâna. Ții neapărat să-l auzim și acum?” „Nu-i vorba de asta, ci de altceva. Ce caută uriașă Fadromă în zona ultracentrală a orașului și mai ales simțată seara? Sint tare curios să văd utilajul și îndeosebi cine e la volan. Voi intrați în sală, vin și eu după ce mă lămuresc despre ce-i vorba”. „Venim cu tine și așa în sală e încă puțină lume”. Când au văzut colosul și mai ales în ce stare era cel care îl conducea, băieților nu le-a venit a crede. „Ce-i cu tine, Leonard, cum ai ajuns aici?” „Păi ce, numai voi aveți voie să frecvențați balurile, eu nu?” „Bine, cîntărețule de operete, dar așa se vine la bal? Cu Fadroma, în salopetă, murdar, neras de-o săptămână? Doar sintem colegi, lucrăm cot la cot cu tine. Ce-ar fi fost să venim aici cu basculantele noastre de 20 de tone? Uite ce propunere îți facem: unul dintre noi te duce cu taxiul la garsonieră, unde te speli, te pui la punct, iar Fadroma o ia cineva de la șantier, pe care îl chemăm noi, și o duce cum se spune „acasă”. Între timp îți mai revii și tu și...”. „Adică de ce trebuie să-mi revin, nu cumva aveți impresia că sint beat?” „Nimeni n-a spus asta, zice Costin, dar o plimbare și o baie nu strică nimănui. Oricum nu poți apare așa în sală, cu salopeta, cu miinile pline de ulei. Care fată ar dansa cu tine în halul în care ești?” „Eu vin de la lucru, nu de la plimbare ca voi”, răspunde mecanizatorul țifnos. „Parcă noi n-am fost cu tine la program. De acolo ne-am dus însă acasă, nu la bufetul «Turn» pe care îl îndrăgești tu”. Replica lui Dan avu darul să-l irite la culme pe Leonard. Vroia două lămuriri: să-l lovească pe cel care „l-a jignit” și să intre în sală. Băieții au avut mult de furcă cu „cîntărețule de operetă” înalt, vinjos, cu forța dublată de puterea alcoolului, care îl aduce pe individ în stadiul pericolos de violență. Cei trei prieteni, în încercarea lor disperată de a-l îndepărta de sală și de Fadromă pe bețiv, își minșiseră și-și boțiseră hainele, încit numai bune de bal nu arătau. „Distracția s-a dus, dar măcar să-l scoatem

pe nebulul ăsta de aici!” remarcă Dan. Exact cum scapă un pește din mină, așa reuși Leonard să le scape colegilor lui. Se urcă repede la volanul utilajului și pe aici îi-e drumul. „Dacă încearcă vreunul să se urce lângă mine, îl azvirl sub roți”, le strigă el amenințarea. „Soluția e să-l blocăm undeva. Asta trebuie imobilizat neapărat!” Se auziră strigăte. „Unul cu un utilaj mare, cu care face slalom, a trinit doi oameni la pămînt. Cei răniți cred că-s soț și soție. Tipul a fugit pe o stradă izolată ce dă însă tot în bulevardul Gării” relatea martorul ocular, un om de vreo 50 de ani, cu o sacoașă în mină, ce vădea că fusese după cumpărături. „Dacă nu reușim să-l prindem, ăsta face și alte victime, reflectă Dan. Pe traseul haotic ce îl urma, Leonard întîlni o furgonetă tocmai cînd bucla slalomului Fadromei era pe stînga. Fragilul autovehicul fu luat pe sus și proiectat în gardul de beton al unui șantier. Printr-o minune omul scăpă doar cu niște zgîrieturi. Aceeași soartă, din ferice, avu și un taximetrist, al cărui autoturism făcut zob de cupa Fadromei ieși viu și nevătămat din autovehiculul transformat într-o capcană metalică. Exact precum un tanc care calcă totul sub șenile, așa își văzu de drum și enormul utilaj. Cu un singe rece de indignat, șoferul taximetrului se îndreaptă spre epava ce fusese doar cu câteva clipe în urmă o elegantă limuzină și deschizînd ceva ce seamăna a ușă începu să scotocească la aparatura de la bord. „Încercarea moarte n-are” rosti cu voce tare șoferul taxiului. „Domnișoară Lenuța — chemă el centralista prin radio — sint eu, Firoiu. Is fericit că-mi funcționează aparatul, m-a lovit un nebul care-i și acum la volanul unui utilaj ce rade totul în cale. Numai pe străduța unde mă aflu a făcut două victime, o furgonetă și pe mine. Îți vine să le plîngi de milă cînd le vezi...”. „Nea Firoiule, probabil că ești puțin șocat. Vezi descrierile, să le faci pe urmă. Spune-mi pe unde a luat-o nebulul, să anunț Miliția și pe băieții din zonă. Trebuie blocat cit mai e timp. Despre ce utilaj e vorba?” „Parcă mai știu eu? Ceva ce seamăna cu monstrii din filmele de anticipație”. „Spune-mi dom-le, ceva mai concret. Doar nu vrei să le spun „Urmăriți și prindeți un vehicul monstru care seamănă

cu cele din filmele științifico-fantastice”. „Bineînțeles că nu poți. Să mă concentrez puțin. Cred că e un imens utilaj de șantier...”. „Bine, hai că pierdem timp prețios”. Fata de la centrală alertează taximetristii din zonă, pe Oprea, Udrea, Zamfir, Ciobotă. „Fiți foarte atenți” îi avertiză ea. La volan cred că e un bețiv care lovește tot ce-i apare în cale. Nu încercați să-l blocați cu mașinile voastre, că vi le face arșice”. Începură să se audă comunicări „Fadroma — un sofer clarificase despre ce-i vorba — se îndreaptă spre strada Poiana Mare” preciză el. Acum face viraj pe strada Apusului, fereste-te Udrea, că vine exact spre tine. Virajul de 90 de grade, pe strada îngustă, nu-l oprește pe bolid să ia cu asalt trei mașini la o parcare”. Zamfir îi fu naș lui Leonard. „Ciobotă, găsește iute un autocamion sau o basculantă cit mai mare, cu care să barezi capătul dinspre centru al străzii Paștel, aia paralelă cu triajul. Trebuie să-l blocăm pe nebulul cu Fadroma. Să nu rămînă nimeni în mașină. La ora asta tipul crede că poate orice. E beat și furios la culme”. „Bine, Zamfir, fac tot ce pot”. Oprește o basculantă gigant. Șoferul ei nu înțelege despre ce-i vorba. „Cum, doamnele, să-mi pun eu pielea la saramură pentru un nebul? Cine răspunde de mașina pe care imi cîștig piinea?” „Nu va intra în ea, te asigur, colega. Ești, totuși, un uriaș față de Fadromă și altă ieșire din capcană n-are”. Așa s-a și întimplat — Leonard s-a predat. Pînă la un punct însă. „M-am oprit, dar nu mă dau jos” strigă el cu voce răgusită. De data aceasta băieții, colegii lui, l-au determinat să coboare. „De ce-ai făcut toate astea, Leonard?” „Păi dacă m-a refuzat”. „Cine, cîntărețule de operetă?” „Eleonora mi-a zis că nu merge la bal cu bețivii!”. Doi oameni (răniți ușor, din ferice), două mașini făcute praf și alte trei avariate grav, reprezintă bilanțul ravagiilor făcute de șoferul Fadromei. Se adaugă și alte infracțiuni. Atlet remarcabil, solist la fel de bun (nu întîmplător supranumit „cîntărețule de operetă”), muncitor, harnic, priceput. O dată pe an, nu mai des, băutura îl face din om, neom. Nu-i de ajuns?

VICTOR BEDA ■

Rugby-A.B.C.

În ciuda conservatorismului britanic, închistat în competiții de plan intern, fără campionate rigide și fără clasamente stabilizate, asistăm în ultimii ani la o resurrecție a rugbyului pe plan mondial, depășind chiar importanța Turneului celor cinci națiuni și a Cupei F.I.R.A., referindu-ne în primul rînd la actuala Cupă Mondială din Noua Zeelandă și Australia, la Turneul „Masters” din Franța, precum și la competițiile internaționale de Rugby-VII, tot mai dese. Sportul inițiat în localitatea Rugby (Anglia) de către elevul William Webb Ellis, printr-o inspirație de moment, dăinuie de peste un secol și jumătate și tinde să capete un caracter proliferant, poate și datorită faptului că este jocul sportiv cu cea mai diversă aplicativitate și afirmare a oricărei pregătiri atletice particulare, constituind un sport predilect al bărbaților de orice gabarit, solicitînd deopotrivă forța, viteza și îndemnarea celor ce-l practică. Odată cu această spectaculoasă resurrecție și cu înscrierea definitivă a Rugbyului în dicționarele enciclopedice, s-a produs și explicitarea fenomenului respectiv, definindu-se cert prin elementele lui fundamentale și sintetizîndu-i-se principiile, cu tendința pedagogică de a fi pus la îndemina tuturor. În acest sens, s-a făcut remarcată lucrarea de mare concizie „A.B.C. in Rugby” (The A.B.C. of Rugby) datorată teoreticianului C.K. Saxton și publicată, în 1973, de revista New Zealand Rugby Football Union. Subliniind cunoașterea temeinică a regulamentului în vigoare, atît de arbitri cit și de jucători, teoreticianul neo-zeelandez definește spiritul jocului respectiv prin trei elemente de bază, esențiale în deprinderea lui, reunite în formula celor „trei P” ai jocului de rugby: POSITION, POSSESSION și PACE, formulă traductibilă prin: Poziție sau Plasament, Posesivitate a balonului și Penetrație sau Percutanță (înțelegînd prin aceasta un ritm accelerat de joc). Desigur că așezarea în teren realizată prin plasamentul individual și ansamblul general (tactic) sint de primă importanță, atît în atac cit și în apărare, iar posesia balonului devine scopul imediat, premergător realizărilor punctabile,

punîndu-se accentul pe caracterul eminentement ofensiv și combatant al rugbyului. Poate tocmai de aceea tehnicianul didact include capitolul necesar defensivei în cel al posesivității balonului, omițînd, astfel un al patrulea „P”, cavenit Pazei sau Protecției organizate, înțelegînd prin aceasta Protecția purtătorului de balon în grămăzile spontane, moluri și în jocul la margine, Pressingul, sau mișcarea generală în teren asupra oricărei acțiuni adverse și îndeosebi aplicarea procedurii specifice de stopare: Placajul prompt. Firește că toate aceste principii de ordin general își au sorgintea lor inițială în elementele de bază ale tehnicii individuale, fără de care nici un angrenaj de echipă și nici o tactică, oricît de savantă, nu-și află aplicarea. Mulți dintre idealistii noștri antrenori au ocrot în mod eronat intensificarea vitezei de joc și a circulației balonului, fără să fi ameliorat ramașajul (culegerea balonului) și elementarul studiu al pașii! Acest imperios deziderat al tehnicii individuale e de neîncuțat în concepția rugbyului, constituind specificitatea lui și-l putem circumscrie într-o formulă indestructibilă a „celor „4-P”: 1. Prinderea balonului, prin culegerea, prin recepția pașii, acroșarea la margine sau prinderea din zbor, pe șutul advers; 2. Pastrarea balonului (protejîndu-l în orice ocazie, sau plasîndu-l corect); 3. Pașă trebuie executată impecabil și oportun; 4. Placajul — procedeu adevat, marcat de promptitudine și fermitate. La toate aceste calități fizice stimulate prin antrenamente conștiințioase, odată cu îndemnarea echipierilor, cea care le oferă bunele rezolvări tactice, considerăm că în spiritul obsesivității acestei inițiale „P”, putem vorbi și de un grupaj esențial de valori morale, pe care le-am înregistrat în următoarea formulă a altor „4-P” și anume: PASIUNEA (cu care se dăruie un rugbyst Spiritului de Echipă), FAIR-PLAY (în orice ocazie, pe stadion și în afara lui), POPULARITATE (ca expresie valorică) și PATRIOTISMUL la cel mai înalt grad, în toate întîlnirile internaționale.

TUDOR GEORGE ■

Civilizația sportului

„Leii” pe gheață

Campionatul de hochei s-a întrerupt. De fapt, el este, cum se spune, jucat. Echipa națională se pregătește pentru campionatul mondial.

Speram ca anul 1987 să aducă mai mult calm pe dreptunghiurile de gheață ale patinoarelor noastre. Da de unde! E lucru știut că în ultimul turneu, după cum ne informează ziarul de specialitate, penalizările au fost la concurență cu timpul de joc: peste 50 de minute, hocheiștii echipelor noastre frunțase (care cînd se întîlnesc între ei sint lei, iar în fața altora... mielușei) au stat pe banca pedepsitorilor în meciurile-derbi.

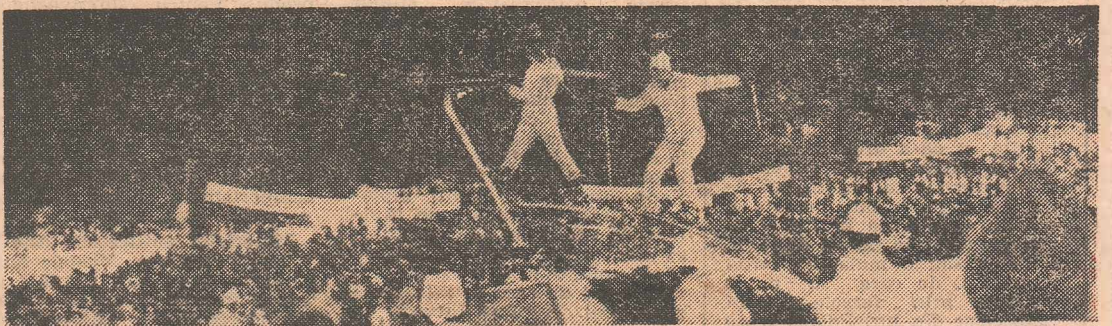
Hocheiul românesc a fost, nu demult, o adevărată familie, bazată pe principiile moralei sportive, jucătorii erau animați de cele mai trainice și profunde sentimente de prietenie. Ce-i determină acum pe unii dintre ei să se snopească pe gheață, lovindu-se cu pumnii și cu croșele? Atitudinea acestor „capete înfierbîntate” care vîd în adversari niște dușmani, nu parteneri de întrecere, denotă lipsa de considerație față de importanța prestigiului competiției în care echipele lor au onoarea să fie admise (prima divizie a țării), lipsă de respect față de publicul spectator și față de suporteri, lipsă de demnitate sportivă și, la urma urmei, chiar umană.

Se pare că la federația de hochei, comisia de disciplină a scăpat hătările. Nici nu-i de mirare, atita timp cit jucătorii sint „răsfățați” cu învoiri peste limită de la antrenamentele lotului național aflat în pregătiri la Gheorgheni, sau același lot, după meciul cu echipa R.D.G., a ajuns să numere 7 sportivi la un antrenament în vederea unui turneu în Bulgaria. Situația disciplinară este aceeași și la nivelul reprezentativei B, care s-a întîniuit pentru trei zile (!) în cunoscuta bază, în prima zi fiind prezenți la antrenament 2 jucători (!!), în ziua a doua 4 jucători, pentru ca în ziua a treia, „lotul” să vină în Capitală. Inghiorțor este că și la taberele lotului național de juniori se întîrzie cu zilele, iar măsurile... întîrzie și ele. Mai devreme, ori mai tîrziu, orice compromis se plătete.

Poate că forul conducător al hocheiului românesc ar trebui să se inspire din exemplul federației de schi-biatlon, care nu a ezitat să suspende pe timp de un an de la orice activitate competițională internă și externă pe trei sportivi frunțase fiindcă nu s-au prezentat la pregătirile de... vară ale lotului olimpic, biroul federal trecînd astfel, cum scria colegul Radu Timofte în „Sportul”, o probă de maturitate, arătînd și pe această cale că sporturile noastre de iarnă nu se pot redresa decit printr-un efort total.

Ceva important trebuie să se schimbe în mentalitatea hocheiștilor noștri, în atitudinea lor față de muncă, public și față de ei înșiși. Desigur, într-o echipă nu poți pot fi la fel de disciplinați. Dar un singur om, eliminat din joc, poate aduce înfrîngerea echipei sale. Să sperăm că „izbucniri” de genul celor văzute recent, în ultimul turneu, nu vor priva echipa noastră națională de aportul unor jucători valoroși. Succes, băieții, la „mondiale”! Acolo să fiți LEI. Dar dincolo de orice fel, apărăți-vă corect șansa, chiar și în cele mai grele momente.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Serbările zăpezii

Organizate de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și de Biroul de Turism pentru Tineret, Serbările zăpezii — ediția 1987 s-au desfășurat duminică trecută în frumoasa stațiune Izvorul Muresului, în privechstea de poveste a iernii. Eroi lui Creangă au ieșit din lumea basmului, s-au intrupat într-o lume reală, au rostit snoave, vorbe-n colțuri și rotunde,

au fascinat zecile de mii de spectatori veniți din toate județele țării, dar mai ales din satele de prin muntii și văile dimprejur.

A fost o sârbătoare a Bucuriei, a Turismului, a Tineretului!

Bravo concurenților, bravo celor care au învins frigul, bravo inimiosilor organizatori!

N. GR. ■

● Patinatoarea americană Tiffany Chin, prima sportivă de culoare medaliată la Campionatele lumii, a ratat selecția la mondială, clasîndu-se abia pe locul patru la campionatele S.U.A. Dar Chin s-a consolatat destul de repede, primînd oferte de la trei companii de balet pe gheață (între care și celebrele „Ice Follies” și „Holiday on Ice”). Va urma, probabil, la sugestia impresarului patinatoarei (nimeni altcineva decit mama sa) o carieră profesională, la numai 19 ani.

● Penalizată cu 6 puncte după cunoscutele aranjamente înregistrate în ultima etapă a campionatului iugoslav de fotbal de anul trecut, formația Partizan Belgrad a început returul cu numai un punct handicap față de lidera clasamentului Vardar Skoplje, care a pornit de la zero. În schimb, Steaua Roșie Belgrad, campioana de anul trecut, a renunțat la orice velleitate, situîndu-se în prezent pe locul 12. ● Se profilează un interesant transfer în fotbal: internaționalul sovietic Blohin,

de la Dinamo Kiev (il cunoașteți, nu?), se află în tratative cu echipa Ujpest Dozsa, din Budapesta. ● Organizatorii celui mai „bogat” turneu, cel de la Anvers, care pune în joc, între altele, o rachetă din aur masiv încrustată cu diamante (primul trofeu, pentru trei victorii în cinci ani, a fost cucerit de Ivan Lendl) sint urmă-

Toată lumea face sport

riți în justiție, pentru fraudă fiscală. Parchetul belgian a descoperit că membrii comitetului de organizare a competiției (angajați de bijuterierii din Anvers) au returnat aproximativ trei milioane de dolari. ● În sezonul de escaladări de anul acesta (între aprilie și octombrie) s-au anunțat de pe acum 59 de echipe de alpinști, cele

mai multe pe redutabilul Nanga Parbat (8125 m), virful care a făcut, de-a lungul anilor, cele mai multe victime, și pe K 2, al doilea ca înălțime după Everest. ● Cel mai bun fotbalist din lume (după Maradona, care iese din discuție...) la această oră nu joacă, este de părere antrenorul brazilian Jose Faria, care, după cum știți, pregătește de cinci ani echipa Marocului. Faria se referă la vestgermanul Bernd Schuster, în prezent activ prin tribunale — unde a dat în judecată, pentru nerespectarea contractului, clubul F.C. Barcelona —, dar absent de aproape un an de pe gazon. În opinia lui Faria, Schuster, care deopotrivă e căzută, marchează și participă la apărare la un nivel la fel de înalt, poate fi considerat cel mai bun jucător din lume. Se pare, însă, că formația catalană nu este prea marcată de despărțirea de Schuster, mai ales că aceasta s-a datorat venirii englezului Lineker... ●

LUCIAN OPREA ■

In aprecierea exactă a situației și a perspectivelor economiei mondiale, de o importanță excepțională sint raportul dezarmare-dezvoltare și condiționarea boom-ului economic în țările dezvoltate de eradicarea subdezvoltării, de progresul țărilor în curs de dezvoltare. Despre felul cum ar influența dezarmarea, prin uriașele fonduri ce s-ar economisi, progresul economic în lume, în primul rând în țările lumii a treia, s-a scris destul de des. Am comentat și noi această problemă și vom mai avea prilejul s-o abordăm, în funcție de evoluția fenomenului. În ceea ce privește cealaltă chestiune, ea are la bază un mecanism bine cunoscut: țările dezvoltate pot prospera numai dacă au piețe de desfacere largi, solide și permanente; statele în curs de dezvoltare pot constitui asemenea piețe numai prin avânt economic, prin reducerea tot mai pronunțată, până la lichidare, a decalajelor care le separă de țările dezvoltate. Concluzia: țările bogate, așa-numitul Nord, trebuie să fie organic interesate în progresul Sudului subdezvoltat, din care să-și facă un partener viabil, solvabil, capabil.

Constatăm însă că în lume se acționează exact invers: cursa înarmărilor continuă nestingherită, ca și cum nimănui nu i-ar fi trecut prin minte ce se poate face, în domeniul dezvoltării, cu miliardele risipite în scopuri militare, iar decalajele economice dintre statele bogate și cele sărace se adâncesc și mai mult, ca și cum s-ar ști că afaceri importante nu se pot realiza cu parteneri lipsiți de mijloace. De ce se întâmplă așa? Din cauză că în practica puterilor economice

primează interesul de moment, în dauna perspectivei, neținându-se cont de faptul că un miliard câștigat astăzi prin sărăcirea cumpărătorului înseamnă o pagubă de mai multe miliarde peste un anumit număr de ani. Fenomene de acest fel au și început, de altfel, să apară. Astfel, cele 24 de țări membre ale OCDE au pierdut în ultimii cinci ani aproximativ un sfert din produsul lor intern brut datorită scăderii producției, în urma reducerii cererii mondiale, în primul rând a

Comentariul săptămânii

Soluții există!

diminuării drastice a importurilor țărilor în curs de dezvoltare, din pricina înrăutățirii situației lor economice și financiare. Dacă acest curs rămâne neschimbat, pierderile țărilor bogate datorită sărăcirii și mai pronunțate a țărilor sărace vor fi din ce în ce mai mari. Iată deci că urmărirea doar a intereselor de moment se răzbuună. Aprecierea lucrurilor în perspectivă și luarea de măsuri în consecință sint o necesitate obiectivă.

Ce trebuie făcut? În concepția României, o dezvoltare echilibrată a economiei mondiale presupune: eliminarea tuturor obstacolelor din calea extinderii co-

merțului internațional; renunțarea la practica embargourilor, a blocadelor economice sau a condiționării lor politice; îmbunătățirea sistemului generalizat de preferințe acordate țărilor răsăritice în urmă și aplicarea lui în mod consecvent și nediscriminatoriu; stabilirea unui raport just, echitabil între prețul materiilor prime și cel al produselor industriale; prevenirea consecințelor nocive ale exodului de cadre calificate din țările sărace către cele bogate; convenirea unor programe speciale de ajutorare a țărilor în curs de dezvoltare în domeniile agriculturii, al industriei, al transporturilor și în alte sectoare de activitate. În aceeași direcție, de o mare importanță este luarea de măsuri vizând soluționarea problemei datoritiilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare.

Pentru înfăptuirea măsurilor pe care le-am menționat, este nevoie de o largă concurență pe plan internațional a tuturor factorilor de decizie. Referindu-se la această problemă, președintele Nicolae Ceaușescu spunea: „Considerăm că situația economică mondială, problemele complexe care se pun azi pe plan mondial în domeniul economic necesită o intensificare a colaborării și a relațiilor internaționale, pentru a găsi soluții corespunzătoare depășirii crizei economice, realizării noii ordini economice internaționale, acordării unui sprijin mai puternic pentru țările în curs de dezvoltare — factori decisivi pentru realizarea stabilității economiei mondiale și crearea condițiilor pentru continuarea progresului economico-social al tuturor statelor”.

ION D. GOIA

Lumea lui Ilinski

Coborînd din piața Dzerjinski spre Arbatul Nou, ghidul moscovit al oricărui grup turistic îi informa până nu demult pe vizitatori, arătînd spre o clădire de pe partea dreaptă: acesta este Teatrul Mic, unde joacă Igor Ilinski. Bineînțeles, în trupa teatrului se aflau și alți monștri sacri ai scenei sovietice, însă ciceronele îl scoțea în față, înaintea tuturor, pe actorul care devenise o adevărată instituție națională.

Peste hotare Ilinski este cunoscut, datorită marii forțe de penetrație a cinematografului, mai ales ca actor de film. Însa peliculele în care a fost distribuit nu i-au dat posibilitatea să-și pună pe deplin în valoare inegalabilul său talent. Chiar mult laudatele și des citatele lui roluri din *Volga-Volga* (1938) și *Noapte de carnaval* (1957) îl reprezintă cel mai puțin. Deși realizate la două decenii distanță, în climate diferite, chiar contradictorii, cele două roluri sint schematic, confecționate după canoanele satirei oficiale, terapeutică, puse să rezolve — ea, satira — probleme de stat. Și în timp ce „birocratul” din viață trăia drama individului hărțuit de avalanșe de circulare, de instrucțiuni și de cereri de rapoarte și situații, toate ultragante și de extremă importanță (în realitate nu numai inutile, ci de-a dreptul păgubitoare), birocratul de pe ecran era prezentat ca un tip mărginit și caraghios, care inventa el hirtile, care avea în ființa lui birocratismul ca pe un capriciu, o toană sau o maladie strict personală, de care se putea vindeca prin farsele și prin risul celor din jur. Pus să joace asemenea roluri, Ilinski a făcut tot ce-a putut, dar...

Adevăratele lui posibilități în cinematografie pot fi întrezărite în filmele de la începutul carierei actorului. Televiziunea sovietică programează din cînd în cînd secvențe din aceste lucrări — totdeauna aceleași secvențe, semn că sint singurele care s-au păstrat. În una dintre ele eroul este dus, din greșală, la casa de nebuni, unde i se aplică toate tratamentele obișnuite în asemenea așezăminte. Personajul interpretat de Ilinski suportă încercările prin care trece nu ca un prostănac sau ca un bufon, ci ca un înțelept — deși actorul era pe atunci foarte tînăr — ca și cum ar fi avut urechea lipită de scoica prin care se pot asculta, cîntate și plîns, toate durerile omnirii. În același timp însă, ochii săi jucăuși, luminosi, plini unei ori de ghidusii, întotdeauna de burătate, voiau să spună că tragediile lumii nu trebuie luate în tragic, că omul, mergînd pe urmele lui Sisif, poate s-o ia în fiecare zi de la capăt în năzuința lui către fericire. Dacă ar fi continuat pe acest drum, Ilinski ar fi putut deveni în cinematografie un clasic al burlescului existentialist.

Însă Ilinski și-a luat revanșa pe scenă, unde a realizat creații de neuitat, intrate în fondul de aur al artiilor teatrale sovietice ruse. Rolurile din „Pădurea” de A. Ostrovski, „Revizorul” de N. Gogol, „Puterea în tunică” de L. Tolstoi, „În stepele Ucrainei” de A. Kornei-

ciuk, în care s-au manifestat cu plenitudine măiestria interpretativă, autenticitatea psihologică, transfigurarea artistică pînă la identificarea cu personajul, sint considerate de criticii de teatru sovietici drept culmi ale creației actoricești. Chipul lui Lev Tolstoi, adus de Ilinski la rampă cu circa un deceniu în urmă, cînd actorul avea nu mai puțin de 76 de ani, a făcut concurență stării civile. S-a spus atunci că dacă autorul „Inverii” ar fi asistat la spectacol, s-ar fi pipăit ca să se convingă dacă el e în sală sau e pe scenă.

Desigur, trecînd pe prospectul Karl Marx din Moscova, ghizii vor arăta în continuare vechea instituție de cultură, numai că de acum înainte vor spune: acesta este Teatrul Mic, unde a jucat Igor Ilinski.

ION D. GOIA

Accesorii contra spionilor

O pendulă care filmează, geanta diplomat care înregistrează conversațiile, stiloul care detectează microfoanele, pachetul de țigări care transmite semnale și multe altele sint tot atitea produse cu destinație specială pentru orice James Bond care se respectă. De curînd instalat la New York, la cel de-al cincilea etaj al unui imobil cu birouri, Counter Spy Shop are drept clienți diplomați (ținte potențiale ale răpitorilor), milionari pe care groaza unui atac terorist nu-i lasă să doarmă, industriași și oameni de afaceri de care se interesează spionii. Inutil să încerci să afli numele clienților celebri, pentru că deviza casei este „discreție asigurată”. De la veste antiglonț la mașini blindate, de la binocliuri cu infraroșii care fac din noapte zi la aparate de bruiaț linile telefonice, prăvălia, care aparține companiei CCS Communication Control, oferă toată gama de produse, imaginabile sau nu, cu utilizări din cele mai diverse și perfide. Dacă un client solicită un anumit obiect pe care-l consideră indispensabil securității sale iar firma nu-l are în nomenclator, inginerii de la CCS își pun mintea la contribuție și în puțină vreme din laboratoarele de la Porchester, lângă New York, va ieși un nou gadget superperfectionat.

Tot ceea ce se conformează legilor fizicii și legilor ameri-

cane în general compania poate produce și livra doritorilor. De circa 10 ani CCS a deschis la Washington, Miami, Beverly Hills, Huston, precum și la Londra și Paris, semn de prosperitate în afaceri, tot atitea filiale. Conducătorii firmei refuză să dea date referitoare la cifra de afaceri dar afirmă că aceasta a crescut direct proporțional cu frica de acțiuni teroriste. Totodată, prăbușirea șocantă a lui Ivan Boesky, celebrul agent de bursă new-yorkez pentru folosirea de informații secrete în interes personal și amendarea sa de tribunalul local cu 100 milioane dolari a făcut foarte popular în rîndul aceluia care primesc informații confidențiale detectorul de microfilme. Pentru 6.000 de dolari poți fi sigur că discuția, oricît de compromițătoare ar fi, nu va ajunge la urechile dușmanilor grație unui mic aparat care începe să vibreze în buzunar dacă în încăperea se află un microfon sau un magnetofon. Mai perfectonat este Eavesdropper Nullifier (14.000 de dolari) care șterge instantaneu banda magnetică pe măsură ce aceasta se derulează. Gradul de risc este o expresie împămîntenită în butica cu dublă funcționalitate: împotriva spionilor și în serviciul acestora, fiecărei situații corespunzîndu-i un anume tip de produs. Pentru supravegherea unui funcționar bănuît de incorectitudine, se folosește pendula care filmează. Aparatul de filmat disimulat într-o valiză diplomat este foarte util oamenilor de afaceri care încheie contracte verbal și au nevoie de o probă pe care să o poată folosi în eventualitatea unui comportament oneros al partenerului.

Materialul antiterorist este în plină dezvoltare. Vestele antiglonț se vind sub formă de tricou imprimat, bluzon sport sau impermeabil. Alături de sistemele de detectare a bombelor și a coletelor surpriza se vind foarte bine aparatele pentru alertă în caz de răpîri, în fond mini emițătoare de mare putere care, ascunse într-un pachet de țigări sau într-un ruj de buze pot ajuta autoritățile să ia urma celui sechestrat. Mașinile blindate se vind cu 350.000 de dolari bucata și în afara faptului să pot suporta rafale de gloanțe de calibrul greu au montate dispozitive care împărășie ulei pe șosea sau perdele groase de fum în calea urmăritorilor.

Oare cine pe cine inspiră? Fabricanții de asemenea agregate pe realizatori de filme polițiste sau invers?

IOAN ROȘCA

Accente în lume

Un tunel și un premiu

Pînă nu demult, instrumentele folosite la analiza structurii atomice se bazau pe fenomenul difracției undelor. Cercetările în domeniu au dus la conceperea unui nou instrument de investigare — microscopul cu efect tunel — pus la punct de doi cercetători ai laboratorului I.B.M. — Zurich, G. Binnig și H. Rohrer. Noul microscop, a cărui miniaturizare este așa de mare,

încît poate fi ținut în palmă, permite vizualizarea celor mai neînsemnate unghere ale suprafeței unui semiconductor. Datorită acestui microscop, chimiștii și fizicienii pot spera să descopere aranjarea diverselor cristale precum și structura lor atomică de bază. Biologii, la rîndul lor, așteaptă mult de la acest nou mijloc de investigare, mai ales, după ce doi cercetători ai Universității Santa Barbara din California au demonstrat că poate fi utilizat și în apă. Rezultatele ulterioare vor arăta ce noi orizonturi vor fi deschise datorită acestui in-

Ah, complexe

Avertizarea în legătură cu situația la care ne vom referi în continuare se datorează unei răbufniri, se pare, mult timp aminată. Gazetarii francezi au mai găsit un subiect de revoltă la adresa administrației din propria țară: starea — precară — a dotării poliției naționale de echipamente și tehnici moderne de lucru. Ei afirmă, fără să se rușineze, că situația poliției este atît de tragică, încît ar trebui să devină un secret ținînd de apărarea națională.

Nu dacă spusele lor sint adevărate constituie obiectul atenției noastre. Ci așchiile care sar pe de lături, în acest acces de critică convulsivă. Se compară, nostalgic, starea de lucruri de pe Sena cu cele de pe Rin și Tamisa. Acolo, laboratoare cu ghiotura. Aici... Demnitătea rînită pretinde schimbarea. Ceea ce s-a și întîmplat. Măsurile au fost anunțate, altele urmează.

Există marjă fișiere informatizate care privesc persoanele cercetate, mașinile furate și anghetele criminale. Un imens fișier centralizează arhivele însumînd 10 milioane de documente. 260.000 de persoane anchetate fac obiectul cercetărilor pentru motive de ordin administrativ (străini în situații neclare, permise de conducere suspendate) sau judiciare (mandate de arestare). Într-un singur an, acest fișier înregistrează 77.000 dosare noi și elimină 137.000. Cit privește mașinile furate, ele compun un fișier de 400.000—450.000 cazuri.

A intrat, și aici, să facă ordine, informatica. Sistemul permite accesul la date prin cîteva sute de terminale plasate în marile centre de poliție. Ele sint arătate, totuși, cu degetul: timp de răspuns prea lung, imposibilitatea de a face cercetări complexe. Ca și cum prelucrarea manuală ar mai fi încă în drepturile ei.

Delicvenții sint înregistrați cu menționarea stării civile și specificarea unor semnalmente complete mergînd pișă la, să zicem, tatuaje. Obiectele — circa două milioane — sint înregistrate după criteriul descriptive.

Modul greoi în care se accede la fișier a dus și aici ideea cea nouă: logiciei. Din 1987, dacă totul va merge bine, un computer ia în primire totul. Echipamente moderne de analiza amprentelor. Logiciile de comparație. Digitalizarea portretelor de identitate. Crearea unei bănci de date pentru arme. Analizarea de voce. Iată o consistentă listă de proiecte urmărite cu insistență.

Temporarii de profesie

Firma de avocați Zappettini, Mc Fetridge & Griffin, din San Francisco, avea nevoie urgentă de 6 avocați, pentru o perioadă determinată de timp, ca să facă față unei situații de conjunctură...

La spitalul St. Luke din Duluth era necesar un medic radiolog, titularul fiind o lună în concediu...

Amîndouă cazurile s-au rezolvat repede. Cum? Grație temporarilor de profesie care reprezintă o nouă categorie pe piața muncii americane. În continuă creștere, ea cuprinde: avocați, medici, ingineri, experți în computere, profesori de colegiu care se vād siliți să accepte posturi temporare. Numărul lor se ridică la peste 80.000, cu o rată anuală de creștere de circa 10%. Este firesc să fie așa din moment ce din cei 37.000 de avocați, 16.000 de doctori și 51.000 de contabili licențiați anual de universitățile americane, marea majoritate nu găsesc locuri de muncă. Acest lucru îi determină să-și ofere serviciile, ca temporari, unor firme profilate pe închirierea forței de muncă. Astfel Locum Tenens din Atlanta, fondată în anul 1983, are deja pe listele sale circa 2.000 de medici. Pentru un singur medic „închiriat” pentru o zi firma percepe 190 de dolari (asigurări de boală, cheltuieli de transport și... beneficii!). Firma The Experts, care se ocupă cu plasarea de experți în computere, a realizat un beneficiu net de 23 milioane de dolari, iar Accontemps asigură „contabili suplimentari” prin 100 de birouri aflate în S.U.A., Canada, Marea Britanie și Israel.

Vaful de temporari de profesie nu este privit cu ochi buni de toate cercurile. American Bar Association, organizația avocaților, investighează modul cum este posibilă păstrarea secretului profesional de către un avocat angajat temporar la o firmă, după care el trece, tot temporar, la o altă firmă, eventual concurentă.

Cererea, în continuă creștere, de temporari face ca această categorie să devină o permanentă pe piața muncii americane — aflată la cheremul crizelor, boom-urilor, falimentelor, intereselor marilor capitaluri. Ea se constituie într-o cloventă mărturie a instabilității.

DAN DĂNUȚ DORU

strument. Oricum, pe cei doi realizatori, la capătul tunelului, i-a așteptat Premiul Nobel.

Parfum și gelozie

Atras de bizareriile unor specii de insecte, Paul Watson, sociobiolog la Universitatea Cornell (S.U.A.), și-a propus să studieze un mic păianjen. *Linyphia litigiosa*, ce trăiește în tufisurile dese care înconjoară lacul Flathead. La prima vedere nimic din comportamentul acestei familii nu pare să o deosebească de altele din aceeași specie. Conform obi-

ceiurilor la *arannae* și nu numai, în gria femelei sint toate sarcinile menajere, ea ducînd o viață sedentară. Tot femeia este și cea care țese pinza, pe care, în perioada de procreare, depune un parfum subtil ce atrage păianjenii masculi. Dintre toți pretendenții, unul singur este câștigător. Acesta își păzește cu gelozie aleasă, mergînd pînă la a o înfășura în propria țesătură, astfel ca, ceilalți pretendenți să nu mai fie atrași de parfum și să se îndrepte spre alte pinze.

ELENA GRECESCU

Secta „Copiii lui Dumnezeu” a fost creată în 1969 de către David Berg care se autointitulează Moise-David, prin fuziunea a două grupuri: „adolescenții pentru Hristos” și „revoluționarii pentru Hristos” din S.U.A. Moise-David ce-și mai zice și regele David, a fost pastorul unei comunități evanghelice. El este căsătorit, soția sa, Jane, fiind considerată ca „mama Eva” iar cei patru copii ai acestora poartă titlul de episcopi. În organizarea sectei se mai disting, în ordine descrescând, „cei vechi”, „păstori de colonie”, „păstori de trib”, „discipoli” iar noii adepți se numesc „miei”.

Berg exercită un control foarte strict asupra adepților săi, prin ierarhia instituită în cadrul sectei precum și prin scrisorile pe care le adresează permanent adepților. Aceste scrisori, botezate „Moses Letters”, se împart în mai multe categorii în funcție de destinatari. O categorie este adresată publicului fiind distribuite pe străzi. O alta este destinată „discipolilor” și „mieilor” iar altele cu inscripția „top secret” sunt destinate conducătorilor sectei.

Berg, cu un cinism de neînchipuit, face cunoscut adepților săi scopurile, metodele și practicile sectei. Iată de exemplu un extras, absolut autentic, din scrisoarea pentru uz intern nr. 261, datată 11 iulie 1973: „Binoculii tăi pe David și toată sămânța stiloului său și a corpului său; tu îl vei primi pe David? vrei să ai copii în pintecele tale de la David? vei avea mulți copii de la David; acelea care îl iubesc pe David iubesc pe Dumnezeu; nu neglijați pe David!”

Și un extras din o altă scrisoare: „Ea (este vorba de o nouă adeptă a sectei) s-a sacrificat pentru bărbatul cu care a împărțit patul său. Fiți mindri de ea așa cum eu sint mindru de Maria (una din favoritele lui Berg) care deține toate recordurile de performanță sexuală; Dumnezeu s-o binecuvinteze! și eu nu sint numai mindru de ea, ci îi sint chiar recunoscător; numai astfel veți fi asemenea lui Dumnezeu!”

Adepții sectei nu neagă autenticitatea scrisorilor amintite. „Misiunea noastră”, spune o adeptă, este să iubim oamenii și să-i iubim uneori până la capăt. Dacă cineva are nevoie de o manifestare fizică de dragoste

pentru a fi sigur că eu îl iubesc și că Dumnezeu îl iubește prin mine, eu pot foarte bine să-i arăt în mod fizic că iubesc. Este normal acest lucru”.

Într-o scrisoare din 1974, Moise-David dă sfaturi adepților sectei în legătură cu racolajul misionar:

„Ascultați cu atenție, scrie el: peștele pe care vrem să-l prindem nu sint tinerii cu barbă sau hippy; noi avem nevoie de oameni de la 30 la 60 de ani, care au bani și putere, care ne pot ajuta, care ne pot sustine”.

Un fost adept al sectei explica faptul că fetele cind intră în comunitate nu știu că vor deveni „femei ușoare” ale lui Dumnezeu, sclave de amor. „După ce

În mai multe scrisori arată raportul, Berg se pronunță în favoarea incestului, a relațiilor sexuale libere, negând sfîntenia căsătoriei și a familiei. În scrisoarea intitulată „sexul revoluționar”, datată martie 1973. Berg scrie: „există în biblie excepții în ceea ce privește interdicția incestului: de altfel, nu ar fi existat rasa umană dacă cei doi fii ai lui Adam și Eva nu s-ar fi căsătorit cu surorile lor pentru că altcineva nu exista”.

Raportul precizează că Berg însuși practică ceea ce predică, deoarece el s-a căsătorit cu mai multe femei deși este căsătorit legitim cu soția sa Jane. În plus, el organizează căsăto-

Un fost adept al sectei declară că „această mișcare nu este decît o vastă afacere financiară, o mare escrocherie și o mare școală de prostituție, toate acestea în numele religiei”.

Privind îndeaproape religia lui Berg, doctrina sa, versetele din biblie folosite, constatăm că toate au ca scop să despărteze de familie, să-l îndepărteze de societate.

Majoritatea adepților care au părăsit secta au arătat că au fost obligați să învețe următoarele versete din biblie: „dacă cineva vine la mine (la Dumnezeu) și nu urște pe tatăl său, pe mama sa, pe soția sa, pe copiii săi, pe frații și surorile sale și chiar viața sa, el nu poate fi discipolul meu”; sau „bărbatul va avea ca dușmani oamenii din casa sa”.

Utilizarea acestor versete biblice și a altor luate în afara contextului lor face parte dintr-o strategie deliberată a sectei, pentru a rupe pe adepții săi de orice raport familial.

Și așa cum se întâmplă la toate sectele neoprotestante, accentul se pune pe memorizarea intensivă a versetelor iar pe măsură ce adeptul își însușește aceste versete, el este transformat într-un racol exercitând prozelitism pentru atragerea de noi adepți.

Berg arată într-o altă scrisoare a sa către „miei” că „singurii, adevărații creștini, care vor supraviețui în 1993, cind lumea va fi distrusă de războiul atomic, vor fi «copiii lui Dumnezeu»”.

Refuzul supunerii orbe conducătorilor sectei este pedepsit printr-o formă de exorcism și de expulzare cu o „anatemă”

Un fost adept arată că „ci mi-au spus că voi muri dacă îl abandonez pe Hristos, că familia mea va fi lovită, că Isus mă va urmări până la sfîrșitul zilelor; mi-au spus de asemenea că unii tineri ce au părăsit secta au devenit nebuni și au murit în accidente de mașină”.

Fanatismul în slujba profitului devine de un cinism absolut. În legătură cu această sectă, un sociolog francez se întreabă „dacă în antichitate prostituția sacră era considerată ca ceva nobil, ce se poate spune despre proxenetismul de astăzi? Este și el tot sacru?”

I. G. VULCANEANU ■

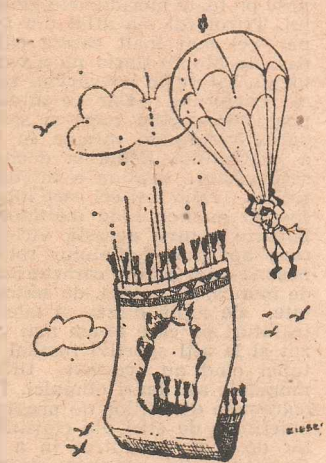
Lumea se amuză

După SVET V OBRAZECHE — Cehoslovacia

După PANORAMA — Polonia

După N.B.I. — R.D.G.

„Monetăria” din ghetou

Cazarea insuportabilă — în majoritatea ghetourilor în șoproane pentru uscătuț cărămizilor — lipsa celor mai elementare condiții de igienă, de gătit, înghesuială sufocantă, promiscuitatea în care se dormea, injurăturile și bătaie, spaima și teroarea erau proprii vieții din fiecare ghetou. Toate acestea erau dominate de teama paralizantă de a fi interogată asupra presupuselor valori nedeclarate și nepredate.

În alte țări suferințele fizice ale evreilor au început odată cu deportările. În Ungaria, chinuirea barbară, jandarmii horthyști au început-o în ghetou, supunând oamenii la torturi incredibile, pentru a afla unde și-au ascuns „comorile”. Nu se va putea stabili niciodată în care ghetou și cine a denumit pentru prima oară camera amenajată pentru schinguiiri „monetărie”. Poate a fost „gluma reușită” a unui zbir, care, constatînd în cit aur se metamorfozează torturile, făcînd abstracție de pereții stropiți cu sînge ai încăperii, a strigat: „Păi, asta-i o adevărată monetărie!” În orice caz, denumirea s-a generalizat rapid în toate ghetourile.

La Dej, încă din prima săptămînă a sosit de la Budapesta faimoasa echipă care a acționat la „monetărie”. Evreii bogăți și cei considerați înstăriți au fost duși cu întreaga familie într-o clădire, lângă ghetou. Acolo „au fost luați la tratament”. Părinții în fața copiilor, soții în fața soțiilor erau bătuți cumplit cu cravașa peste tălpile picioarelor sau cu „străbuna și tradițională” vină de „bou maghiară” — pînă cînd declarau valorile ascunse, iar dacă nu aveau, tot erau bătuți pînă cînd zbirii se plictiseau.

„Zi de zi, populația din ghetou stătea în spatele sirmei ghimpate și privea la cei ce se tirau înapoi de la „monetărie”. Se întorceau palizi de moarte, cu ochii storși de lacrimi, tinîndu-se unul de altul întreaga familie (...). Cu tălpile lovite, cu picioarele singerind, se tirau susținîndu-se unul pe altul să nu cedeze, ca trupurile să nu se prăbușească. Cine știe cine a fost mai norocos. Cel care într-adevăr a ascuns ori a dat spre păstrare unor creștini obiecte de valoare și bani — și au avut ce să declare — ori cei care n-au ascuns nimic și degeaba au fost

bătuți sistematic, ore, zile în șir, neavînd ce să mărturisească.

Clătîndu-se, sprijinîndu-se reciproc se întorceau familiile de la „monetărie”. Cu fetele împietrite, înghețate. Cine va putea uita vreodată acele imagini halucinante: părinții schinguiți, fetele dezono-rate, copiii îngroziiți de moarte”. (Zoltan Singer).

Emanoil Weinberger, supraviețuitor al ghetoului din Dej, reintors din deportare, în mărturia depusă în procesul de la Cluj va arăta: „Într-o colibă de la marginea ghetoului se făceau cercetările evreilor bănuțiți că și-au ascuns bunuri. Într-o zi, pe la orele 6 dimineața am fost chemat și eu. Cum am intrat în colibă, Dézsaknai mi-a ordonat să mă dezbrac la piele și să mă culc cu burta la pămînt. După ce m-am executat, mi-a sucit miinile la spate și, îndoindu-mi picioarele, mi le-a legat de miini cu niște curele, iar în gură mi-a introdus ciora-

libă soția. I-au ridicat din nou și pe cei doi fii ai mei și i-au introdus într-o încăpere alăturată, pentru a vedea cum va fi torturată mama lor. Inițial, nici soția n-a vrut să declare nimic. Atunci i-au scos pantofii din picioare și culcînd-o cu fața la pămînt au bătuț-o la tălpi așa de tare, încît eu, din grajd, i-am auzit țipetele și vaietele. După citeva minute, vinînd la mine Dézsaknai mi-a spus că sint un mincinos; soția mea i-a indicat numele și persoanele unde mi-am ascuns lucrurile. Fiindu-mi frică să nu fim torturați din nou am recunoscut că este adevărat”.

Evocînd zilele petrecute în ghetoul din Satu Mare, Ana Molnár își va aminti, cutremurîndu-se, de „monetărie”:

„Am început cele mai înspăimîntătoare orori.

Pe strada Báthory nr. 7, într-o clădire a ghetoului, devenită faimoasă, jandarmi-bandiiți, aduși din Cluj, folosind

Pe soția inginerului Parkas au bătuț-o în așa hal încît a trebuit dusă direct la spital. Durerile n-au părăsit-o decît în camera de gaze de la Auschwitz.

O femeie din casa de vizavi a înnebunit. N-au avut unde s-o transporte. Cît era ziua de lungă trebuia să-i ascultăm groaznicele țipete nearticulate. Cu ele ne sculam în zori, iar seara, din pricina lor, nu puteam adormi”.

În ghetoul din Satu Mare, schinguiirile au luat asemenea proporții încît oamenii se imbulzeau să fie incluși în „transport” spre necunoscut, numai să scape de obsesia camerei de tortură. Din familia Delman a fost chemată la interogatoriul soția. Au intrat în curtea „monetăriei” mai mulți. Îi așteptau un grup de anchetatori speciali, oameni tineri, îmbrăcați civili. Li s-a spus sec: „Declarați totul. Avem, fiți siguri, suficiente mijloace să vă facem să vorbiți”. Țipetele, urletele celor din camera de tortură răzbăteau în curte, înfiorîndu-i pe cei ce-și așteptau rîndul. Soția lui Andrei Delman a pășit în camera de tortură atît de speriată încît și-a reamintit, ulterior, doar atît: că au fost trei în fața ei, chipurile lor însă nu le-a putut descrie. „Unde ți-ai ascuns blana persană, jidoavcă?” Neavînd niciodată așa ceva, victima a început să se bilbiie, neștiind ce să răspundă.

— Treceți la fapte, nu vă mai pierdeți timpul cu atîta vorbărie, ordonă unul mic și indesat, probabil șeful, care tocmai intrase pe ușă.

„Atunci — va declara la proces soția lui Delman, care va avea șansa să se întoarcă din deportare — am fost prinsă și obligată să-mi dau jos pantofii; m-am culcat pe o bancă, unul dintre ei m-a apăsut cu genunchii, iar celălalt a început să mă bată la tălpi cu o bită lungă pînă a obosit; pe urmă mi-a ridicat rochia și a început să mă izbească peste tot trupul. Eu am strigat, am urlat de durere. Am fost bătuță crunt în continuare, apoi obligată să mă rotesc de-a lungul pereților în pas alergător. După aceea, mi s-a ordonat să-mi trag pantofii. Cum picioarele mi se umilaseră, a fost cel mai mare chin. Interogatoriul a fost reluat de la început. Nici de data aceasta n-am avut ce să declar. Atunci, ei au repetat aceeași tortură. Din nou descălțată de pantofi, din nou bătuță și schinguiată. În timpul torturii a intrat un șef, care a pretins să fiu „tratată mai energic”.

Cînd, în sfîrșit, a fost trimisă înapoi în ghetou, trupul îi era ajît de zdrebit, picioarele atît de umflăte încît două persoane au trebuit s-o ajute să ajungă acasă. Peste citeva zile a primit o nouă citație din partea comisiei de cercetări. Îngrozită, s-a prezentat voluntar să fie trimisă cu primul tren ce avea s-o ducă la Auschwitz.

(Va urma)

OLIVER LUSTIG ■

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal insingeral

pii. În această poziție, un nyllașist pe care nu știu cum îl cheamă, s-a urcat cu picioarele pe spatele meu, ca să nu mă pot mișca. Dézsaknai s-a pus pe treabă. Cu un ciomag de cauciu masiv, fără nici o flexibilitate, a început să mă lovească „la tălpi” pînă am leșinat. Nu știu cînd a trecut pînă cînd am simțit curgîndu-mi pe cap apă rece și mi-am revenit. Am fost dezlegat de miini și picioare; mi-au scos ciorapii din gură, apoi Dézsaknai mi-a ordonat să mă ridic și să joc sirba în așa fel încît să ating cu capul plafonul ce se afla la o distanță de o jumătate metru de capul meu. Cu picioarele umflăte, pline de vinătăi am fost silit să dansez. Zbirul mă „stimula”, lovindu-mă cu bastonul de cauciu peste burță și spate. Cînd s-a plictisit, mi-a dat ordin să mă îmbrac; mi-a fost imposibil să-mi trag pantalonii și cizmele, atît de tare mi se umflaseră picioarele. Doi nyllașisti m-au luat de subsuori, m-au trîntit afară și m-au aruncat pe niște paie, într-un grajd de alături. Eu nu declarasem nimic. Stînd pe paie în grajd am văzut cum îi împing în colibă pe fiii mei, Eric și Norbert. Le-am auzit țipetele și urletele.

Au ieșit ei, la fel ca mine — susținuți de doi gealați — dezbrăcați, cu picioarele umflăte. S-au prăbușit ca niște bolovani. Bătaia „la tălpi” era specialitatea lui Dézsaknai. Din privirile lor am înțeles că au rezistat. Nu spusese nici ei nimic. După o jumătate de oră am văzut pe un nyllașist tirîndu-mi în co-

«instrumente» demne de Evul Mediu au amenajat o «cameră-interogatoriu». Aici au fost introduși toți aceia care — după presupunerea lor — nu au declarat toate valorile, ori le-au ascuns la prietenii lor creștini.

Bătuți la sînge, pe jumătate morți, cei interogați ieșeau clătîndu-se, abia tinîndu-se pe picioare, din această cameră a ororilor. De cele mai multe ori însă erau scoși pe targă.

Teribilele urlele spărgeau liniștea ghetoului încremenit într-o groază de gheață și nervii încordați, gata să plesnească, tresăreau albi ca varul la fiecare sunet și scîrțîit de ușă, așteptînd și noaptea să le vină rîndul... Dintre cei care locuiau în aceeași clădire, primii chemați la interogatoriu au fost vara mea și soțul ei. Cu ce emoție i-am pîndit să revină. Sărmana Kató, fetița lor, îi așteptase plîngînd în hohote în stradă. Și dintr-o dată o luă la fugă deznădăjduită: vin! abia se pot mișca.

Împlicîndu-se, forțîndu-se să zimbească, au intrat pe ușă. Cu femeia au fost mai îndurători; numai pe brațe se vedeau dungile și vinătăile lăstate de vina de bou, dar pe bărbat l-au lovit peste tălpi pînă a leșinat. Trupul îi era plin de hematoame. Dar n-a mărturisit. N-a vrut să le facă rău prietenilor creștini.

Pe fabricantul Alexandru Gero aproape l-au ucis în bătaie. Întors acasă s-a otrăvit.

SUPERCUPA EUROPEI

a revenit, firesc, celei mai bune echipe
a continentului nostru la această oră:

STEUA BUCUREȘTI

Așadar, Steaua și-a înscris în palmares o nouă și strălucită victorie întrecând cu 1-0 o puternică echipă Dinamo Kiev și a cucerit Supercupa Europei — eveniment de referință pentru analele sportului românesc. Acest răsunător succes al echipei Steaua reprezintă încă o victorie de prestigiu a sportului românesc. Ca o confirmare a muncii temeinice, a condițiilor de pregătire și de viață, succesul în Supercupa Europei dobândit de campionii României vine să răsplătească strădaniile unui club și ale unei echipe care, prin rezultatele din ultima vreme, ne-a umplut sufletele de bucurie, făcând să se vorbească în termeni elogioși despre sportul românesc pe toate meridianele globului. Tricolorul s-a aflat din nou pe cel mai înalt catarg chiar dacă la Monte Carlo nu a existat un catarg în adevăratul sens al cuvântului. Dar ce altceva poate fi socotită cupa și scandarea vreme de minute în șir a cuvântului România decît o recunoaștere deplină a învingătorilor. Trăim toți cei care iubim sportul momente de înălțătoare bucurie pentru această victorie care aparține fotbalului românesc și unei echipe caracterizată de muncă, de voință, de seriozitate, de luptă dirză și talent, trăsături pe care le-am mai văzut și la alți sportivi români atunci cînd au cucerit titluri mondiale sau lauri olimpici. Telegrammele agenților de presă și buletinele de știri ale emisiunilor de radio se întrec în a da cit mai multe amănunte despre echipa noastră, în ciuda faptului că în zilele premergătoare acordau prima șansă echipei din Kiev, oca care, la această oră, se confundă cu reprezentativa Uniunii Sovietice și este considerată printre cele mai valoroase echipe de club din lume, fapt care subliniază și mai mult meritele echipei noastre. Ca și în meciul de la Sevilla, Steaua nu a venit cu supervedete, cu staruri, ci cu o echipă omogenă, bine încheagată, superioară fizic, adică exact la punctul forte al adversarului, superioară tactic și tehnic și cu o voință de a cîștiga care dădea aripi. De acum, unsprezecele care a jucat la Monte Carlo: Stingaciu — Iovan,

Bumbescu, Belodedici, Bărbulescu — Hași (Balint), Băloiu, Stoica, Bălan (Mașearu) — Lăcătuș, Pițurcă și autorul golului din min. 45 — Hași — vor rămîne multă vreme în memoria tuturor. Maeștrii sportului de la echipa Steaua și-au făcut datoria. După victoria de la Sevilla cînd președintele Nicolae Ceaușescu a înminat înalte distincții echipei de fotbal Steaua precum și unor cadre din conducerea clubului, jucătorii militari au rămas cu o învățătură de preț: „Victoriile nu sînt numai un moment de mulțumire și orice victorie trebuie să devină un prilej de reflecție mai adîncă la ceea ce trebuie făcut în continuare” — spunea cu acel prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu. Victoria de la Monte Carlo o astfel de dovadă a muncii continuate cu seriozitate, cu abnegație și dăruire. Acum echipa Steaua și toți iubitorii fotbalului din țara noastră trăiesc un moment de adîncă bucurie. Sincer, meritat, necontestat de nimeni. Dar campionii noștri, campionii și supercampionii Europei știu că viața lor în următoarele meciuri va fi din ce în ce mai grea. Marile echipe de pretutindeni știu de acum cine este Steaua. Toate sînt cu privirile îndreptate spre ea, înarmate cu date, cu amănunte, se pregătesc în mod deosebit pentru fiecare întîlnire, drept pentru care echipa noastră va fi solicitată tot mai mult în partidele internaționale pe care le va avea de susținut. Se știe, și acest lucru nu e valabil numai în sport, e mai ușor să ajungi în virful piramidei, decît să te menții. Pornind de la acest adevăr simplu, victoria de marți nu este decît un punct de plecare pentru o perioadă de pregătiri și mai intense, pentru lupte și mai acerbe pentru apărarea culorilor clubului și ale țării. Căci, în meciurile internaționale, Steaua, ca și toate celelalte echipe românești din alte sporturi, reprezintă prestigiul cîștigat cu multă sudoare al unei mișcări sportive care în anii socialismului a cunoscut o dezvoltare puternică, căreia partidul și statul nostru îi acordă un amplu sprijin.

VASILE M. TOMUȘ ■

Monte Carlo confirmă Sevilla și mai mult decît atît:

*Victoria in sport,
ca în orice domeniu,
este de partea talentului,
a muncii, a dăruirii*

Se decernează Supercupa Europei ediția 1987

Turul de onoare al învingătorilor

În pagina 20

Alfabetul victoriei

Corespondență de la
trimisul nostru special
la Monte Carlo
Octavian Știreanu

Ilustrația acestor repor-
taje a fost asigurată de
Paul Agarici

Flacăra, Redacția : București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.